לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ג', ח' בסיון תשמ"ז, 2 ביוני 1987 / שנה מ"ד מס' 13358 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

מהבוקר — אין שגריר בוושינגטון

וושינגטון. — שגרירות ישראל בוושינגטון פועלת החל בבוקר זה בלא שגריר. תקופת כהונתו של השגריר מאיר רוזן הסתיימה אתמול ואיש לא מונה במקומו.

ראש הממשלה, יצחק שמיר, אמר אתמול, כי בקרוב ימונה שגריר בארה"ב, ובינתיים אין המצב בשגרירות משפיע לרעה על היחסים בין שתי המדינות. הוא הרגיש, כי אין מערכת מיוחדת של יחסים בין שתי הארצות בעקבות פרשת פולארד.

רצח כראמה מהלומה לסורים — חשש להחרפת מלחמת האזרחים בלבנון

המנהיג המוסלמי־סוני, מבעלי בריתה של דמשק, נהרג מפצצה שהתפוצצה תחת מושבו בהליקופטר שבו טס ● אירגון המכנה עצמו „הצבא הלבנוני החשאי" נטל על עצמו האחריות למעשה ● כל הגורמים בלבנון, ביניהם יריביו המסורתיים של כראמה, גינו הרצח ● סוריה מאשימה ישראל והנוצרים ● שמיר: הרצח לא ישפיע על ישראל ● פרס: זוהי טרגדיה ללבנון ● ג'ומאייל: ננקוט כל האמצעים לחשוף הרוצחים

רה"מ וההליקופטר בו מצא את מותו

ראש ממשלת לבנון שנרצח אתמול ראשיד כראמה (מימין) וההליקופטר מדגם „פומה" שבו מצא את מותו כאשר פצצה התפוצצה בתיק אותו נשא, לפי גירסה אחת, או מתחת למושב, לפי גירסה אחרת. (צילום: אי.פי.)

מאת סוכנויות הידיעות ומאת עוזי מחנַיימי ויהודה צור כתבי „על המשמר"

ביירות. — ראש ממשלת לבנון, ראשיד כראמה, נרצח אתמול כאשר פצצה התפוצצה במסוקו הצבאי. ההתנקשות עוררה חששות נרחבים מפני הסלמה חמורה במלחמת האזרחים, אך לפי שעה פירסמו מנהיגים נוצריים ומוסלמיים גם יחד הצהרות בגנות הרצח.

(סוף בעמוד 4)

סלים חוס — ראש הממשלה בפועל

... בפועל, בעקבות רציחת ... הממשלה ראשיד כראמה — ... בהודעה שפירסם ארמון הנשיאות. (עיד)

גורם צבאי בכיר מגיב: אין על מה להצטער

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„ראשיד כראמה ראה במדינת ישראל ובצה"ל את האוייב מספר אחד של לבנון והחליט אין לנו מה להצטער על הסתלקותו". כך הגיב אמש גורם צבאי בכיר על רציחתו של ראש ממשלת לבנון ראשיד כראמה. הגורם הבכיר אמר ל„על המשמר": „כראמה ראה בנו הישראלים, את עיקר האיום והיה תומך עוור של הסורים. קל לנחש שהוא היה האיש שיעץ בשעתו למודיעין הסורי לחסל את באשיר ג'ומאייל. באותה מידה ששנא את ישראל שנא גם את הפלגנות הנוצריות ואת משפחת שמעון, משפחת ג'ומאייל ומשפחת פרנג'יה" אמר המקור.

מקורות בטחוניים בדרום לבנון הגיבו אף הם בעניין זה ואמרו: „מה שמתרחש בביירות מהווה את ההוכחה לכך שרדום לבנון הינו אי של יציבות בתוך המדינה השסועה הזו — לבנון. כל המנהיגים בלבנון חיים למעשה על זמן שאול וכל אחד מהם תוהה בינו לבין עצמו מתי יגיע זמנה של המצצה המכוונת אליו. דברי המקורות בדרום לבנון.

בגין הוא שהגה „התוכנית הגדולה" ● עמוד 5
המערך הכשיל תמיכה באבן ● עמוד 3
לחיילים משוחררים ופרוייקטים
הכוח בג'זין מבקש סיוע מצה"ל ● עמוד 2
חירות לפיד שחרר אסיר עולם ● עמוד 17
נמשך זרם הדולרים מחו"ל ● עמוד 20
9 מועמדים לשגריר בוושינגטון נפסלו ע"י שמיר ● צלצול מהיר

לגליון היום מצורף הדף הירוק

המלכודת הלבנונית

רציחתו של רשיד כראמה היא עוד שלב בשרשרת הדמים הלבנונית.

לבנון מתגלית כיצור מדיני שאין כל סיכוי לשקמו, אבל אין גם אפשרות להביסו, או לפחות לשלוט בו. ישראל למדה על בשרה את הדבר כאשר ניסתה לנווט את מהלך העניינים על־ידי קידום אחד מן הצדדים בלבנון וחיזוקו. התברר שהכוחות בלבנון חזקים מספיק כדי לנטרל זה את זה, אך חלשים מדי מכדי שאחד מהם יגוש ברסן השלטון. לישראל התברר בעקבות מלחמת לבנון, שכוונתה לזירה הלבנונית מחלישה אותה במקום לחזקה, והצבא נסוג בשן ועין לרצועה קטנה ולכאורה ניתנת לשליטה בדרום. עכשיו לומדים הסורים את אותו לקח על בשרם – הם אינם מצליחים לשקם את לבנון ולהשליט את הכוחות הנאמנים להם על המדינה, ובסופו של דבר פוגעים באותם כוחות, ובעצמם. רציחתו של רשיד כראמה היא מכה לסורים, והוכחה נוספת לאיזון הדמים המשתייך להתקיים בלבנון.

הסורים מנסים לחקים מאחז שליטה ברחבי לבנון וספק אם יעלחו בכך. ישראל מצאה, לכאורה, פתרון מאוזן על־ידי ישיבת ברצועת הביטחון. אך גם הפיתרון הזה הוא זמני ואשלייתי, והדבר קיבל המחשה בתקפת החיזבאללה על מוצבי צד"ל שלשום. כאשר נהמנו מספר חיילי צה"ל. בשלב הנוכחי יושבים בלבנון מספר רב של חיילים ישראליים, וצה"ל חופף באזור הביטחון למציאות. צד"ל לא יוכל לעמוד לבדו בהחזקת האזור, והוא הופך שם למוקד של שנאות ואיבה מצד חשיעים המתחזקים והפלשתינים הנחלשים. כמו כן, הסבילות של תושבי רצועת הביטחון והכוחות הפוליטיים הפועלים בה במדינת ישראל נעשית בלתי־הפיכה. לאט לאט הופכת ישראל לגורם קבע בדרום לבנון. זו מלכודת המוכירה במובן מסויים את מלכודת הישיבה בגדה המערבית וברצועת עזה – הישארות במצב קיים, משאירה את ישראל במצב איבה ותוטים־מלחמה, עיתאה ללא הסדר מדיני. תחזור את רצועת הביטחון לתוהו ובוהו, ובמגע עם לבנון יתפוך חם ומסוכן ודורש גיחות ומבצעים מלחמתיים חדשים. היום אפשר לחיות איכשהוא עם המלכודת הזו, אך זהו מצב זמני בהחלט.

קשיים באיוש ועדת החקירה לשב"כ – המועמדים: ברק, גולדברג ושמגר עצמו

שמגר ימנה הוועדה אחרי החג

המשטרה מכחישה חשדות כי תעכב החקירה ● בדיון בוועדת חו"ב אתמול תבע ח"כ גרנות לכלול בכתב המינוי לחקירת השב"כ גם את הדרג המדיני ● הוועדה החליטה להטיל סודיות על הדיונים

מאת בצלאל עמיקם ויצחק שור כתבי „על המשמר"

נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר ידחה את מינוי ועדת החקירה המשפטית בפרשת השב"כ עד לאחר החג, לצורך התייעצויות. מאיר שמגר קיבל אתמול לידיו מידי ראש־הממשלה את כתב המינוי על הקמת הוועדה ברוח החלטת הממשלה מיום ראשון.

(סוף בעמוד 2)

– עשרים שנות כיבוש

– עשרים שנות טישטוש

– עשרים שנות החמצה

תנועת השומר הצעיר, הקבה"א ומפ"ם

קוראים לחבריהם להצטרף

לעצרת – שלום

בסבסטיה

13 ביוני – שעה 14.30

עצרת למען לא יוחמץ הסיכוי לשלום,

למען שלום המבוסס על הכרה הדדית – פשרה טריטוריאלית

ולמען שיבה לאופיה היהודי־ציוני של מדינת ישראל

בדבר פרטים ניתן להתקשר להנה"ר – 03-291161

תרועות במטכ"ל על מנכ"ל משהב"ט התומך ב„לביא"

רבין דן אתמול עם האלופים בתיאום עמדות

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

שר־הבטחון יצחק רבין ישב אתמול כראש ישיבת המטה הכללי של צה"ל ודן עם האלופים בנושא עתיד פרויקט „הלביא".

שר־הבטחון יום את הדיון לאחר שמספר שרים בממשלה הביעו תמיהה לאחר ישיבת הממשלה האחרונה, נוכח מה שכינו „עמדה לא מגובשת ודיבור בכמה קולות במערכת הבטחון בעניין מטוס הלביא". אותם שרים טענו כי בעת שאלופי המטכ"ל והרמטכ"ל מביעים דעתם נגד המטוס, תומך בו בהתלהבות מנכ"ל משרד הבטחון דוד עברי. ישיבת המטה הכללי אתמול נמשכה שעה אחת, בשל השתתפות חברי הפורום ביום־עיון באוניברסיטת ת"א בנושא „חמש שנים למלחמת לבנון".

ישיבת תיאום נוספת

ביום חמישי הקרוב יכנס שר הבטחון שוב את המטה הכללי לישיבה מיוחדת בשאיפה לתאם עמדות בעניין „הלביא". מספר אלופים סבורים כי לא יתכן מצב בו תתנגד המערכת להמשך הפרויקט ותתמוך בחלופה, ואילו מנכ"ל למשרד הבטחון ישמיע בממשלה עמדה מנוגדת. בישיבת המטכ"ל אתמול נמנע שר־הבטחון מלהשמיע עמדה ברורה בעניין מטוס „הלביא" אולם חלק ממשתתפי הישיבה התרשמו כי השר נוטה לתמוך בעמדת הצבא.

אחר ישיבת המטכ"ל יצאו גורמים צבאיים שוב נגד ההאשמות שהוטחו התעשייה האווירית באלוף אביהו בן־נון בעניין תדרוך תעשיינים בחלופות צה"ל. במסגרת תפקידו נפגש האלוף בן־נון בלשכתו עם דב לאוטמן, ועם מנכ"ל תדיראן יגאל נאמן, ועידכן אותם לגבי החלופות ל„לביא", אמרו המקורות.

ברונו: עליית שכר חריגה תביא לפיחות בלי הסכם

בנק ישראל ימשיך לבצע שינויים במדיניות המוניטרית – אמר הנגיד בהצגת הדו"ח השנתי ● צבן: לחשוף הנתונים על היווצרות עודף תקציבי

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הממשלה יכולה להמשיך במדיניות של שער חליפין קבוע במשך תקופה לא מבוטלת וזאת בתנאי שתישמר מדיניות השכר — כך אמר אתמול נגיד בנק ישראל, מיכאל ברונו, בעת הצגת הדו"ח השנתי של הבנק לשנת 1986.

הנגיד אמר, שבתנאים שנוצרו, אם המחירים יעלו והשכר יעלה, תהיה בעיה רצינית למשק. ביצוע פיחות בלי הסכמת ההסתדרות והמעסיקים לעיסקת חבילה יהפוך את הפיחות לדבר לא רצוי, אולם יתכן והתנאים יכריחו את הממשלה לבצע פיחות בלי הסכם, אם תהיה עלית שכר חריגה, אמר ברונו.

במסיבת עתונאים בירושלים אמר אתמול הנגיד, שבנק ישראל ימשיך בשנויים גדולים במדיניות המוניטרית. הבנק ביקש מהממשלה לאפשר לו למכור כמויות גדולות של מק"ם ולמסחר את החוב הממשלתי לבנק ישראל.

דבר זה, אמר ברונו, יאפשר לבנק ישראל לנהל מדיניות של מכירה וקניה בשוק הפתוח ככלי של קביעת שער הריבית, תוך נטישת המדיניות של הלוואות מוניטריות לבנקים ככלי מרכזי של המדיניות.

ברונו אמר, שהוא לא מרוצה מן השימוש שנעשה בריבית על ההלוואות המוניטריות כמכשיר מרכזי לוויסות מערכת הכספים במשק. הוא אמר, שהבנק ימשיך לחתור לעידוד יתר תחרות של הבנקים, שהיתה עד כה תוצאה ישירה של פעולות בנק ישראל.

ברונו התייחס לאי־ההוראות הפוליטית ואמר, שראוי כי הפוליטיקאים ידאגו לכך שהמחיר הכלכלי של הליכים דמוקרטיים תקינים יהיה מזערי. הוא קרא לשיתוף פעולה בין המפלגות בנושאים כלכליים גם כאשר בחירות אפשריות עומדות באופק.

מדיניות השכר

מדיניות השכר תפסה מקום מרכזי לדבריו של הנגיד. הוא האשים את העליה הגדולה בשכר ב־1986, בהרחבה של הצריכה הפרטית ובירידה ברווחיות בסקטור העסקי. הוא קרא להסתדרות להימנע מלדרוש כל תוספת שכר במסגרת ההסכמים המרכזיים מעבר לביצוע הסכם תוספת היוקר. למעסיקים הוא הציע שלא לסמוך על מדיניות שמסתגלת בצורה של התאמות בשער החליפין או פיצוי אוטומטי מקופת המדינה בגין עליות שכר.

המסר של הנגיד היה שאין לאפשר עליות שכר בכל הסקטורים אלא רק באותם הסקטורים שיכולים להרשות זאת לעצמם. ברונו העלה על נס את המדיניות התקציבית ואמר שהיתה הצלחה חסרת תקדים באיזון התקציב. הוא גם אמר שהאיזון התקציבי חיוני להבטיח המשך ביצוע הרפורמה בשוק ההון.

עודפים תקציביים מוסתרים

חבר ועדת הכספים של הכנסת ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) קרא אתמול לשר־האוצר משה ניסים לחשוף את כל הנתונים שהיו קיימים בהיווצרות עודף תקציבי [illegible] בשנת הכספים שעברה, [illegible] דווח לכנסת בזמנו.

צבן ציין, שדו"ח בנק ישראל אשר פורסם אתמול מגלה עודף תקציבי של [illegible] שקל והאוצר [illegible] נתון זה בעת דיוני התקציב.

צבן פנה כבר לפני כמה שבועות למבקר המדינה בבקשה שיבדוק [illegible] נושא העודפים התקציביים [illegible] לא דיווח משרד האוצר [illegible] ואמר, שלאור נתון זה יש [illegible] תגרנות האוצר בתקציבי [illegible] והרווחה.

(קטעים מדו"ח הנגיד ראה בעמ' [illegible] „הכלכלי והארצי" בעמ' 11)

ימין בשני קולות

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר"

הימין עמד בכיכר מלכי ישראל ודיבר בשני קולות. כיכר מלאה. אלפים. גוש אמונים, מועצת יש"ע ובית אלון מורה כשלתוכם מתברגים גם כמה עשרות מהצהובים של כהנא. דו־קיום ממנו מנסה הגוש לצאת בלשון מגומגמת אחת לכמה דקות. לא עוזר. הצהובים לא אוהבים את הקו שמנסה הגוש להציג.

מעל הבמה עולה הקריאה להפנות את האצבע אל הממשלה. לדרוש ממנה יד תקיפה. עונש מוות למחבלים, גירוש מסיתים. את הצהובים זה לא מספק. רוצים „מוות לערבים". „הערבים החוצה" ואם אפשר – גם להדביק לפרס ורבין תווית של רוצחים.

ניסים חבה, אביו של רמי ז"ל, ומשה כץ, אביו של דני ז"ל, פותחים את העצרת בהדלקת לפיד זיכרון.

חנן פורת אומר שהעצרת הזו נועדה לבטא שינוי של קו. לצאת נגד התדמית שדבקה בגוש. עצרת שנועדה לאמר שהממשלה היא הכתובת החוקית ורק אליה צריך לבוא בתביעות להקשחת הקו ולהרתעת מחבלים. הוא מוסיף, שאם כוחות הבטחון יבקשו הרי שיהיה גם שיתוף פעולה של הגוש ומועצת יש"ע. אבל הם הכתובת.

דניאלה וייס, בני קצובר, משה שמיר ושלמה קטן, כולם פונים לממשלה: „תנו לכוחות הבטחון לעשות את שלהם."

הצהובים שתופסים מקום טוב באמצע לא קונים את זה. „לא, לא, לא גמורה, המחתרת לא גמורה". וייס מבקשת מהם, בשם הדמוקרטיה, לכבד את מארגני העצרת. „זו דמוקרטיה, לכל אחד מותר להפגין. כבדו אותנו," היא אומרת.

לקראת הסוף היא משחילה עוד ודיסא אחת אחרונה: „שחררו את עצורי המחתרת שיוכלו לחזור למשפחותיהם".

„שינוי קו, שינוי תדמית" – אמר בהתחלה חנן פורת. עצרת אחת של קולות.

הפגנת גוש אמונים בתל־אביב (צילום: בועז לנור)

32 עמדות המצוקה בכבישים המהירים ייסגרו בגלל חוסר תקציב

תל אביב. — 32 עמדות המצוקה הקשורות למגן־דוד־אדום בכבישים המהירים חיפה־תל־אביב וירושלים־תל אביב, ייסגרו החל מהיום מחוסר תקציב הפעלה והעדר כוח אדם במוקד הארצי של מד"א, לקבלת הקריאות והפעלת מערכת.

מהנהלת מד"א נמסר, כי בישיבות שנערכו לאחרונה במינהל הבטיחות בדרכים, בהשתתפות מנכ"ל מד"א ונציגים ממשרדי התחבורה, האוצר, התקשורת והבריאות, הועלה נושא תקציב ההפעלה והתחזוקה השוטפת של עמדות המצוקה. מנכ"ל מד"א, עמוס לוריא הזכיר לנציגי משרדי הממשלה, כי לקראת הפעלת המערכת בכביש החוף הובטח למד"א תקציב ותקן לתיגבור המוקד הארצי בתורן אחד (3 משמרות) בהסתמך על ההבטחות, הסכים מד"א לחיבור העמדות למוקד הארצי של מד"א בתל אביב: מאז חוברו גם העמדות החדשות בכביש ירושלים־תל אביב, העומס על תורן המוקד גבר, והתקציב והתקן לא הגיעו למד"א. מנכ"ל מד"א הבהיר שמד"א נמצא במצב כספי קשה, ואינו יכול ואינו רשאי להגדיל את תקן כח האדם, ללא הקצבה נפרדת.

בישיבה שנערכה בתחילת מאי, הוסכם על ידי כל המשתתפים שאם תוך שבועיים לא יימצאו המקורות למימון איוש המוקד הארצי, יסגרו עמדות המצוקה עד למציאת התקציב לתפעול העמדות. לפיכך, החל מה־1 ביוני, תופסק הפעלת העמדות והציבור לא יוכל להעזר בהן להעברת קריאות והודעות על תאונות, שריפות ואירועים אחרים.

כתב עתי"ם מוסר, כי במוקד מד"א מתקבלות כ־120 קריאות בחודש (12 אחוז למד"א, 15 אחוז גרירות, 5 אחוז לכיבוי [illegible] משטרה, 63 אחוז קריאות [illegible]. מספר הקריאות [illegible] יותר בשל [illegible]

צוקר: עיריית ת"א מעלימה נתונים על הכנסות ממיסים

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר"

חבר מועצת עיריית ת"א אוריה צוקר האשים אתמול את ראש העיר שלמה להט בהעלמת נתונים מההכנסות הצפויות בשנת התקציב הקרובה מגביית מיסי הארנונה.

בהצעה לסדר היום בדיון במועצת העיר תבע צוקר לפתוח מחדש את הדיון על גובה הארנונה אותה משלמים אזרחי ת"א, וטען, כי בספר התקציב הועלם סכום של כ־30 מיליון ש"ח מסעיף ההכנסות הצפויות.

הוא הביע חשש, שעודפי הכספים מיועדים לשמש את ראש העיר בשנה הבאה, בה יתקיימו בחירות, כדי להיטיב, כדבריו, עם התושבים.

וכך לפיזור כספים [illegible] של ראש העיר.

ראש העיר שלמה להט [illegible]

פסטיבל ישראל 87

חיי פליטים

ה.מגורגאזארי מדברים בשפה בלתי מובנת, אבל בעייתם מובנת עד מאד. זו קבוצה של פליטים מארץ דמיונית איי־שם באירופה הסוחבים על גבם את המזוודות והחבילות המוכרות כל־כך. הם פוגשים נהג מכונית נוסעת המדבר רק צרפתית והוא מעמיס אותם לבסוף על המשאית שלו. והחבורה יוצאת לדרך.

כל זה בהצגתו של „תיאטר דה ל'אמפר" שבראשה מוניק הרבואה, שכתבה וגם ביימה את העבודה העשירה, המעוצבת לכל פרטי פרטיה, מה שהרשים אותי היא יצירת תרבות מלאכותית סינטטית שלמה, על מנגינותית ומחולותיה, ואפילו סגנון הרו־קרוב ואופן האכילה המיוחד של האנשים הללו, שנעשים בוכות כל הפרטים היפים האלה ממשיים ואנושיים למרות שמדברים בשפה שאיש אינו מבין.

במסע שלהם קרה כמובן הכל: הנהג מתעסק עם אחת הבנות הצעירות, בעלה (אולי אחיה) מומין אותו להיאבקות, כשירי היריבים קשורות זה לזה בחבל ולבסוף, אחרי שהדלק אזל במשאית, ניצבים הפליטים שנית על שפת הבמה, באותו המצב חסר התקווה, בו היו בראשית המחזה.

אי אפשר לדעת איזה מהפכה או מיהו הרודן שגרם להם לזנוח את מולדתם — אבל כיהודים אנחנו מבינים היטב מה אומרים לנו אפילו בשפה המומצאת בה הם מדברים.

זו הצגה איטית, אבל יש בה שלמות סגנונית.

גיורא מנור

מופע עם פוטנציאל

למיילס דוויס יש מקום בולט בהיסטוריה של הג'אז. אתמול בקיסריה היו איתו על הבמה נגנים יוצאים מן הכלל שניגנו בפני אמפיתיאטרון מלא כשהם נעזרים במערכת הגברה מצויינת.

המופע הראשון של החצוצרן בישראל היה מלהיב. מיילס לא התעסק עם סינדי לאופר ומוזיקת פופ. נגינת הסקסופון הקורעת של גארט וסולו הגיטארה של פולי נבעו מהבסיס המוצק של נגן הבס דריל ג'ונס והמקיש מינו סינלי (שניהם ניגנו בשנה האחרונה עם סולן להקת פוליס סטינג). כשהמוזיקה היתה טובה, פנקי ועם הרבה ביצים, מיילס דוויס היה מוביל, אבל שהמוזיקה נמרחה הוא היה מלגלג ומשועמם מידי ולא הצדיק את המחיר הגבוה והמופרז של הכרטיסים.

בסך הכל זהו מופע עם פוטנציאל של מופע גדול. אפשר לראות אותו מחר בבריכת הסולטן בירושלים.

עמית רוט

קיבוץ מעניית דוחה האשמות שלמה קטן

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר"

„אופייני הוא, ששלמה קטן לא הגיב עניינית על המסרים, אלא הסתפק בהטחת אשמה מרושעת ובאיומים. אנו חוזרים ואומרים הכיבוש משחית אותנו" — כך הגיבו אתמול בקיבוץ מעניית על האשמותיו של יו"ר המועצה המקומית אלפי־מנשה, שלמה קטן, שתקף את יוזמת חברי הקיבוץ לסמן את הקו הירוק בסיסמאות נגד הכיבוש.

אבי עופר, שאירגן את המבצע, ציין אתמול, כי הקיבוץ, ששיכל מבניו במלחמות ישראל, דוחה בשאט־נפש את האשמותיו של קטן, כאילו יש בפעולה לסימון הקו הירוק משום עידוד לטרור. הוא חזר והזכיר, כי הקיבוץ גינה את רצח עופרה מוזס ורמי חבה ז"ל. עם זאת ציין, כי הקו הירוק עדיין קיים כגבולה של ישראל הציונית והדמוקרטית והדגיש את הסכנות שבהמשך הכיבוש.

אמש, בעת הפגנת גוש אמונים בכיכר מלכי ישראל, חזר קטן על האשמותיו באומרו, כי פעילותם של צעירי ובירוני מפ"ם, כרבריו, מעוררת את הטרור האש"פי בקלקיליה.

„הקורבן הבא יהיה על אחריות מעניית" — אמר קטן.

צפויים שיבושים בשידורי הרדיו והטלוויזיה

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

שיבושים צפויים היום במהדורות החדשות של השעות 11 ו־12 ברדיו, ואולי גם בהקלטת משחק הכדורגל בין ישראל וברזיל, שאמור לחיות משודר הערב בטלוויזיה.

זאת עקב האסיפה שמתעתדים עובדי הדירוג המשולב של רשות השידור לקיים בשעות העבודה בגלל תביעתם לתשלום התוספת הייחודית בת ששת האחוזים שאושרה ע"י בית־הדין לעבודה. אולם העובדים תובעים לשלמה החל מה־1 באפריל 1985, ולא מה־1 באפריל 1986, כדרישת האוצר.

גם טכנאי רשות השידור הודיעו אתמול למנכ"ל אורי פורת, כי ימתינו עד לקבלת תשובתו של שר האוצר בקשר לתוספת האמורה, שאושרה להם ע"י הוועד המנהל של רשות השידור כדי לא להפלות בינם לבין העובדים האחרים. אם לא תאושר התוספת עד ליום ה' יפתחו הטכנאים בעיצומים שיגרמו להשבתת הרדיו והטלוויזיה.

בכל מקרה — כך הודיעה הנהלת רשות השידור לשר האוצר — ישולמו התוספות האמורות מתקציב רשות השידור ולא מתקציב המדינה.

המשטרה הסירה המחסומים של תושבי בית־ג'אן

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

כוחות גדולים של משטרה, שהגיעו אתמול לכפר בית־ג'אן, הסירו, בתיאום עם ראש המועצה, את כל המחסומים שהקימו תושבי היישוב בתוך שמורת־הטבע.

עתה נותר רק מחסום אחד בכניסה לכפר, ובו נדרשים הרוצים להכנס לכפר. יושבי המחסום מחלקים להם חומר הסברה.

אתמול הוזמנו לחקירה עשרות מתושבי המקום לתחנת המשטרה בכרמיאל, כחשודים בכניסה לשמורת הטבע ביום ו' ובהשתתפות בהכשרת קרקע להכנת מגרשי משחק.

• טרם נחקר איש ביחס להתקפת תושבי המקום בשבת על כמה עיתונאים ופקחים של שמורות־הטבע.

מזג אוויר

ירושלים 12–30, רמת הגולן 13–29, נהריה 17–28, צפת 12–30, חיפה 17–28, טבריה 18–35, נצרת 14–31, עפולה 15–32, שומרון 14–31, תל־אביב 17–26, נמל תעופה בן־גוריון 15–30, יריחו 18–35, עזה 17–28, באר־שבע 14–36, אילת 22–38. (עתרים)

אנשי „כוח לחאד בג'זין" — הגישו לרמטכ"ל בקשות לסיוע מצה"ל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון סייר אתמול בבוקר במוצבים של צד"ל בצפון אזור הבטחון, נפגש עם מפקדי הכוחות ושמע סקירה על תקיפות המוצבים של כוח לחאד בגזרת ג'זין ביממה הקודמת.

אנשי גדוד ג'זין של גנרל לחאד הגישו לרמטכ"ל בקשות לסיוע.

אינטרס מוגבל

אלוף פיקוד הצפון, אלוף יוסי פלד, אמר אתמול, כי האינטרס הישראלי מתרכז באזור הבטחון בלבד. „מובלעת ג'זין הינה אינטרס ברור של המקומיים באזור, ולגנרל אנטואן לחאד יש עניין ישיר לתמוך בגיזרת ג'זין", אמר האלוף.

כתבנו הצבאי מוסר, כי „כוחות לחאד" השוהים באזור ג'זין מונים כמה מאות לוחמים.

30 הרוגים

אתמול נמסר, כי מספר ההרוגים בקרב אנשי החיזבאללה, כתוצאה מתקיפת המוצבים בג'זין, מגיע ל־30. נודע, כי בתקיפה נטלו חלק 250 מחבלים שיעיים, חלקם הגיעו מאימונים באזור בעל־בכ וחלקם נאספו שבוע לפני כן בכפרים השיעיים.

באזור בקעת הלבנון מתאמנים כיום אלפי מחבלים של „החיזבאללה" וכמה מאות מדריכים איראניים.

תנועה שיעית חדשה

בישראל תולים תקוות בתנועה שיעית חדשה, הנאבקת בארגון החיזבאללה. המחבל לדעתה, בהסדרים שהשיעים יכולים להשיג בשל יחסם המספרי בלבנון ובשל התעצמותם בכוח. נמסר, כי תנועה זו ניסתה כבר להתנקש בחייו של השייח פדלאללה, המנהיג הרוחני של החיזבאללה.

כוננות ב„אמל"

מנהיג המיליציה השיעית „אמל", נביה ברי, קרא לכוננות מלאה של כוחותיו בדרום לבנון, נוכח אפשרות של פעולת־גמול ישראלית.

תחנות רדיו מקומיות דיווחו על טיסות סיור מוגברות של מטוסי חיל־האוויר הישראלי והטלת נורי־תאורה מעל הכפרים בקירבת גבול רצועת הבטחון. (עיר, ע"צ)

הרמטכ"ל ביקר אתמול ברצועת הבטחון במקום בו נפצעו אתמול חיילי צה"ל.

אלוף פיקוד צפון: אין נוכחות ישראלית בג'זין

8 חיילים עדיין מאושפזים

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

אין שום נוכחות ישראלית באיזור ג'זין וכל התמיכה בחיילים הנוצריים הפועלים שם היא ניתנת ע"י הגנרל לחאד, אמר אתמול אלוף פקוד הצפון יוסי פלד.

לדבריו צה"ל פועל בתוך אזור הבטחון ומחוצה לו, בזמן ובמקום, לפי הנסיבות.

„אם נצטרך לתמוך נתמוך אך נעשה זאת בהתאם למצב שיתפתח ואנו נחליט איך ומתי עושים זאת", אמר אלוף פקוד הצפון. אלוף הפיקוד הדגיש שצה"ל מעניק גיבוי לצד"ל בתוך רצועת הבטחון. הוא אמר שההתארגנות של האוכלוסייה הנוצרית באיזור ג'זין, היא על רקע מקומי והגדוד הנוצרי שקם שם מנה אל הגנרל לחאד כדי שזה יסייע בידם מבחינה מקצועית וצבאית לעמוד מול התקפות המחבלים.

— חייל צד"ל במצב אנוש

3 מחיילי צה"ל ו־5 חיילי צד"ל שנפגעו בהפגזת מרגמות מצפון לרצועת הבטחון, מאושפזים עדיין במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה.

סגן מנהל המרכז הרפואי רמב"ם ד"ר צבי בן ישי, מסר כי שניים מחיילי צה"ל פצועים באורח בינוני ומאושפזים במחלקה האורתופדית של בית החולים, ואילו חייל אחר שנפגע מרסיס בצווארו נפצע באורח קל ומאושפז במחלקת אף אוזן גרון.

מצבו של אחד מחיילי צד"ל המאושפז בבית החולים הוא אנוש. (עתים)

המשכים

שמגר ימנה הוועדה

(סוף מעמוד ראשון)

ועדת החקירה המשפטית מעוררת קשיים באיוש חבריה שכן עקב ההיבטים הבטחוניים של הפרשה רצוי כי חבריה יהיו מעורים בנושאי בטחון. כבר אתמול החל שמגר במגעים בקרב עמיתיו כדי להרכיב את הוועדה.

ברק, גולדברג ושמגר

מועמדים אפשריים לה הם השופטים העליונים: אהרון ברק ואליעזר גולדברג וכן נשיא בית המשפט העליון עצמו. יתכן ושמגר יבחר בחברים מקרב שופטי בית המשפט המחוזי ואולי אף באישיות משפטית ציבורית, שאיננה שייכת לסגל בתי־המשפט. עבודת הוועדה עשויה להשתרע על פני שבועות אחדים וכבר כבר יעסוק הצוות המשטרתי בחקירת אנשי השב"כ.

המשטרה דוחה החשדות

במשטרה דוחים את החשדות כי ועדת החקירה המשטרתית תעשה הכל כדי למנוע או לפחות לעכב את החקירה, שבסיומה אפשר יהיה להעמיד לדין את אנשי השב"כ. צוות החקירה כולל דמויות אמינות ועתירות נסיון ויוקרתה של המשטרה מוטלת על כף המאוזניים.

גרנות: עם הדרג המדיני

הרוב בוועדת החוץ והבטחון, דחה אתמול את תביעתם של הח"כ אליעזר גרנות להכליל את הדרג המדיני בכתב המינוי של ועדת החקירה לעניין השב"כ.

בישיבת מליאת הוועדה תבע מתן אישורה לסודיות עבודתה של ועדת החקירה המשפטית, לעניין השב"כ בכך, שבכתב ההסכמה של ועדת החקירה ייקבע במפורש, כי לוועדת החקירה תהיה סמכות מלאה לחקור את הדרג המדיני ולקבוע את הנורמות של האחריות המיניסטריאלית בכל הקשור לפעולות שירותי הבטחון.

הדיון בוועדת החוץ והבטחון התנהל בעקבות פנייתו הרשמית של ראש־הממשלה לוועדה. במהלך הדיון התלכדו חברי הליכוד והמערך בהגנה על הממשלה ושריה. הח"כ יוסי שריד (ר"צ) היה היחיד שתמך בתביעת הח"כ גרנות.

הנהלת הליכוד קראה אתמול לממשלה לפעול למען הפסקת חקירת השב"כ בידי המשטרה. לדעת הליכוד די בכך שהממשלה החליטה להקים ועדת חקירה משטרתית.

הנהלת הליכוד „הביעה" את אמונה בשב"כ, והעלתה על נס את „הקרבת הארגון ועובדיו". במקביל הפסיקה את עבודתה ועדת משנה של ועדת החוקה חוק ומשפט, שהוקמה בשבוע שעבר כדי לבדוק את ההיבט הבטחוני של הפרשה. כזכור, הקימה ועדת החוקה שתי ועדות משנה, אחת להיבט הבטחוני והשנייה להיבט הפלילי. עד כה הופיעו לפני הוועדה הבטחונית המשנה ליועץ המשפטי יהודית קרפ, ותא"ל אמנון סטרשנוב.

הם עושים זאת גם בארה"ב: 24 שעות לאחר שנתנכה, חוללה אנדרטה לזכר קורבנות הנאצים, בסקוקי ליד שיקאגו, בידי אלמונים שציירו עליה צלבי קרס ואת המלה „שקרנים" (צילום: איי.פי.)

צלצול מחיר

ח"כ שמחה דיניץ, לשעבר שגריר ישראל בארה"ב

היעדר שגריר — גול עצמי

בימים שבהם עוקפים ראש הממשלה ושר החוץ את שגריר ישראל בוושינגטון ופונים ישירות אל ראשי הממשל או אל שגריר ארה"ב בישראל, האם יש בכלל חשיבות לחסרונו של שגריר ישראלי בארה"ב?

הדבר דומה לשתי קבוצות כדורגל, שאחת מהן משחקת במגרשה היא במקום במגרשו של היריב. היא תוכל להפגין, אמנם, משחק מפואר, אבל להבקיע תוכל רק גול עצמי. טעות חמורה היא לחשוב, ששגריר ארה"ב בישראל יכול לשמש צינור לכל הפעילויות הנעשות על־ידי השגרירות בארה"ב. זאת, מכיוון שהקשרים אינם מתמצים רק בהעברת שדרים לארה"ב, אלא בעבודת שדה, הכוללת לא רק את העניינים המדיניים הדו־צדדיים, בהם מטפל השגריר. השגרירות בוושינגטון היא, למעשה, ממשלה־זוטא, העוסקת גם ביחסים הכלכליים בדרג הגבוה ביותר, הן בסיוע בהשקעות בתעשייה ובמסחר והן בקשרים הבטחוניים. רק הסיוע הבטחוני שאנחנו מקבלים מארה"ב מגיע ל־1.8 מיליארד דולר בשנה. הוא עוסק גם בנושא היהודי ומשמש כנציג ישראל בקהילה היהודית הגדולה בעולם, וכמובן — בקשרים התרבותיים, ההסברתיים והעיתונאיים של המדינה. ולא נגעתי בכל הפרטים של הקשרים המדיניים בכל רמותיהם: הבית הלבן, משרד החוץ, הקונגרס, המועצה לבטחון לאומי, ומסכת הקשרים האסטרטגיים שהתפתחה בשנים האחרונות. כשאנחנו פועלים בארה"ב, אנחנו יכולים להפעיל את כל מוקדי ההשפעה ולנסות לכוונם לכיוון הרצוי לנו, דבר שבוודאי אינו יכול להיעשות על־ידי השגריר האמריקני המכהן בישראל.

במה מועמדים נדחו עד כה על־ידי שמיר?

בהסכם בין שתי המפלגות סוכם, כי שר החוץ יציג לפני רה"מ מספר מועמדים, כדי שיבחר מתוכם בתוך שלושה חודשים. בינתיים עברו שבעה חודשים וכל תשעת המועמדים שהציג פרס נפסלו ע"י רה"מ. הרושם הוא שראש הממשלה רוצה לצאת מנצח באיזה שהוא מאבק־כוח, במקום לדאוג לגופו של האינטרס הישראלי.

מיהם המועמדים שנפסלו?

בשבועות האחרונים נפסלו ארתור בן־נתן, פרופ' איתמר רבינוביץ, שגריר ישראל במקסיקו, משה ארד, וכן נמרוד נוביק, יוסי ביילין, השר גד יעקובי, פרופ' שלמה אבינרי ועוד. שמיר, לעומת זאת, הציע מועמד אחד, מנכ"ל משרד החוץ לשעבר חנן בר־און, שהוא, אמנם, כשיר בהחלט לתפקיד, אלא שאיננו מקובל על פרס.

והתוצאה היתה עקיפת השגריר היוצא, מאיר רוזן, על־ידי שר החוץ פרס...

היו פה ושם חריגות שאינני מצדיק אותן. אבל גם השר ארנס, שהגיע לארה"ב בשליחות רה"מ, עקף את השגריר ולא שיתפו בשיחותיו, ובכך פגע ביוקרתו ובמעמדו, ובסופו של דבר, גם במדינה ששלחה אותו.

כיצד יתפקד השגריר הבא עם השדרים הסותרים שיקבל מרה"מ ומשר החוץ?

[illegible] שיסמן דבר והיפוכו. משום שבהא"ש [illegible] לא יוכל השגריר לכהן.

אתי דונאל

המימשל: נמכור לסעודיה טילי „מייווריק"

וושינגטון.— מימשל הנשיא רייגן הודיע אתמול לקונגרס על החלטתו למכור לסעודיה טילי אוויר־קרקע מדגם „מייווריק", אם כי יהיו אלה טילים מדגם־משנה שונה מזה שהתכוון למכור לסעודיה בעבר.

המדובר הפעם בדגם־משנה „די", השונה מן הדגם הקודם „בי" במערכת ההנחייה שלו.

ב־1984 אישר הקונגרס האמריקני מכירת 1,600 טילי „מייווריק" לסעודיה. עתה, אם לא יביע הקונגרס התנגדות להודעה החדשה של המימשל בתוך 30 יום, ייחשב הדבר כאילו אישר את העיסקה.

אשר לכוונת המימשל למכור לסעודיה 12 מטוסי „אף 15", במקום מטוסים סעודיים מדגם זה שניזוקו או התרסקו, אמר דובר הבית הלבן: „בכוונתנו להוציא את העיסקה לפועל כאשר יגיע המועד המתאים לכך." עיסקה זו עוכבה בעקבות התקפת המטוס העיראקי על הפריגאטה האמריקנית „סטארק", במפרץ הפרסי, לא מכבר.

רוב קרנות הנאמנות לא הדביקו עליית המדד במאי

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

רוב קרנות הנאמנות לא הדביקו במאי את עליית המדד המשוערת (1 אחוז) ולראשונה זה זמן רב היתה בחודש שעבר בשורה לקרנות המתמחות במטבע ובבנקים שבהסדר. בעוד הקרנות המתמחות במניות היו הגרועות ביותר. כך עולה מסיכום חודשי הקרנות שעורכת חברת הייעוץ „מיטב".

מסיכומי „מיטב" עולה, כי הקרנות המתמחות בבנקים שבהסדר ובמט"ח השיגו תשואה של 2.5 אחוזים בממוצע, הטובות ביותר היו „נגנר" (הבינלאומי) — 3.3 אחוזים ו„צבר" (הפועלים) — 3 אחוזים. הקרנות המתמחות באגרות חוב השיגו תשואה ממוצעת של 1.1 אחוזים, והגמישות השיגו בממוצע 0.1 אחוז והקרנות המתמחות במניות השיגו בממוצע תשואה שלילית של כאחוז אחד.

תוצאה זו נובעת מהעליות שהיו בשוק המניות בסוף החודש, לאחר ששערי לכן ירדו הקרנות המתמחות במניות בכ־10 אחוזים. הקרנות הגרועות ביותר היו: „יסודות" (מוריץ־טוכלר) 8.7 אחוזים ו„דרור" (כללי) — 4.5 אחוזים.

לא עקרונות אלא כסאות מריצים את הורביץ — אומרים בעבודה

מאת דורית גסן, כתבתנו לענייני מפלגות

במפלגת העבודה הובעה אתמול אכזבה מהחלטתו של יגאל הורביץ להצטרף לליכוד. בעבודה ציינו כי לא העקרונות אלא המקומות ברשימה הבאה לכנסת הם שקבעו את החלטת הורביץ.

כן הזכירו כי לפני כשנה התנהל מו"מ עם „אומץ" על צירופה למפלגת העבודה, אך הוא ניכשל לא בגלל עקרונות, אלא בגלל תביעתו של הורביץ להבטיח גם בכנסת הבאה מקום לזלמן שובל. „פרס צריך להנהיג".

עוד אמרו בעבודה, כי אמנם נכון שעמדותיו המדיניות של הורביץ היו ידועות כקרובות יותר לליכוד, אך הזכירו כי הוא גם אמר בשעתו, שרק שימעון פרס צריך להנהיג את המדינה. אשר לטענתו של הורביץ כי הוא קיבל בבחירות הקודמות 25 אלף קולות, אמרו בעבודה כי תוצאה זו איננה רלוונטית לגבי מה שעלול לקרות בבחירות הבאות, וכי סקרי דעת הקהל העלו אפשרות ש„אומץ" לא תקבל אפילו מנדט אחד בכנסת הבאה.

עוד נודע, כי בצמרת מפלגת העבודה לא עלתה שאלת הכסא הממשלתי של הורביץ, אשר יושב בגוש של המערך בממשלה, לא יקבלו התיק.

נראה כי ראשי מפלגת העבודה לא יתבעו ממנו להחזיר את מקומו, לפחות לפי שעה. השר הורביץ הודיע אתמול כי הוא מתנגד לוועידה הבינלאומית וכי הוא ממשיך להתנגד להקדמת הבחירות. עמדות התואמות לחלוטין את עמדות הליכוד בשני נושאים אלה, השנויים במחלוקת עם מפלגת העבודה.

הלוויית
מאיר קלמנוביץ'
תתקיים היום, יום שלישי ב־10.30 בבית העלמין קרית־שאול.
המשפחה

"על המשמר" עתון יומי

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3–43360–4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102–121. טל' 233161–3. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סבונר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

גילויים של האלוף (מיל) יאנוש בן גל על מלחמת לבנון

גם בגין היה בין הוגי „התוכנית הגדולה": „נגיע לביירות ונוציא את ערפאת מהבונקר"

תוכנית „אורנים 1" דלפה לסורים ■ רפול היסס וחלק על שרון בנושא פריסת הטילים הסוריים וכיבוש ביירות ■ שרון נטל את הפיקוד על צה"ל ושימש כרמטכ"ל־על, כשחברי המטה משמשים יועצים ■ מלחמת לבנון נכשלה גם בגלל ניהול כושל בדרג הצבאי ■ המלחמה צברה תאוצה בהיקף הכוחות והמש כה ללא ידיעת חברי הממשלה

האלוף (מיל.) יאנוש בן גל: כישלון צבאי ופוליטי

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

ערב מבצע שלום הגליל נלמדו פרטי תוכנית המבצע, „אורנים 1", ליד־י הסורים. שלטונות צה"ל גילו עובדה זו במהלך ההכנות למבצע כשהבחינו בשינוי הערכות של הצבא הסורי. עובדה זו המתפרסמת לראשונה גילה אתמול האלוף (מיל) אביגדור בן־גל (יאנוש).

האלוף יאנוש דיבר ביום עיון במרכז למחקרים איסטרטגיים ע"ש יפה באוניברסיטת ת"א, במלאות 5 שנים למלחמת לבנון.

האלוף בן גל אמר כי המטה הכללי של צה"ל שימש במלחמה כמטה יועצים לשר הבטחון ששימש כרמטכ"ל־על. „מלחמת לבנון נכשלה כתוצאה מדרך ניהולה בדרג הצבאי הבכיר ברמת המטה הכללי ושר הבטחון, ובדרך ניהולה בממשלה", אמר.

בילבול בכל הדרגים

הוא הסביר כי סתירות בין שתי התוכניות „אורנים 1" ו„אורנים 2" גרמו לבלבול רב בכל דרגי הפיקוד והשדה, „בשני נושאים עיקריים היתה אי הסכמה בין אריק שרון לרפול, מדובר בתקופת פריסת הטילים בבקעת הלבנון ובכיבוש ביירות, שרון תמך בכך ואילו רפול היסס" — אמר.

נוציא אותו משם

יאנוש גילה עוד כי מנחם בגין היה מודע בוודאות לתכנית הגדולה. „כשסיימתי את תפקידי כאלוף פיקוד הצפון הגיע בגין לביקור בוושינגטון, הוא זימן אותי אליו למלון ושם שוחחנו על אפשרות שתפרוץ מלחמה. בגין אמר לי אז: נגיע לבונקר של ערפאת בביירות ונוציא אותו משם" דברי האלוף בן גל. „זו היתה המלחמה המתוכננת ביותר המתודרכת ביותר, והמתורגלת ביותר בתולדות מלחמות ישראל, מלחמה שנחלנו בה תבוסה בכל המישורים.

האלוף בן־גל ששימש במלחמת לבנון כמפקד כוחות צה"ל בגיזרה המזרחית, אמר כי צה"ל נערך למלחמת לבנון על־פי פקודה שכונתה „אורנים 2" ולא לפי החלטת הממשלה שהכריזה על מבצע מוגבל ל־40 ק"מ ול־24 שעות. „מלחמת לבנון שמטרות המלחמה לא היו ברורות דיין לממשלה, התכנית קיבלה תנופה בזמן, בהיקף ובסדר הכוחות ללא ידיעת הממשלה, המגמה היתה למעשה לזרוק את האבן צפונה ככל היותר מעבר לכביש ביירות־דמשק", אמר האלוף יאנוש.

ארנס ביקש מהדרוזים בבית ג'אן לסיים השביתה: „הפתרון בהישג יד"

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

בעצרת בהשתתפות מאות דרוזים שהתקיימה אתמול אחה"צ בבית ג'אן ביקש השר ארנס להפסיק את השביתה הנמשכת למעלה מ־40 יום לאחר שלדבריו הפתרון לבעיית הישוב נמצא בהישג יד.

הוא אמר שהאישור הצפוי לתוכנית המתאר לבית ג'אן תאפשר הקמת מיריית של כ־יים, שיכון לחיילים משוחררים והפרוייקטים לדיור. זמן קצר לפני כן אמר ראש המועצה שפיק אסעד לעתונאים שלא מסתמן סיום קרוב של השביתה, בגלל עיקשותה של רשות שמורות הטבע.

במהלך ביקורו בבית ג'אן אתמול הודה ארנס שאכן מדובר בבעיה קשה, שכן לדבריו „גם אוהב טבע מתקומם כאשר הוא מוקף שמורת טבע שמונעת ממנו להתפתח".

ארנס הדגיש שאין הוא יודע אם הפתרון נמצא בשינוי חוק שמורות הטבע אך יתכן שיהיה צורך לשנות את החוק כדי למצוא־פתרון לבית ג'אן. הוא מקווה שאם יפעלו כל המשרדים הנוגעים בדבר במרץ, בשיתוף פעולה עם מועצת בית ג'אן ימצא פתרון.

אמש נפגש ארנס עם מנהיגם הרוחני של הדרוזים בישראל השייך אמין טאריף אשר ביקש ממנו לפעול לסיום השביתה.

רה"מ יצחק שמיר ביקר אתמול בכפר ירכא וראשי מועצות שהיו במקום ומנהיגים דרוזים אחרים ביקשו שגם הוא יפעל לפתרון בעיות הדרוזים וסיום השביתה בבית ג'אן. שמיר הבטיח לעשות זאת.

כתבים התלוננו במשטרה: הותקפנו ע"י חמומי־מוח בבית ג'אן

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

תלונה על תקיפה הוגשה נגד כ־20 תושבי בית ג'אן במשטרת זבולון על־ידי כתבי העתונים „דבר" ו„חדשות".

השלושה יוסי לייבוביץ (דבר), אייבי גל ושחר עורן (חדשות) טוענים בתלונתם כי ביום שבת נשלחו על־ידי מערכות העתונים שלהם לסקר הסיכסוך בין המועצה המקומית בית ג'אן לרשות שמורות הטבע. לדבריהם, הם התארחו אצל ראש המועצה המקומית של בית ג'אן, שפיק אסאד, לארוחה, וגם יצאו לסיור עם אנשי רשות שמורות הטבע בשטח כדי לשמוע גם את גרסתם.

במהלך הסיור, ובעת שירדו מג'יפ של הרשות הותקפו השלושה על־ידי חמומי מוח, שגרמו להם חבלות גופניות ונזק לרכושם.

כתבנו מוסר, כי התלונה הועברה הבוקר למשטרת מרחב הגליל לצורך טיפול.

מוסקווה: נגיב בכוח אם איראן תתקוף אניותינו במפרץ

כווית. — כל התקפה איראנית על אוניות של בריה"מ במפרץ הפרסי תגרור תגובה אלימה וחזקה ביותר — הודיע איש משרד החוץ הסובייטי, בראיון שהתפרסם כאן אתמול.

אלכסנדר איוואנוב, ראש מחלקת המפרץ הפרסי במשרד החוץ הסובייטי, אמר, לכתב „אל־ראי אל עאם", כי „בריה"מ תגיב בכוח ובאלימות אם תתקוף איראן אוניה או מיכלית סובייטית במפרץ."

איוואנוב האשים את ארה"ב בהסלמת המשבר באיזור ובשיתוק מוחלט של המאמצים להפסיק את מלחמת איראן־עיראק.

בחודש שעבר נפגעה מיכלית סובייטית ממוקש במפרץ הפרסי. אוניה זו היא אחת משלוש שהוחכרו לכווית להובלת נפט. (עיר, ע"צ)

הליבור פותח בהתקפה אישית על תאצ'ר

לונדון.— מפלגת הלייבור, שלפי הסקרים האחרונים צימצמה את הפער בינה לבין השמרנים, פתחה בהתקפה על „המנהיגות והאופי הנוקשה של תאצ'ר.

„היהירות שלה מרחיקה אנשים. העקשנות שלה ונוקשותה בקשר לנשק הגרעיני מפחידה אנשים. חוסר הרגישות שלה לסבל אנושי מרחיק ממנה אנשים." טען ראש מטה הבחירות של הלייבור, בריין גאולד, שפתח את ההתקפה האישית של הלייבור על תאצ'ר.

על־פי הסקרים האחרונים, יש לשמרנים 42 אחוז תמיכה בקרב ציבור המצביעים, ללייבור 35 אחוז ולקואליציית המרכז, המורכבת מן הליברלים והסוציאל־דמוקרטים, 21.5 אחוז.

אם יישמרו תוצאות אלה עד הבחירות, יהיה לשמרנים רוב של 40 מושבים בפרלמנט.

בעוד יריביה של תאצ'ר מאשימים אותה בחוסר התחשבות, חוסר סובלנות ושתלטנות, משבחים תומכיה את התנהגה החזקה שלה ואת נחישותה, שהעלתה לדעתם, את יוקרתה של בריטניה לשיא חדש בזירה הבין־לאומית.

„כאשר אני מבקרת אצל גורבאצ'וב, אני באה אליו כמנהיגה חזקה. הוא גם רואה בי מנהיגה חזקה, שנינו נושאים ונותנים מתוך עמדות כוח," אמרה תאצ'ר, בתשובה לביקורת עליה בראיון ברדיו הבריטי. (עיר, ע"צ)

דליקת היער הגדולה בסין התלקחה מחדש

פקין.— הדליקה שהשמידה מיליוני דונמים של יער בצפון סין התלקחה מחדש — נמסר כאן אתמול.

העתון „צ'יינה דיילי" מסר, כי נתגלו שתי דליקות חדשות, אחת מהן לאורך 20 ק"מ במחוז היילונג'יאן.

עד כה ניספו בדליקה כ־200 בני־אדם ו־50,000 בתים נהרסו.

עוד נמסר, כי דליקת־יערות גדולה ממשיכה להשתולל באיזור בייקאל בבריה"מ ועשן כבר נראה עולה לאורך קילומטרים רבים. בידיעה נאמר, כי דליקת־היער בצד הסובייטי של הגבול ממשיכה לסכן את יערות סין בקירבת מקום. (עיד)

נאטמה קומת מגורים בביתו של מחבל שנמלט לירדן

כוחות הבטחון אטמו אתמול קומת מגורים והרסו חדר בביתו של מחבל שהיה שותף בהנחת מטען החבלה באוטובוס קו 18 לפני 4 שנים בירושלים. בהתפוצצות המטען נהרגו 6 ונפצעו חמישים.

המחבל נאדה רמוי נעכר מראמללה נמלט מיד לאחר הפיגוע לארה"ב ומשם לירדן. אביו של המחבל עתר לבג"צ נגד הכוונה להרוס את בית המגורים ובאחרונה דחה בג"צ את עתירתו.

מערב גרמניה מגנה את „טייס הכיכר האדומה"

„פעולתו הפוחזת היתה עלולה לגרום תוצאות גרועות" □ פקידים סובייטיים רמזו שרוסט לא יוחזק זמן רב במעצר

בון. — גרמניה המערבית גינתה אתמול רשמית את טיסתו של הצעיר מאתיאס רוסט למוסקווה, והגדירה אותה כפעולה פוחזת, שהיתה עלולה להסתיים בתוצאות טרגיות.

בתגובה הרשמית הראשונה של בון על הנחיתה הסנסציונית של מטוס ה„ססנה" החד־מנועי של רוסט בכיכר האדומה, ביום ה' שעבר, ציין דובר משרד החוץ: „הממשלה מגנה את הפגיעה שפגע רוסט בטריטוריה הסובייטית, פעולתו הפוחזת יכלה למרות כישוריו כטייס, לגרום תוצאות גרועות ביותר לעצמו ולהתפתחויות הפוליטיות."

הדובר אמר, כי גרמניה מקווה שהממשלה הסובייטית תגלה סלחנות כלפי הטייס, העצור בכלא לפורטובו במוסקווה.

פקידים סובייטיים רמזו ביום א' כי רוסט לא יוחזק זמן רב במעצר. אתמול אמר דובר משרד החוץ הסובייטי, גראסימוב, כי עדיין לא ידוע אם יועמד למשפט.

על חדירה לטריטוריה סובייטית מוטל בדרך כלל עונש מאסר של שנה עד 10 שנים או קנס עד 1,600 דולר.

דיפלומט של שגרירות גרמניה במוסקווה שוחח אתמול עם רוסט. היה זה ראש המחלקה המשפטית והקונסולרית של השגרירות, גרהארד שרומגנס, הוא סירב למסור פרטים כלשהם על השיחה.

נציג השגרירות הגרמנית שוחח על הפרשה גם עם החוקר הסובייטי הראשי, המטפל בה.

לקראת נחיתה: מטוס ה„צ'סנה" של מאתיאס רוסט המערב־גרמני חג מעל לכיכר האדומה במוסקווה, לקראת נחיתה, כפי שצולם על־ידי רשת „אן.בי.סי." הסרט הקצר שודר ביום א' בטלוויזיה המערב־גרמנית (צילום: איי.פי.)

למגדלי ענבים ליצוא

שירות חדש

החל מה־1 ביוני 1987

ניתן לקבל דיווח משווקים באירופה באשר לענבים - כמויות ומחירים שוטפים

עליך להתקשר לטלפון 03-264672 משעה 4.00 אחה"צ עד 06.30 בבוקר ותיענה

מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

על היום

ערב חג השבועות
2.6.87

בטירה חוגגים 320 שנה להיווסדם. החיים בעיר מלאי קסם, אבל את האדמה הם לא יעזבו

מאת ורד לוי

חלקת־אדמה קטנה שלהם

יום בכפר ערבי בלי פוליטיקה. קשה, אבל אפשרי. 35 דקות מתל־אביב. מאחוריו חשיפה תקשורתית לא מעטה בשל עסקי מכוניות מפוקפקים. ולא על הדרך ההיא היתה תפארתו — טירה. כפר ערבי מבוסס. ותיק. סורת.

הם היו פה לפני רבים מאיתנו. אין טעם להתווכח — בקרוב חוגגים שם 320 שנה להיווסדם. לגמרי בתוך הקו הירוק. מגדלים 16,000 איש ואשה את ילדיהם. משווקים את תותיהם. חיים את חייהם. הבעיות החשובות המעיקות עליהם דומות להפליא לבעיות החשובות המעיקות היום על כל כפר יהודי מצוי. עד להצחיק. או להכאיב. תלוי בזווית עינו של המתבונן.

יש להם שלושה בתי־ספר יסודיים, תיכון אחד וכ־2000 תלמידים. יש להם 15־20 אחוז סטודנטים מכל מחזור של בוגרי תיכון. ובוגרי תיכון הם 99.9 אחוז מכלל התלמידים. יש להם מועצה מקומית. קופת־חולים של ההסתדרות. מרכז קהילתי עם חוגים. בריכת־שחייה חדשה, שעוד מעט תיפתח. בית־זקנים חדש. כמה ימים לפני הכתבה הזאת הם גם קיבלו, אחרי המתנה של 20 שנה, טלפונים לבתים ולמשרדים. הם לא בוכים על עשרים השנה. הם מברכים על ההתקנה. מברוק. מברוק.

עוזרות־בית — אין

מצלמה נסתרת, שהיתה מוצמדת אל גבה של משפחה טיפוסית בכפר, היתה מראה פחות או יותר את רצף התמונות הבא:

השכמה מוקדם בבוקר. ארוחת־בוקר משפחתית בהרכב מלא. (האמא מכינה). מי שעובד מחוץ לכפר, בפועל. ממהר להסעה שלו — אוטובוס או מונית. מי שעובד בתוך הכפר — נוסע בשמונה לעבודה. למשל, מורים. לא לכל משפחה בטירה יש מכונית.

אבל לכל משפחה שנייה — כן. בצהריים, כמעט לא משנה מה ואיך — תתכנס המשפחה בבית לארוחה העיקרית. (האמא מכינה). עוזרות־בית — אין. חס וחלילה שלא יתן הבעל את עינו ושלא תפתה אותו העוזרת.

נחים. (האמא מנקה). ויוצאים לשעה שעתיים שלוש של עבודה חקלאית בשטח המשפחתי. איש איש לכרמיו. לתותיו (טירה מייצרת כ־70 אחוז מתות השדה הישראלי) לסלקיו.

לשרותיו. לפנות ערב חוזרים הביתה. ילדים ונוער לא יצאו יותר. על פי רוב, מן הבית.

בעיקר אמור הדבר לגבי הבנות. אלא בליווי הגדולים. נחים. סועדים.

מאוחר יותר — באים שכנים. הולכים לשכנים. הולכים לבקר את המשפחה — סבים סבתות. אחים. דודים. כולם נמצאים בתחום 5־10 דקות. פעילות חברתית חד־גונית, מצומצמת, פמילייריות. משתדלים לא לאחר לישון, כי צריך לקום מוקדם.

כל זה נכון לימי חול. בחגים — לא עושים חשבון לאף אחד. יושבים עד אור הבוקר. עוד קפה אחד ועוד. לדוגמה, ביום חמישי האחרון הסתיימה סייאסטה של שלושה ימים רצופים — החג עיד־אל־פיטר, שמסמל את סיום צום הרמדאן. שלושה ימים של זלילה, סביאה, ומסיבות משפחתיות עד השעות הקטנות. ויש עוד חגים. ברוך השם לא חסר.

שום קיצוני לא יכתיב

על סדר היום הזה חתמה בחפץ־לב משפחת מנצור מטירה — סיהאם, גננת במקצועה, סמיח, מורה בבית הספר היסודי, הלה (בן 14), מנצור (בן 13) וג'ואן הקטנה — בת 8.

הם גרים בבית, שבהחלט עונה להגדרה — וילה יפה ומרווחת. סמיח בנה אותו במו־ידיו. וגם תיכנן. לפני הבית חונה סובארו 84'. בתוך הבית חונה מחשב תואם איי.בי.אם (לילדים. כי היו הראשונים בכיתה). ארבעה חדרי־שינה גדולים. מוארים. חדר הסתלבטות עם מזרונים ורודים, לפני הטלוויזיה. וחדר אורחים ענק.

למעלה — פינת עבודה וחדר כביסה. כל בני משפחת מנצור לבושים טיפ־טופ. סיהאם חוזרת מהעבודה, מאופרת, נאה, לבושה שמלה ארומה עם שרוולים קצרצרים, חושפי כתף כמעט. „אנחנו לא דתיים", אומר סמיח בעברית גאה, „אנחנו אנשים מאמינים. ממלאים אחר מצוות האל, אבל אף קיצוני־דתי של הכפר לא יכתיב לאשתי או לבתי איזה אורך שרוול ללבוש בשמלה".

להלן מרגם לא מקרי — מקצת מן הבעיות הקיומיות של תושבי טירה:

● אין לסטודנטים שלהם לאן לחזור. מחסור במציאת עבודה בתחום המקצועות החופשיים בכפר. ולכן — בעיה כואבת של עזיבת בנים.

● אין בית קולנוע, הצגות, חיי תרבות נאורים. בשביל כל מה שהוא מעבר לבית הקפה המקומי — צריך לנסוע לכפר־סבא. יובש תרבותי.

● הצימצומים והקיצוצים במערכת החינוך מדאיגים אותם. פוגעים באמצעי ובתנאי הלימוד. וכל מה שקשור לחינוך דור העתיד — קודש הוא. יהרג ובל יעבור.

● תחושת מחנק. בעיר, למשל בנצרת — חיי הערבים שונים. יותר פתוחים. יותר כנים. יותר מערביים. יותר משכילים. הם קצת מקנאים בהם.

● יש קבוצה של קנאים דתיים בכפר שלא נותנים לחיות בשקט — מפיצים כרוזים לאמהות ובנות... מפעילים לחצים ואיומים על המועצה... מעירים הערות...

ארוע חריג ונדיר הוא בטירה, שמשפחה תעקור מן הכפר, ותעזוב את ביתה ותעבור אל העיר. אבל יש, פה ושם, גם ספורים כאלה. יש אפילו מקרה או שניים של משפחות שמכרו את הבית ואף את חלקת האדמה שלהם. סמיח, שמספר על התופעה, מזועזע ונשמע כלא־מאמין לדברי עצמו באומרו — מכרו את חלקת האדמה שלהם. האדמות פה הן בסיס לכל. הן ההתחלה והן הסוף. הן הירושה לילדים. הן ההמשך. הן החיים. יש עשרים־שלושים חמולות מרכזיות.

לכל אב משפחה שטח־מחייה מקורי לא קטן, וכך דורות על גבי דורות. מקבלים הצאצאים נחלים — הבנים בונים את ביתם בחצר ההורים, הנכדים בחצר הבנים וכו… חלילה. ואגב, „חצר" פה, אין פירושה … דונם עלוב ושכנים צמודים. למכור את … אם כן, זהו כבר שלב קיצוני ובלתי …

לסגור אותו לכמה שנים ולעבור לגור … מקובל יותר, מובן יותר.

כשסיהאם מדברת על נצרת, העיניים … בורקות כאילו דיברה לפחות על ניו־יורק … החיים אחרים. שם קורים דברים. … תרבות ובילוי תוססים. שם לא עוצרים … כל כך. יש זמן גם לדברים אחרים … מצטרף לנימת קולה בנאום חוזר … וגעגוע — החיים בעיר מלאי קסם … אחר.

אז למה בעצם מחכה משפחת מנצור … הם לא עושים את מה שעשו כבר … למה אינם קמים ומנסים את מזלם … הגדולה? בעיר האורות המנצנצים …

„למה? ככה. כי התרגלנו. כי … פה. איך שאנחנו. כי האדמה שלנו … שלנו פה. כי פה נולדנו ופה... כי יש לנו … טובים ויפים. כי העבודה בכרם … היא עבודה נעימה. לא קשה … המשפחה ביחד. ויש לאן לטייל … בעצם לא חסר לנו שום דבר. … בריאים, בעזרת השם, ונמשיך … כאלה בדיוק, כמו שיש לנו. אנחנו … בטירה. עד הסוף. לא מחליפים אותה … מקום אחר".

משפחה בכפר טירה. אהבה למקום וגעגועים לנצרת (צילום: אנדרה ברוטמן)

חמש דקות מבאר־שבע

עומר־פלייס, חלום אמריקני בלי המגרעות. ישוב שינה ירוק, עתיר־אקדמאים, רחוק אלפי מילין מבאר־שבע, למרות הקירבה הפיזית ■ נשי עומר מספרות

מאת שלי יחימוביץ

החלום האמריקני התגשם. והוא חי וקיים בארץ־ישראל, חמש דקות מבאר־שבע. עומר — ישוב בפרי של וילות מטופחות. כל השמנה והסלתה של באר־שבע התנקזו אל האי הירוק הזה כמו פרפרים אל האור. פחות מעשרים שנה קיים הישוב, ועכשיו יש בו קהילה של יותר מאלף משפחות, עם ממוצע השכלה — וזה נתון שלא נבדק סטטיסטית, אבל נאמר עליו בביטחה — גבוה מבכל ישוב אחר בארץ.

ורדה בורסטין, אחות במרפאה העירית של שבטי הבדואים, אם לילדה ונשואה לכתב ה„ג'רוזלם פוסט", נולדה בסאן־פרנציסקו. עשר שנים היא חיה בארץ, וכשהיא מדברת על חלום אמריקני, היא יודעת על מה היא מדברת. החלום הזה, היא אומרת, לא מתגשם בארה"ב, אבל מתגשם בעומר. „הבית עם הפרטיות, החברה הטובה, הקהילה, הגנים, הגדר הלבנה המפורסמת, שבארה"ב היא עשויה עץ ובעומר עשויה פלאסטיק, השכנים המסורים, הילד שהולך לגן מובחר. זה החלום האמריקני".

בארה"ב, היא אומרת, חולמים כולם על הצירוף הזה, אבל לעולם לא יגיעו אליו. כי בשכונה תאומה לעומר, בפרברי אמריקני, תהיה פשיעה רבה יותר ונשים יחששו לצאת בלילה לבדן. לא כך בעומר. כאן הביטחון הוא שלם. לוורדה יש גם משאלה — „הייתי רוצה לראות", היא אומרת, „שהמרפאה של עומר תהיה פתוחה בפני הבדואים. נראה לי שזה לעולם לא יקרה. זה מפריע לי. הם שכנים שלנו. אם שכנים, אז למה לא שכנים בכלל? למה שהבת שלי לא תהיה בגן עם בני גילה הבדואים, שמתגוררים כמה מאות מטרים מעומר?"

מבצר נועם

בעומר לא ילמדו לעולם ילדים בדואים, כי עומר היא מבצר של נועם ושלמות. אוסף של ילדי שמנת מטופחים למישעי, שנעים שאננות ברחובות שקטים וירוקים, מחוג מובחר אחד למישנהו, וחוזרים מבית־הספר המעולה שלהם לבתים יפים ולזוג הורים אקדמאים. הרחובות בעומר נושאים כולם שמות של פרחים ועצים. כלנית, רקפת, נרקיס, הדר, אקליפטוס, חרוב, ערבה, סיגלון, ועוד ועוד. ברחוב הדר נטעה המועצה הדרים, ברחוב תמר — תמרים, בסיגלון — עצי סיגלון וכך הלאה.

ייחודה של עומר, שכונת יוקרה לכל דבר, בהעדר מוחלט של סממני „נובוורישיות". איריס פרוש, מרצה לספרות באוניברסיטת בן־גוריון, נשואה למרצה, אם לילדים, מונה את יתרונותיו של היישוב, את מיגוון האפשרויות, ומוסיפה: „יש כאן סלקציה של כסף, אבל לא באופן דומה לערים אחרות. עומר היא לא סביון. יש פה הרבה מעמד בינוני, לא מעמד גבוה, שהגיעו לכאן בלי להיות עשירים. גם אנחנו לו גרנו בירושלים, היינו מתגוררים, לכל היותר, בדירת שלושה חדרים. פה יש לנו בפירוש איכות־חיים, בית גדול, חלקת אדמה גדולה".

איריס פרוש אומרת, שאצולת ממון מהווה חלק זעום מתושבי עומר. יש סוחרים. יש עורכי־דין, אבל בעיקר גרים שם עובדי קריית המחקר הגרעיני, אנשי אוניברסיטה ורופאי בית־החולים.

במקום הראשון

טלי רוזנברג, ארכיטקטית. אם לשלוש בנות. נשואה לרופא בבית־החולים סורוקה: „עומר נבנתה בשתי שיטות. בתחילה בנו כאן חברות כמו „אזורים" ורסקו' — אזורים גדולים. כל רחוב היה אבטיפוס לסוג בית. כך זה השתמר עשר, חמש־עשרה שנה, עד שבא אדם אחד והוציא אישור לבניית קומה שנייה. מאז, כמעט אף בית לא נשאר כשהיה, ועומר נראית כפי שנראה כל ישוב שיש בו בנייה כפרית. לו היתה משתמרת בצורתה הטבעית, היתה הרבה יותר יפה. אבל בנייה פרטית היא תהליך שממילא קשה למנוע, ובכל מקרה, אין לי טענות. איכות החיים כאן ממש גבוהה. מכל שכונות היוקרה בארץ — ואני מכירה את כל השכונות הללו — עומר במקום הראשון. אין נובורישיות. יש מעמד בינוני של אקדמאים. תעשייה כימית, עובדי אוניברסיטה, עובדי בית־החולים, בשום ישוב יוקרה אחר אין הרכב אנושי כזה".

טלי רוזנברג אומרת, שעומר היא …טון־פלייס, אבל שלא כמו בטיפוסי… …ים, כאן יש לך אפשרות בחירה… …ך רוצה — אינך שותפה לאווירה… …, היא אומרת, הולכת לסופרמרקט ולא מכירה אף אחד.

באר־שבע? לא מכירים

בתה של טלי, הילה, בת 14, אומרת שבעומר „שגעון וכיף". מסיבות, צופים, שפע פעילויות, חוגים. על ילדי באר־שבע, הילה אומרת, לא מסתכלים בעליונות, אבל פשוט לא מכירים אותם. צופי עומר נמצאים בקשר עם ילדי קיבוצים. עם ילדי באר־שבע — לא. „בטח שגם בבאר־שבע יש אנשים נחמדים", היא אומרת, „הרי רוב האנשים בעומר היו קודם בבאר־שבע, לא?"

מה עוד יש בעומר? בריכת שחייה טובה, מרכז ספורט, חוג לאתלטיקה קלה … שאין שני לו בארץ, קולנוע משובח … צפופה של פעילות פוליטית בעיקר … משבר ושלום עכשיו, בעיקר … הצבעה אפסי למפלגות הימין.

ולחשוב שכל זה נמצא במרחק … דקות נסיעה מבאר־שבע, עיר מנוקדת … ונגועת אבטלה ופשיעה. ולחשוב שכל … נמצא במרחק דקות נסיעה משבט … סריחאן — שבט שנושל מאדמותיו … הוא מקיים את עדריו על זרזיף מים … לשתייה. אבל מה יש לומר אם … החלום האמריקני, או כדאי לעשות … בעומר־פלייס.

המשק של שנות האלפיים

תשובות למבוכת שנות ה־80 — ב„תפנית לקראת העתיד", התוכנית של רענן וייץ ואבשלום רוקח

מאת חיים מרגלית

הירידה בהכנסות החקלאים שהביאה להתמוטטות תנועת המושבים, המשבר הכלכלי והחברתי בו נתונה התנועה הקיבוצית — מניעים למחשבה ולחשבון־נפש. צריך לתקן. התקרבות שנת 2000 ממריצה תוכניות. אחת מאלה עוסקת בפיתוח אזורי הכפר.

ד"ר רענן וייץ לשעבר יו"ר מחלקת ההתיישבות בסוכנות, פירסם יחד עם אבשלום רוקח תוכנית ששמה „תפנית לקראת העתיד", בהוצאת המרכז לחקר התיישבות כפרית ועירונית. (מארס 1987). לדבריהם, „אנו שרויים עתה בתקופת מבוכה וחוסר־וודאות באשר לעתידם של האזורים הכפריים והפריפריאליים. לדעתנו, ארבע סיבות עיקריות למבוכה זו — הראשונה היא התפתחות הטכנולוגית המבורכת שחלה בשיטות הייצור בכל המיגזרים הכלכליים, ובעיקר בחקלאות. המחקר המקיף, שנערך במרכז לחקר ההתיישבות בנושא הכפר הישראלי בשנות ה־2000, הוכיח בעליל כי החקלאות שוב לא תוכל לשמש מקור תעסוקה לעובדים נוספים: תופעה זו היתה צפויה ויש להתברך בה, משום שהיא מעידה על הצלחתו ויעילותו של המשק החקלאי. הסיבה השנייה היא, חוסר ההכנה לקראת התפנית ההכרחית, המחייבת לפתח בקצב ובדרמה הדרושים מקורות תעסוקה לא־חקלאיים באזורים הכפריים. הסיבה השלישית — ניצול בלתי־יעיל של משאבים, שהופנו בעיקר לרכישת מוצרי צריכה ולהתנחלויות בגדה המערבית וברצועת עזה, שיערן מריני ותוצאתן הגברת המעמסה של השירותים עם כל הכרוך בכך. הסיבה הרביעית והאחרונה היא, האינפלציה ההרסנית, שגרמה לתשלומי ריבית מדהימים על אשראי יצרני, בשיעורים ששום פיתוח יצרני אינו יכול לעמוד בהם."

וייץ ורוקח מרגישים, כי תקופת המבוכה הנוכחית אינה ראשונה בתולדות היישוב העברי בארץ־ישראל. בתחילת המאה היתה מבוכה רבה לגבי המושבות הראשונות, על אף העזרה והסעד העצומים אשר הושיט הברון רוטשילד ליישוב באותם הימים.

בעלי התוכנית מניחים, כי יחול מפנה תוך השנים הקרובות, כלומר עד שנת 2000, מכוח המציאות. המפנה צריך, לדעתם, להיות קודם־כל בתחום מדיניות הממשלה ויהיה הרכבה אשר יהיה, עליה לתת עדיפות לחיזוק האזורים השוליים, דהיינו כפריים, ישובי־ספר ועיירות־פיתוח. מובן שזאת הנחה, שכן אם לא יחול מפנה שלטוני — לא יקרה דבר. וייץ ורוקח משערים כי בתקופה האמורה תגיע ישראל לראשית הבנה בנושא השלום עם הערבים, ועל כן יש להביא בחשבון אוטונומיה מינהלית וכלכלית גוברת בשטחים המוחזקים, כלומר בגדה המערבית וברצועת עזה, להוציא רמת־הגולן ובקעת הירדן. את ההנחה המדינית הזו יש להביא בחשבון בכל תחזית הדנה בהיבטים הכלכליים, החברתיים, התעסוקתיים וההתיישבותיים של אזורי הכפר והספר של ישראל.

לדעתם, במיגזר הכלכלי יש לצפות לתהליכים הבאים: תהליכי הייצור החקלאי, התעשייתי והשירותי יוסיפו להתפתח, בעקבות הנהגת טכנולוגיות־ייצור חדשות, במגמה של התמחות גדלה והולכת. על כל המשתמע מכך. התערבות המיגזר הציבורי, הממשלתי והאחר, תופנה בעיקר כלפי יוזמות אישיות וקבוצתיות (קואופרטיביות או אחרות), קהילתיות ואזוריות. בנושא הסחר יש להביא בחשבון תחרות גדלה והולכת עם הקהילה האירופית ועם ארה"ב, הן ביבוא והן ביצוא, על כל המשתמע מכך לגבי איכות התוצרת, עלותה ומחירה. המסגרות הארגוניות של הקהילות המקומיות המורכבות מיחידות משפחתיות, יישארו באופן כללי על כנן. עם זאת, יש להביא בחשבון שינויים הן ביחסים בין הקהילות לבין הפרטים המרכיבים אותן, והן בין הקהילות לבין עצמן, וזאת כדי להיענות לצרכים הכלכליים שנוסחו לעיל. כללים אלה יחולו על כל הישובים הכפריים, כולל אלו המוגדרים כמושבים, כישובים קהילתיים לסוגיהם וכן על ערי הפיתוח.

כדי להשיג את היעדים המבוקשים, יש להכניס שינויים הכרחיים במבנה ובתיפקוד משרדי הממשלה. יש להביא בחשבון את הצורך בתיאום הדוק של פעולות התיכנון והביצוע ברמת האזורים עצמם. המטרה העיקרית של הצעת וייץ ורוקח היא, לאפשר ליצירתיות של אנשי האזורים לבוא לכלל ביטוי בעיצוב תפנית אזורם. תפקידם העיקרי של הגופים הממשלתיים אינו לשלוט ולהכתיב אלא להסביר, להוביל ולעזור.

התמחות במשק החקלאי

וייץ ורוקח קובעים, כי המתיישבים שרוצים להמשיך בחקלאות, יבקשו תנאים וצורות ארגוניות, שיאפשרו לכל אחד לפתח בצורה היעילה ביותר את המשק המתאים לו. בשים לב למגמת ההתמחות וההתחרות, אין שום משק יכול להתקיים כיום בלי מערכת תומכת, המתאימה לתכונותיו המיוחדות של הענף שבו הוא מתמחה.

לדעתם, יש להבחין עם זאת, בין מערכת תומכת שמטרתה העיקרית השגת יעילות כלכלית, לבין מערכת תומכת המבקשת לשמור גם על ערכים (כגון האגודה במושבים החקלאיים). הם טוענים, כי קיימות קהילות מעטות יחסית, הכוללות קבוצות של פרטים, שיגלו עניין בשתי המטרות הללו גם יחד, כלומר ידבקו בעקרונות האגודה המושבית הקלאסית. גם במקרים אלה יש לבדוק אם האגודה המאגדת בתוכה משקים חקלאיים מסוגים שונים ואינה מסוגלת לתת את הטיפול היעיל לכולם — תוכל להחזיק מעמד מבחינה כלכלית גם לאחר שתחול התקדמות נוספת בשיטות הטכנולוגיות המיוחדות לכל ענף. על כן יש להטיל ספק רב אם גם במושבים ה„אדוקים" ביותר אפשר יהיה לקיים אגודה קהילתית כללית אחת, המופקדת על התפקידים הכלכליים והמוניציפאליים ודבקה בו־זמנית במסגרות הערכיות.

בכל הישובים שבהם אין החקלאות יכולה לספק פרנסה מלאה למשפחה כולה, אולם זו יכולה לקיים בטווח השנים הקרובות ענף־עזר מתמחה ומתקדם, המסוגל לעמוד בתחרות (לול, או אפילו חממות ובתי צמיחה) — יש לבחון באיזו מידה הזיווג בין ענף־העזר ובין התעסוקה הלא־חקלאית הוא אפשרי.

וייץ ורוקח חושבים כי ביחס למשפחות בישובים השיתופיים (קיבוצים ומושבים שיתופיים) יש להביא בחשבון, כי המגמה הכללית של סיפוק צרכי הפרט על־ידי מתן יתר־חופש לפרט בבחירת התעסוקה, תביא לכך שהמסגרות השיתופיות יחפשו אפשרויות גדלות והולכות של מתן חופש בחירה מקצועי והתמחות תעסוקתית. את המגמות הללו יהיה צריך להביא בחשבון במסגרת ההתארגנות האזורית והארצית.

וייץ ורוקח מציעים ניידות בנכסי הקרקע והמים המחולקים היום באורח שווה בין המשקים. את עודף נכסי המים והקרקע, מעבר לאלו הדרושים למשקים המשפחתיים כדי לקיים הכנסה ברמה המתאימה, יש למסור לארגונים הענפיים המאגדים את משקי השדה, המבוססים על שטחי בעל ושלחין, למשקים משפחתיים המתמחים בגידולי־שדה ממוכנים. יש להקצות את מכסות הקרקע והמים המתאימות להכנסה הנורמטיבית המוצעת שתהווה קנה־מידה לתיכנון החקלאות.

פיתוח התעשייה, לדעתם, צריך להתבצע בעיקר על־ידי היוזמה הפרטית. במושג „יוזמה פרטית" הכוונה הן ליזמים גדולים שבכוחם ליזום, לגייס את ההשקעות הדרושות ולנהל מפעלי־תעשייה גדולים, והן לחברות תעשייתיות ציבוריות־למחצה כגון „כור" או „כלל". אין להוציא מן החשבון גם הקמת קואופרטיבים יצרניים תעשייתיים קטנים, המושתתים על התאגדות מקומית של בעלי מקצוע מערי הפיתוח ומן היישובים הכפריים הקטנים, שלא יתפרנסו מחקלאות, כמוסבר לעיל. לדעתנו, אין לקשור את הארגונים הכלכליים הענפיים העוסקים בחקלאות עם הארגונים העוסקים בפעילות תעשייתית, להוציא, כמובן את המיתקנים והמפעלים העוסקים במישרין בעיבוד תוצרת חקלאית או מייצרים תשומות לחקלאות.

סוגי התעשיות בכל איזור יהיו מגוונים, אולם תוך העדפת מפעלים עתירי־ידע ומפעלים הזוקקים לתשתית פיסית ושירותית שווה או דומה. מכאן הצורך בהתמחות אזורית, כלומר, פיתוח ענף מוליך בכל איזור.

כדי להבטיח את יעילות המפעלים הלא־חקלאיים (תעשיה, שירותים יצרניים וכו') שיספקו תעסוקה ופרנסה לתושבים בישובים הכפריים הלא־חקלאיים, יהיה צורך למקמם מחוץ לישובים עצמם. הפתרון לכך יהיה הקצאת שטחים לפארקים תעשייתיים במקומות המתאימים באיזור הכפרי או בתחום עיירות הפיתוח. כדי למשוך יזמים פרטיים הן מקרב תושבי האיזור והן מבחוץ ולשכנעם להשקיע במפעלים אלה, יש לאפשר לבעלי המתקנים התעשייתיים לרכוש בעלות מלאה על חלקות הקרקע הדרושות לפיתוח המפעלים בפארקים התעשייתיים.

עירוני בתחפושת

מאת רוביק רוזנטל

אין בארץ כפרים, כמו שבארצות־הברית אין כפרים. כפרים יש באירופה. קהילות סגורות, מרוחקות. עם צריח כנסייה במרכזן, ואולי גם שם הופכים הכפרים למיתוס. בכל שהעולם כולו נהיה כפר קטן, הופך הכפר הקטן חלק מן העולם.

בארץ קטנה, צפופה וסוערת כמו שלנו מתערבבים הכפרים, הערים והעיירות אלה באלה. הכפריים נוסעים במכוניות לעבוד ולבלות בעיר, והעירונים חולמים על וילה בכפר אריסטוקראטי המרוחק שעה ממרכז הקניות והבילוי הקרוב. הכפר הישראלי אינו אלא פיתוח של הפרוור העירוני, והאדם הכפרי — הקיבוצניק או המושבניק — הוא חיית ציוויליזציה לא פחות קטנה מתושב הרצליה־פיתוח, או באר־שבע ואפילו לב־תל־אביב.

הקיבוץ, בהקשר הזה, הוא דוגמה מובהקת לאופי המיוחד של הכפר הישראלי. ראשית בדרך בה נולד. הוא לא נולד מן האדמה, בצמיחה איטית, בקצב של מאה שנה לנשימה, אלא נברא על בסיס רעיון, על־ידי תוצרים מובהקים של החברה העירונית. צעירים משכילים, מרדנים ומחפשי־דרך, ששתלו את הכפר והצמיחו אותו בקצב ובסגנון ההקמה שבו הוקם המפעל הציוני בארץ כולה — במהירות, בעצבנות ובהתלהבות. תעודת הזהות של הקיבוץ אינה של כפר דווקא, אלא של קהילייה שיתופית, המתגדרת בערכיה הכלליים ולאו־דווקא בכפריותה.

האלמנט העיקרי שהעמיק את הזהות הכפרית של הקיבוץ הוא החקלאות — העיסוק בחקלאות, המיקום של הקיבוץ בלב שדותיו ומטעיו, צמוד ללול ולרפת. המהפכן הצעיר שהקים את הקיבוץ הפך לאיכר לאט לאט, באמצעות העבודה הקשה, אהבת האדמה, הציפייה לגשם, עונת המלטות שבה מבלים ימים ולילות בערימות החציר, קרוב לח ולאדמה. ההתפתחות של השנים האחרונות מעידה שהשורשים האיכריים האלה קצרים מדי.

מהפכת התעשייה, בצד מיכון החקלאות, צימצמו את מספר החקלאים בקיבוץ לדרגה של מיעוט מכובד, אך לא בהכרח חשוב. החקלאי הטיפוסי הוא תוור־צבא בעמדת המתנה, לפני לימודים או אחרי טיול. החקלאים הוותיקים, השורשיים, הרואים בחקלאות את מקצועם ועתידם, הם חבורה מתמעטת והולכת. המנהלים הקבועים המתחלפים ביניהם, בצד קבוצת המקצוענים שצמחו עם התעשייה, הם שכבה גדולה יותר ומשמעותית, והפרספקטיבה של חבר הקיבוץ מתמקדת בהם הרבה יותר מאשר בחקלאי. בהכללה כבדה אפשר בהחלט לומר, שהקיבוץ לא הצמיח איכרים ואינו יישוב של איכרים.

הנקודה השנייה המתייחסת לזהות הכפרית היא „החצר הסגורה" של הקיבוץ וריחוקו מן העיר. כאן הצמיח הקיבוץ אקולוגיה כפרית, פתוחה, חיים בתוך ירק. אבל ספק אם הצמיח פסיכולוגיה ייחודית. חבר הקיבוץ אינו אלא עירוני בתחפושת. החי בקצב חיים ובמתח פעילות של בית־עסק גדול, עמוס טרדות עירוניות ומחזיק בחשבון אחרון בסולם ערכים של משפחה מודרנית מורחבת: פרנסה, השכלה, בידור, רמת־חיים.

אפשר לומר שאיש הכפר הקיבוצי מגשים את חלומו של העירוני לדשא ואוויר חופשי, אבל מחזיק בתוכו, באי־מנוחה ולעיתים בתיסכול, את ציפיותיו של איש העיר המודרני לספוג את האפשרויות שמציעה לו התרבות. העובדה הזו טומנת בחובה את פוטנציאל ההתפתחות של הקיבוץ, אבל גם מעמידה צל על עתידו.

מבטיחים לך גן של ורדים

כפר־הוורדים הוא ישוב יוצא־דופן בנוף הישראלי: שילוב של איכות־חיים ונוף מקסים עם תשתית כלכלית מתוחכמת, המביטה אל המאה ה־21. וחשוב ביותר: אין פקקי תנועה

מאת יהודה צור

כפר הוורדים השוכן באיזור תפן שבגליל המערבי דומה כבר היום, בשלב הראשון להקמתו, להגשמת חלומו של הישראלי המצוי: נוף מרהיב עין, בין גבעות ירוקות ואוויר צח. כל זה בשיכון יוקרתי, אשר אינו דורש ממך להיות מיליונר מופלא אלא בסך הכל יהודי מן המעמד הבינוני, שידו משיגה לשלם משכנתא במשך שנים רבות.

כפר־הוורדים, הגרעין שממנו תצמח בעתיד עיר הוורדים, הוא יישוב יוצא דופן בנוף ההתיישבותי בארץ. זהו שילוב של איכות חיים בתוך הנוף, עם תשתית כלכלית מתוחכמת, המשתדלת לענות על אתגרי העתיד של המאה העשרים־ואחת. יוזמו, סטף ורטהיימר, הועיד אותו לשמש מודל לכפרים דומים שיהיו פזורים על פני הארץ כולה ובפרט בגליל, המשווע להתיישבות יהודית. יחד עם דומיו שייבנו בעקבותיו נועד הכפר להוות מסגרת חיים חדשה לאותם הישראלים הרוצים לצאת את הערים, העמוסות לעייפה, לברוח מן הפיח והמון הסואן, ההמולה והלכלוך, אל חיק הטבע.

היזמים תכננו את המעבר כך שיהיה משולב עם הקמת מפעלים עתירי ידע, שתוצרתם תופנה בעיקר ליצוא. לכן מוקם הכפר באיזור תפן והוא אמור להיות חלק ממערך יישובי גדול, אשר במרכזו איזור תעשיה בו יעבדו המתיישבים. מפעלים אלה, הקיימים כבר היום באיזור תפן, נמצאים לא הרחק מכפר הוורדים שתושביו עשויים למצוא שם תעסוקה.

בלי ביורוקרטיה

עיר הוורדים, אם וכאשר תקום, תשתרע על שטח של כ־7500 דונם, בין תפן לבין מושב עין־יעקב. בינתיים מתבצע שלב א', שיכלול כאלף יחידות דיור, כ־600 מגרשים לבניית בתים חד־משפחתיים וכ־400 קוטג'ים של ארבע יחידות לדונם.

המשתכנים בכפר־הוורדים יכולים לבחור בין שתי אפשרויות: בנייה עצמית במסגרת „בנה ביתך" או בנייה מרוכזת באמצעות חברות בנייה. החברה לפיתוח כפר־הוורדים עוסקת בתכנון וביצוע עבודות פיתוח ותשתית, תכנון ובניית המרכז המסחרי והאזרחי והשירותים העירוניים. לדברי שרה, עובדת בכירה, משמשת החברה למעשה „מורים ומתווכים בין התושבים לבין מינהל מקרקעי ישראל.

אנו חוסכים מהתושבים את התהליך המייגע של ריצה בין המוסדות השונים לקבלת אישורים עד לבנייה. למעשה, לאחר שחותמים איתנו על חוזה, המשתכנים צריכים לדאוג אך ורק לבניית הבתים, בלי להיות מוטרדים מבעיות ביורוקראטיות".

הולך ברגל לעבודה

בכפר הוורדים קיימת אותה איכות ארכיטקטונית כמו בווילות של סביון, אך ללא הברק המיותר שנועד לסנוור את עיני השכנים. דאגתן העיקרית של 160 המשפחות המתגוררות כבר היום בכפר היתה שילוב נותיות בנוף המקסים המשתרע מסביב. המקום משרה אווירה של שלווה, של בטחון הנובע לא מעושר מופלג אלא מתחושה של בעלי מקצועות חופשיים המכירים בערכם.

שלווה קניג, בת 32, אם לשלושה, מורה לחינוך גופני. עם בעלה יורם, מהנדס במקצועו, העובד היום בתפן הסמוכה, הגיעה לכאן לפני שנה מתוך רצון לשלב אידיאולוגיה עם איכות חיים. „זהו סיפור ארוך, של כמה שנים. כאשר החל הרעיון של הקמת הכפר לקרום עור וגידים, לפני עשר שנים, הוקסמנו ממנו. זהו שינוי בצורת החיים. חשבנו שצריך ליישב את הגליל, גם אם הדבר נשמע היום בומבאסטי. בנוסף לכך נוף ואוויר צח, מקום עבודה קרוב, חינוך מצויין. בינתיים נסענו לכמה שנים לארה"ב. בגלל עבודת בעלי, אולם במשך כל אותה תקופה המשכנו לתכנן ולטפל בבניית הבית. לפני שלוש שנים חזרנו לארץ, ואז התחלנו בבנייה מזורזת. כבר שנה אנו חיים כאן." לא רבים קופצים בינתיים על המציאה הזאת, מסבירה שלווה, כי זהו צעד גדול, קוטבי, צורת החיים העירונית ליישוב קהילתי, כאשר לא תמיד מקומות הפרנסה המצויים בסביבה עונים על הצרכים. „הבעיה הגדולה היא בעיית התעסוקה, מקום עבודה קרוב, כי מהי איכות חיים אם לא האפשרות להימנע מנסיעה בתוך פקקי התנועה האין סופיים." יורם קניג אכן מצא את השילוב המתאים, כי מביתו הנאה, המטופח ורחב הידיים הוא יוצא מדי בוקר שעה אחת מאוחר יותר מאשר היה צריך מביתו ברעננה, וברגל הוא מגיע למקום עבודתו.

מירי כספי, מורה במקצועה, אשר סיימה את בניית ביתה בתפן לפני כמה חודשים, חייבת לנסוע כחצי שעה מדי יום, לעבודתה כמורה באחד מקיבוצי האיזור. בעלה דוד נוסע בהסעה מרוכזת למפעלי רפא"ל באיזור המפרץ. „בכל אופן, מדובר כאן באיכות חיים של מגורים. אנו לא מפונקים וזאת לא טרחה גדולה, נסיעה לא ארוכה במיוחד. העיקר הוא, אם נוכל למצוא כאן איכות חיים ושילוב של אוויר צח בתוך חברה של אנשים שרובם בני גילנו ועוסקים במקצועות דומים."

עד חצי המשכורת

המשתכנים בכפר־הוורדים הם ברובם הגדול אנשים עובדים, אשר המעבר למקום החדש חייב אותם לקחת הלוואות ומשכנתאות להיכנס לחובות גדולים. „מכרנו את הדירה ברעננה ונכנסנו כמובן לחובות ויעבור זמן רב מאוד עד שנוכל לשלם. אך המחיר כדאי בהחלט", אומרת שלווה קניג.

מירי מודה שאכן זמן רב יעבור עד שיוכלו לשלם את החובות. „שנינו עובדים, ולפחות חצי משכורת אחת מיועדת אך ורק לתשלום המשכנתאות. אולי היינו לוקחים הלוואה גדולה יותר, אך מחצית משכורת היא הגבול שהציב משרד השיכון. מחצית משכורת אחת, אך בכל אופן, המחיר כדאי".

הבתים בכפר אינם שווים בגודלם. שטחי המגרשים אינם שווים. הם נעים בין חצי דונם לדונם וחצי. המחירים לפיתוח התשתית, עד לחזית המגרש, נעים בין 15 ל־30 אלף דולר. לא בהכרח מגרש קטן הוא דווקא הזול ביותר, יש מגרש ששטחו 750 מ' ומחיר הפיתוח והתשתית מגיע ל־20 אלף דולר. בכל אופן, תקנון הכפר מונע בנייה ללא הגבלה. שטח הבתים נע בין 130 עד 230 מ' בנייה. מערכות קווי החשמל, הטלפון והטלוויזיה בכבלים הן תת־קרקעיות.

כל חודש — טיול

אין ספק, לילדים זהו גן־עדן, בעיקר לאלה שבאו מהערים הגדולות. לעשרות חוגי העשרה, מודרכים בהתנדבות על־ידי אנשי מקצוע מעולים מבין תושבי הכפר. תנועת נוער מקומית שמדריכיה, בני הנוער המבוגרים, עובדים בפיקוחו של מדריך המקבל שכר מהאגודה המקומית. ליעד קניג, בן 8, מתאר את ההבדל בין החינוך שהוא מקבל בכפר לבין העיר: „כל חודש יש לנו טיול. בעיר יש רק טיול שנתי. יש גם חוגים רבים ואנו יכולים להסתובב בחוץ בלי לפחד מכלי רכב או סכנות אחרות."

יניב שנק, בן 11, בכיתה ה': „גדלתי בקריית־ים. כאן טוב כרגנה. פה יש מרחב, תחושה של חופש, ההורים לא עולים עליך כל הזמן ולא מבקשים ממך לא להסתובב בחוץ".

עמית גרייבר, בן 10, אשר התגורר קודם לכן בחיפה, מציין לצד החופש, האוויר הצח והנוף המשגע, ש„בחיפה הכל פיח ומזיעים כל היום. אחד עולה על השני וכאן נוח יותר לחיות". אחיו גיל, בן 13, מזכיר גם את האפשרות של מפגש עמים עם תושבי הכפרים הסמוכים. „יש לנו ביקורים הדדיים בין הכיתות בכפרים שבסביבה, תרשיחא ומעיליה, לבין ילדי כפר־הוורדים. הם מתארחים אצלנו ואנחנו אצלם. לא רק בשעות הלימודים. בעקבות המפגשים נרקמים יחסי ידידות אישיים. אנו מבקרים אצלם בבתיהם והם אצלנו. כאשר יש מפגשים כיתתיים הם מסתיימים בדרך כלל בארוחה כיד המלך. נוכחנו לדעת שאין הבדלים בין יהודים לערבים". ואחיו עמית מוסיף: „אנו קרובים ואין בעיות בינינו, כי כאשר קרובים זה לזה לומדים להכיר ונוכחים לדעת, שכה מעטים ההבדלים בין בני אותו הגיל".

שלווה קניג מספרת שביום העצמאות האחרון התארחו בכפר תושבי מעיליה, ובעקבות המפגש המשותף נוצרו הזמנות הדדיות בין תושבי שני המקומות.

צעירים בספרות ובאמנות ★

רחל מוזיאל־פרחי

ארוחת ערב בירושלים

היו מוזמנים לארוחה חגיגית. החנווני שבסימטת הרחוב, הקצב, הסנדלר, השוחט, הרופא. גם החייל והנער שהלך עם חולצה כחולה וסרט אדום. כולם היו מוזמנים, בלי הזמנות ובלי כרטיסי כניסה. לא הם עצמם היו מוזמנים אלא מה שבהם ולא למטה, בזאת ירושלים של אבנים, עצי אורנים וחומה, אלא בירושלים של מעלה, שגם בה היו סימני הבתים, סימני העצים, אבל לא הם עצמם. ישבו ליד השולחנות הארוכים באוויר והכוכב הנוכל בין העולמות מעליהם, בקבוק יין מרוקאי, חלה הקלועה שש צמות, שרשראות תלויות, פנסי נייר עגולים אדומים ירוקים צהובים כמו בסוכות.

„כולכם?" שאלו בעלי הכנפיים שהביאו מן המרק.

„כולנו" ענו להם.

„כולכם?" חזרו ושאלו בעלי הכנפיים בשפה ובתרגום, בשפת מלאכים ובשפת בני אדם. „כולכם בני ישראל?"

„כולנו," ענו בעברית ובשפות אשר נדדו בהן. „כולנו בני ישראל."

„אני יותר מכולם," אמר בעל הפאות וכובע הפרווה השחור, שהיה מברך בורא פרי הגפן והמוציא לחם מן הארץ ושוחט את התרנגולות המתות.

„אני לא פחות ממנו," אמר הבחור המזוקן והתחיל לשיר שירי מולדת, הוציא מחשב כיס קטן והכניס אל קירבו את תמליל השיר „גולו אבן, אבן גול, מורים חצבנוה מנקרות צורים ניקרנוה לתיתה בקיר החומה."

„אני בדיוק כמוהם," אמר הירקן במבטא מזרחי. „ארץ הצבי אילת אהבים."

„אני," אמר החייל." יש לכם איזה שהוא ספק, הרי אני נהרג על ארץ ישראל."

בעל החולצה הכחולה אמר שמה שחשוב זה שיוויון ואחווה והוא הוא מגשים את תורת הנביאים.

„אני ישראלי" אמר זה עם הסרט האדום על מצחו. הוא היה מרופט, חזר מטיול באגם ויקטוריה, שט ליד מפלי הניאגרה." אני לא יודע למה אבל אני ישראלי במאה עשרים ואחת."

„תלבושות שונות ומשונות," אמרו בעלי הכנפיים בשפה ובתרגום, בשפת מלאכים ובשפת בני אדם. „כולם ישראל ותלבושות שונות ומשונות." אף על פי ששרשראות היו תלויות באוויר ופנסי נייר צבעוניים כמו בסוכות לא היה זה סוכות, גם פורים לא היה. והראייה, שבעלי הכנפיים לא הביאו אוזני המן עם המון פרג, רק מרק שהתבשל בעיני הנשים שבפינה. ואולי היה זה פסח, כי בלב כולם היו המון קושיות, גם בלב מלאכים שזיכרונם מגיע עד לפני התוהו ובוהו. ואולי היתה זאת סעודה של כל חגים, מקובצים לאורו של כוכב שמש סגול על גבול העולמות. לא זריחה לא שקיעה, שום שעה משעות היום והלילה, מחוצה להן, מחוץ לזמן. והמלאכים שגידלו שש כנפיים שש כנפיים לאחד לאורך התקופות נרפפו שנים עשרה כנפיים שנים עשרה כנפיים לאחד, בשעה כזאת אחת ויחידה ומיוחדת, המלאכים, שזיכרונם מגיע עד לפני התוהו ובוהו, שזיכרונם מגיע עד לפני שרה, עד לפני גדעון, עד לפני שמשון, היו מחפשים בליבם בין כל בעלי התלבושות אולי גיבור אולי נביא. „מי יקום להושיע, מי יעלה בגיבורים."

על השולחן היו רדיו וטלוויזיה, לתת לנוכחים הרגשה של בית. הקריין הודיע על זריקת רימונים בשער שכם, על דקירות סכינים בשער יפו. פתאום נכנסו לשידור בטלטקסט ירוק ידיעות על מזג האוויר בגלקסיה אחרת. המלאכים מיהרו לתקן את האנטנות. היהודי עם הפאות אמר „עוד לא בא המשיח." הירקן במבטא מזרחי אמר „מדינת ישראל קמה לתחייה, חבלי משיח." הנער עם החולצה הכחולה והסרט האדום שר את האינטרנציונאל וחזר ואמר שמה שחשוב זה זכויות המעמד העובד שיוויון חופש ואחווה ואל תמכור אביון בעבור נעליים ואל תעשוק ואל תזיין את אלמנות המלחמה. והנער עם הסרט האדום על מצחו אמר „אני נמצא בתוך סרט וידיאו, כמה נפלא." פרש ידיו צחק צחוק משוחרר, חטף את כובע הפרווה מהיהודי עם הפאות, קישט אותו בסרט האדום והתחיל לרקוד. הרופא ששתק עד עכשיו, ואולי לא הזכרנו אותו, ירד לטפל בפצועים. והחייל תפס את בקבוק היין המרחף באוויר, ניפץ אותו, דפק בכוח על השולחן עד שכל הכלים נשברו והמרק התפזר וירד גשם חם וצהוב מהול ביין על בתי העיר שלמטה. המלאכים ניטלה שלוותם, אולי חזו בעוד איזה אבימלך ההורג שבעים על אבן אחת, או ראו את מחלפות הנער הרוקד עם כובע הפרווה והסרט האדום נגזזים. החייל לקח את הרובה, העלה אותו על שכם והפך גם את הסיר המהביל שבפינה, מורד בשמים ואומר" אולי אני תם ואולי אני רשע." המלאכים כבר כיוונו ברקים מאפם בחמת אפם לנקר את עיניו כשעצר אותם צעיר המלאכים שנועד משמיים להוליך עמים בדרכים חדשות לכשיאיר הכוכב. המרק נשפך והתפזר ברוח ועוד גשמים צהובים וחמים מהולים באודם יין חזקים מן הראשונים ירדו על העיר.

בטלוויזיה שעל השולחן רואיין ראש הכנסיה המורמונית. הוא אמר שהגשמים החמים הצהובים אדומים זה סימן שמשיח שבא עומד לחזור. המדען מצ'רנוביל אמר בראיון שזה אבק קוסמי. ראש הכנסיה המורמונית קרא למאמיניו לצאת לרחובות בכפות תמרים לקבל את פני המשיח. המדען ביקש מהאנשים להיכנס למקלטים התת־קרקעיים. החייל אמר אני יורד להגן על העיר. „עם משיח אין לי שיג ושיח אנחנו מתים יום יום וילדנו בבית עוד לא בני שנה, זאת אני חייב לגרי, שמשון ואודי, חברי המתים מהפלוגה." המלאך הצעיר ביקש להחזיק בו, בחייל, מתפעל מרוחו, מכוחו, מברק נפשו. אולי לשים גחלת אש בפיו, לתת בליבו נבואה. והחייל אמר „לא נביא אני ולא בן נביא איש מלחמה שאיברי התרסקו אני." הנשים בפינה מעל הסיר ההפוך הביטו בו בעיני נשים ושילבו ידיים ונצרו את הדברים לעתיד. אחר כך הביטו בגברים האחרים, הגברים האחרים כמעט רצחו זה את זה אבל בעיקר חיו זה מזה. „מת גיבור לפני שנולד," לחשו הנשים, מסתכלות במלאכים וחולמות בליבן להזדווג עם המלאכים. אבל המלאכים מותניהם אש, יש בהם להבה ואין בהם זרע לשים ברחם אשה, ואם תושם לחבת זרע מלאכים ברחם אשה אז יוולדו הזיופים, הגיבורים המזוייפים שמילאו את הארץ חמס ובא המבול. זיכרונן של הנשים היה קצר אבל זיכרון המלאכים היה ארוך. הם הביטו בעיני הנשים וביקשו „ניצרו את המראות ואולי המלאך הקטן יבשר לכן יום אחד כדרך תמנה או בדרך אפרתה על הולדת מושיע, אולי שני מושיעים, אולי שלושה, אולי עשרה." הנשים בבכי עצור לחשו. „מבול צהוב אדום יורד עכשיו." הנער עם הסרט האדום הפסיק לרקוד והוא ובעל החולצה הכחולה הצטרפו לחייל וירדו.

הירקני והחנווני, שכבר עברו את גיל המילואים, ישבו תמהים והמומים ליד השולחן הארוך. בטלוויזיה נראו תמונות של ארוחת ערב שנערכה בירושליים של מטה ולא היתה זאת ארוחה של סוכות אלא אולי של פורים או אולי של פסח, מפני שילד שחבש מסכה של זקן שאל" מה נשתנה, מה נשתנה, מה נשתנה," בקול דק כמו תקליט מקולקל. הקריין הפסיק שוב את השידור והודיע על התגברות הגשמים הצהובים ועל מגיפה מתפשטת.

המלאכים הביאו קפה שחור וחזק, סימן שסופה של הסעודה החגיגית קרב, סעודה שנערכה בירושלים של מעלה שגם בה היו סימני הבתים וסימני העצים אבל לא הם עצמם. והמלאכים ביקשו „אל תשפכו את הקפה יהיה זה קפה של שלום ושלא ירדו על ירושלים על העולם גשמים שחורים וחמים. את הגשמים הצהובים אולי עוד נוכל לעצור. אבל את הגשמים השחורים?"

אלי כהן

העוזרת

ערמה גרולה של שיירים הלכה ונערמה בנפשה. תחילה ניסתה להתעלם מנוכחותם, אולם ככל שנתרנו — הולה תשומת ליבה נודדת מעשיית היום יום אל חקר תוכה: מה קורה בה, מניין השיירים הללו ומה כמותם, איך הם נראים וממה הם עשויים ולמה דוקא אצלה ומתי הספיקו להתרבות...

ככל שקרב חג החירות התכנסה במלאכת עצמה יותר ויותר. היתה טורחת שעות ארוכות בעבודה דקדקנית של בדק־בית וחדרי לב. מלאכת מחשבת. שלב אחר שלב, ביסודיות ומבלי להותיר פינה או מקום כלשהו שלא נסרק כהלכה.

בליל התקדש חג, לאחר שהשלימה עם אישה את ההכנות בנפש דרוכה, היה הבית ממורק ונקי משיירים. נברשת חגיגית ושלהבות נרות צימחיים האירו כל חפץ גלוי לעין. מתחת לשמלת המלמלה הלבנה היו אורות אחרים. שם, בתוכה, בוצעו ללא הפוגה סריקות באש.

בליל הפרד חג, הצליחה לקבוע בנפשה העמוסה והחלטה מתירנית — להסתייע בעוזרת.

★

ימים ספורים אחרי ששב ארצה פגשתי אותו. היה בעיצומו של מסע רגלי ארוך ברחובותיה המרכזיים של ירושלים. ביקש לברוק מה נתחדש בחנויות הספרים בתולי הכריכה ומהוהי הכריכה. ספרים חשרו עליו תמיד רוח אחרת.

צעדנו אל בית הקפה „נאוה" סמוך לככר־ציון. הוא הביח את תרמילו, תרמיל בו משתמשים הילדים בלכתם לבית הספר ופתח בתיאור חוויות שאסף מעבר לים " תיאור שבו שימשו בערבוביה תנועות ילדותיות רכות, חוכמת חיים של בעל ניסיון ומיפרט חוזר ונישנה של כמויות הכסף ההגונות שתורדלק כהן על ידי הוריה והוריו. לא היתה זו פעם ראשונה בה חשתי שהשיחות הללו נועדו להקל עליו. בדרך כלל טרח מעט להאזין לדברי. ביני לבין עצמי ראיתי בו חבר בערבון מוגבל.

על אשתו ובנו הקטן מעט לדבר. הזכיר אותם רק אם גלשה השיחה לענייני חולין שחוקים. אני, לעומתו, הייתי מפליג לעיתים מזומנות בתיאורי אשתי. הוא היה תוקע מבט בוהה אל התיקרה כאילו מבקש אישור ממגדל הפיקוח כדי להמריא. בדרך קבועה כמעט, נטה למשוך את הגה השיחה אל רקיעים גבוהים. גם הפעם, ריקות ספורות אחרי שתיאר את ארצות הברית, המריא בנפש חפצה, בסיוע אדי הקפה המהביל אל יעדים בלתי מוגדרים של יצירתיות, פרשנות והגות דעה.

כשנפלה קרן השמש המערבית על השולחן, התעוררנו אל אור הצהריים הקריר. הוא הביט בשעונו ואמר כולו לחץ אויר של זמן. הסביר שיש לו עוד שבע חנויות לפחות.

★

פעמיים בשבוע, בקצב קבוע מאוד, היתה הולכת אל העוזרת. תחילה היתה מסבירה לה ומפרטת באריכות מה ראוי ומה מצוי מהם ציפיותיה וכיצד היתה רוצה להיעטר מן השיירים. אחר כך כשהלכו ונתרגלו זו לזו, היתה העוזרת מנסה להקל עליה בדרכים שונות ובעזרת הכלים הנדרשים.

פעמיים בשבוע, בקצב קבוע מאוד, היתה חוזרת עייפה ומהודרת. לפעמים היו עיניה אדומות מחמת המאמץ. היתה שופכת מים מן הקומקום אל תמיסת הקפה והסוכר ומרהלת לעצמה משקה להירגע בו. אחר כך היתה הולכת אל הספה, מתיישבת שלובת רגליים ושולפת מאי־שם מחברת ירוקה והדוקה. כעבור רבע או שניים היתה שופכת מן הדיו אל הניר את רישומי מלאכתה הפנימית.

בערב ראש השנה החדשה היתה רחוקה מאישה וממשפחתה. נמצאה בעיצומו של מסע עמוק אל תוך מצולות לא נודעות. אחת ויחידה נתלוותה אליה ברשות — העוזרת.

★

היו אלה שעות הערב המוקדמות, רחוב יפו המה. הכל רכשו ורחשו לקראת חג החרות הממשמש. ישבנו כהרגלנו ב„נאווה" והוא נתפרקד בהגיגיו על אודות האפשרות שאהבה אינה אלא סוג נוסף של אמנות.

מבטי נדד מן הספל אל ידיו חנעות, אל שפתיו הפעילות ומשך הצידה, אל המסובים סביב השולחנות הריקים, עליהם ניצבות עוגות במיטבן וכוסות משקה סטגנניות. פתאום ראיתי אותה. צעדה בגפה אל שולחן צדדי מן העבר האחר. מלצרית קטנטנה שירתה אותה. הביאה לפניה משקה מהביל ותקרובת. החלטתי, בדריכות רבה, שלא להפריע. ידעתי את אהבתה הרבה לאיי־זמן של היותה עם עצמה.

הוא השגיח במבטי, הסב ראשו והתבונן ארוכות בזוגתי. שפתיו נתהדקו ועיניו נעצמו לרגע: „אני זוכר את פניה. אשתי מטפלת בה בערך כשנה. אתה יודע, לעיתים מזומנות אני ספקן ביכולתה. הפעם טעיתי. הבט באשה ההיא שם בקצה. זמן ממושך ביקשה לשלוח יד בנפשה. אישתי הניאה אותה. מאז היא מכנה אותה העוזרת.

יונתן גורל

רָצִיתִי מִלִּים נוֹבְעוֹת מֵעַצְמָן

רָצִיתִי מִלִּים נוֹבְעוֹת מֵעַצְמָן
וּבָאוּ פְּטוֹרִיּוֹת מְעֻגָּלוֹת
צִנְּנוּ אֶת חֲדוּת הָאֲמִירָה
הֶעֱמִידוּ הַר כְּגִיגִית
אֶת הַיֵּשׁ הַמְּלֻבָּן
בְּצָהֳרֵי שֶׁמֶשׁ חֲרִיפִית
לְבָנָה וּמְצֻנָּה
בִּנְסִיעָה מְיֻתֶּרֶת
אַחֲרֵי הַמִּלִּים
נִגְלָה לִי
נוֹף אֲנָשִׁים
יְרֻקִּים וַחֲמִים
כְּמוֹ צוֹמְחִים

מְפַטְפְּטִים לָרוּחַ, לַמְּכוֹנִית
לַגָּדֵר נִתְמֶכֶת
וְסוּרִים מִתְנַפְּחִים מִמְּפָרֵשׂ
בְּהַפְלָגָה סוֹרֶרֶת
מִלִּים שֶׁלֹּא בָּאוּ
וּמִלִּים שֶׁאַכְזְבוּ
עָשׂוּ נֶגְדִּי
מֵעַצְמִי.

הַיֶּלֶד שֶׁבְּתוֹכוֹ

הוּא נִשְׁאַר יֶלֶד בְּתוֹכוֹ
הוּא מְצַפֶּה שֶׁיָּגֵנּוּ עָלָיו
מֵהַחִיצוֹן
מֵהַר
הוּא מִתְיַשֵּׁב לְמִכְתַּבְתּוֹ
לִכְתֹּב הֲגִיגָיו

הוּא מְשַׁחְזֵר חֶשְׁבּוֹן חַיָּיו
חֶשְׁבּוֹן עוֹבֵר וָשָׁב
יָדוֹ לֹא נְמוּגָה
סַרְעַפָּיו לֹא נְמוֹחִים
הַיֶּלֶד שֶׁבְּתוֹכוֹ
מִתְפַּלֵּל לַהֲגָנָה
כְּמוֹ אָז
הוּא נוֹתָר לְבַדּוֹ
הוּא מַרְכִּיב תְּמוּנוֹת אַלְבּוֹמִיּוֹת
בְּסֵדֶר מֻרְכָּב
לֹא דּוֹהֶה
בְּאוֹר הַמְּסֻנָּן שֶׁל הַהַכָּרָה.

בְּהַר הַזֵּיתִים

כָּל הָרְגָעִים הַמֵּתִים
חַיִּים בְּמַצֵּבָה
מְחֹרֶרֶת וּמְכֻתֶּמֶת
אֹדֶם אָפֹר
וִירוּשָׁלַיִם פְּרוּשָׂה
עֵינַי בּוֹלְשׁוֹת וְנִדְבָּקוֹת
מַצֵּבוֹת מַצֵּבוֹת
עָבָר לֹא נִמְחָק
הֹוֶה שֶׁל גְּדֵרוֹת
שָׁמַיִם חַמִּים וּתְכֻלִּים
תְּהִלִּים
עֲרָגָה,
זֵכֶר אָבִי
זֵכֶר סָבִי
וַחֲמוֹרוֹ שֶׁל עַרְבִי
בִּגְלָלָיו הַשְּׁחוֹרִים
מְסַמֵּן שְׁבִילִים
בְּהַר הַזֵּיתִים.

שבועות התשמ"ז

רות נצר

וְלֹא בַּהֲבָנָה מְדֻיֶּקֶת

וְלֹא בַּהֲבָנָה מְדֻיֶּקֶת, קַו
נִשְׁמָט אֶל תּוֹךְ הַמִּסְתּוֹרִין
— הַקָּשֶׁב לַמּוּזִיקָה מַנִּיעָה
עַרְסָלִים שֶׁל שֶׁקֶט
וְהַתְּמוּנָה תּוֹרַחַת, כְּמוֹ טְמוּנָה מִכְּבָר
נֶאֱגֶרֶת בְּאַגְלֵי אֲוִיר, מֵהוֹגַת
לְעַצְמָהּ.

*

צִלּוּם

שְׁחוֹר־לָבָן נְקִי מְצַלֵּם
אֶת מַעֲלֵה הַמַּדְרֵגוֹת
בְּאַפְלוּלִית הַחֶדֶר אֲגַרְטָל
עִם גִּבְעוֹל
חָתוּל סִיאָמִי פּוֹסֵעַ אֲרֻכּוֹת
אֶל מַעְגָּל שֶׁקֶט, מְנַקֵּד
בְּעֵינָיו אֶת מַבָּטִי.

*

שִׁירָאִין

מִבַּעַד פִּתּוּחִים שֶׁל גֶּדֶר יְרוּשַׁלְמִית
לֹא הֶאֱמַנְתִּי לְמַרְאֵה עֵינַי
שֶׁפַע פְּרָחִים בְּוָרֹד פְּלַסְטִיק וּוָנִיל
שִׂמְלַת שִׁירָאִין עַל שִׂיחַ עֲנָקִי, לְמַרְגְּלוֹתֶיהָ
נַרְקִיסִים צְהֻבִּים מֵאֲדָמָה שְׁחוֹרָה,
רֵיחַ מְעֻדָּן שֶׁל חֹרֶף וְלַף קוֹרֵי אֳרָנִים
נַפְשִׁי שְׁכוּרָה.

דני עשת, הדפס מחשב צבעוני, מתוך תערוכתו שתיפתח ב־10.6.87 בגלריית בצלאל בירושלים.

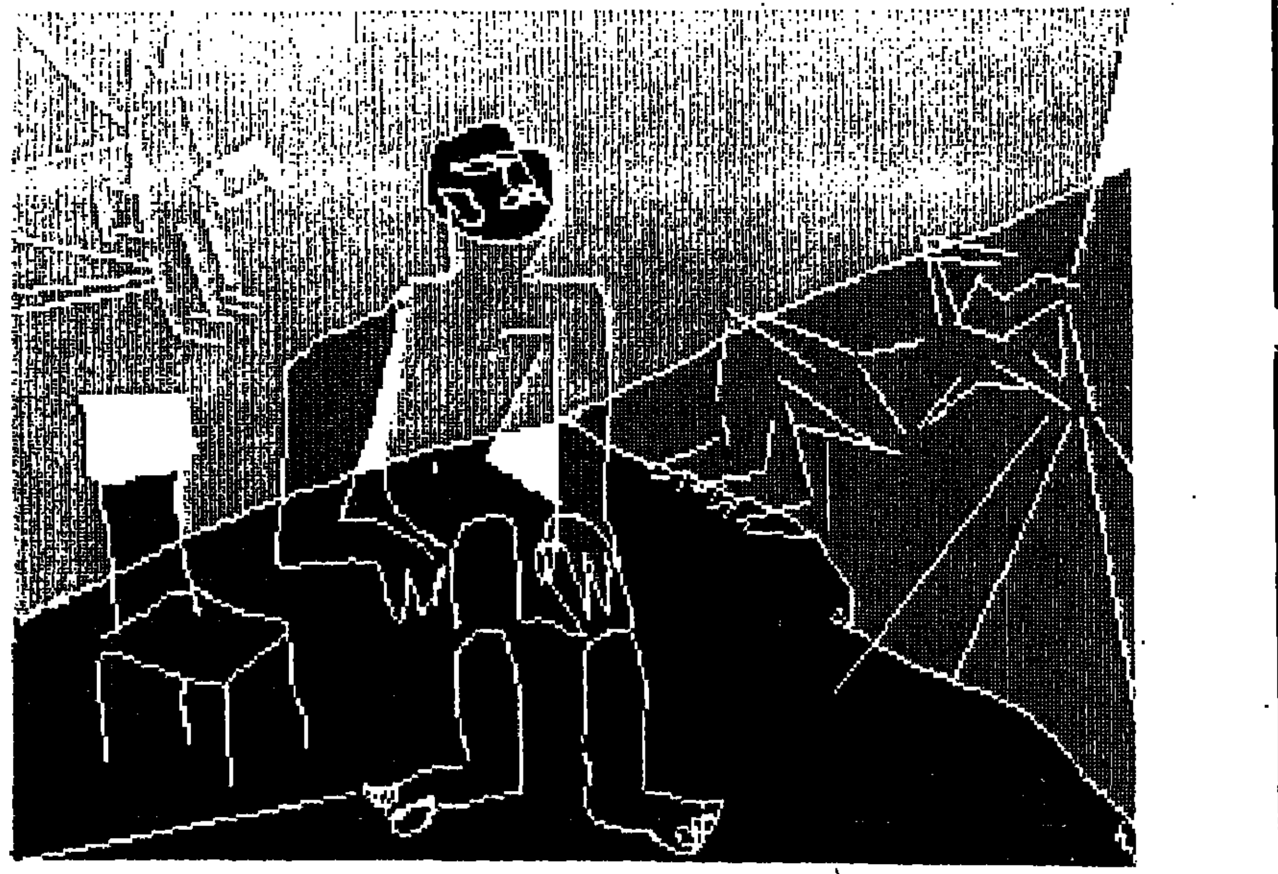

רחל קמה

◇

מוֹךְ הַלֶּחֶם מְבַצְבֵּץ בְּאַקְרַאי
מִסַּדְקֵי הַשִּׁרְיוֹן, וְקַסְדָּה עַל פָּנִים —
דּוֹן קִישׁוֹט. אָמְרָה לוֹ אֲנִי
טַחֲנַת רוּחַ. דּוֹן קִישׁוֹט עִוֵּר
מַסְפִּיק לִרְאוֹת טַחֲנַת רוּחַ.
מְדַבֶּרֶת.
הַלֶּחֶם מְהַדֵּק וְנִבְלַע בְּמִנְהֶרֶת אֹפֶל.
עִוֵּר מַבְחִין בַּחֹשֶׁךְ הַמְּצַפֶּה לוֹ, וְחוֹר הָאוֹר
הַמָּצוּי בְּסוֹף פִּתּוּלֵי הַדֶּרֶךְ.

לָקַח דּוֹן קִישׁוֹט אֶחָד
רוֹסִינַנְטָה, וְהָיָה אָז נָמוֹךְ לְהַבְחִין
בְּשַׂקִּים שֶׁל קֶמַח.

לֶחֶם נָעוּל בְּשִׁרְיוֹן סָדוּק עֵט,
לְפַזֵּר אֶת הַקֶּמַח. סְתָם
טַחֲנַת רוּחַ מְדַבֶּרֶת. הוֹ,
דּוֹן.

לאה איני

נִצּוֹל

אָבִי מִתְקַשֵּׁר לַמִּסְפָּר הַצָּלוּב לוֹ עַל זְרוֹעַ
וּמַקְשִׁיב־מַקְשִׁיב בְּדָרוּךְ
בְּאֹזֶן הַשְּׂמָאלִית אֵינוֹ מַקְשִׁיב
זֵכֶר לִסְטִירָה מִכַּפּוֹ שֶׁל אס.אס.
בְּאֹזֶן הַזּוֹ הוּא שׁוֹמֵעַ
שׁוֹמֵעַ כְּמַחֲרִישׁ
אַךְ אֶת הָאֹזֶן הַבְּרִיאָה הוּא עוֹשֶׂה כַּאֲפַרְכֶּסֶת
לַפִּיּוּטִים שֶׁבָּאִים לוֹ
מְזֻמְרָה, מְבוּנָה, מֵאוּשְׁוִיץ
בִּקְרוֹנוֹת
אָבִי צוֹרֵחַ אַחַת לְשָׁבוּעַ כְּאוֹמֵר —
שְׁלוֹמִי טוֹב
וְאַחַר כָּךְ הוּא הוֹפֵךְ אֶת רֹאשׁוֹ עַל הַכַּר הָרָטֹב
וְנִרְדָּם עַל צִדּוֹ הַיְמָנִי
נוֹתֵן אֶת אָזְנוֹ הַמֵּתָה לְבִכְיֵי
בִּכְיֵי הַמְּהַלֵּךְ עַל בְּהוֹנוֹת.

יגאל בן־אריה

רַק בַּסְּתָו

רַק בַּסְּתָו עוֹלִים הַרְהוּרִים מְתוּקִים עַל חֲשִׁיבוּת הַחַיִּים
עֵץ הַתְּאֵנָה עָרוֹם מִפֵּרוֹתָיו הַמְּעוּכִים סְבִיבוֹ
הַתּוּת מַלְהִיב בְּעָלָיו הַיְּרֻקִּים הַמְּלֵאִים
אִישׁ זָקֵן אוֹמֵר שֶׁמָּה שֶּׁחָשׁוּב בְּעֵינָיו אֵינֶנּוּ קַיָּם בְּחַיָּיו
וּמַה שֶּׁמְּיֻתָּר מֵצִיף לְטָרֵחַ אֶת מַחְשְׁבוֹתָיו וְרִגְשׁוֹתָיו
אֲנִי מְאֻכְזָב אוֹמֵר הַזָּקֵן אֵינֶנִּי מְקַבֵּל אִשּׁוּרִים לְנוֹכְחוּתִי
נָשִׁים צְעִירוֹת אֵינָן נוֹשְׂאוֹת אֵלַי מַבָּט
וּבְנוֹת גִּילִי מְזַהוֹת אוֹתִי רַק בְּמֻעָט
אַתֶּם בְּנֵי הָאַרְבָּעִים יְכוֹלִים לְמַמֵּשׁ אֶת רְצוֹנוֹתֵיכֶם
וּלְמַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת לֵב מִכֹּחַ הַיְּדִיעָה שֶׁהַכֹּל אֶפְשָׁרִי
מִתּוֹךְ זִקְנָתִי אַתֶּם נָעִים בְּאִטִּיּוּת לְעֶבְרִי
הִגִּיעָה הַשָּׁעָה לִסְפֹּד לְעַצְמְכֶם וּלְהָנִיחַ פְּרָחִים עַל קֶבֶר נְעוּרֵיכֶם
יַלְדֵיכֶם יוֹצְאִים לְמַסַּע הָאָרֹךְ שֶׁכְּכָל שֶׁיִּתְעַקֵּל עָתִיד הוּא לִפְגֹּשׁ
פְּגִישַׁת הַסְּתָו הַמֻּפְלָאָה שֶׁכֻּלָּהּ מְתִיקוּת
מִתַּחַת לְעַנְפֵיכֶם הַמּוֹרִיקִים שֶׁל עֵץ הַתְּאֵנָה וְעֵץ הַתּוּת.

חינוך והשכלה
בעריכת יצחק שור

שיטה של שגעון

כדי לחולל שינויים בבתי־ספר ולחנך ברוח ערכי תנועת העבודה צריכים משוגע לדבר. יו"ר המרכז לחינוך ולתרבות של ההסתדרות, נחום פסה, הוא שפוי מדי וזהיר מדי.

העיתונות הישראלית לא יצאה מכליה כדי לסקר בשבוע שעבר (28־27.5.87) את הוועידה הראשונה לקידום ערכי תנועת העבודה בחינוך, שנערכה במלון "שלום" בירושלים. היחידי שהתרגש מעט היה חה"כ מיכאל איתן, מהליכוד. הוא חושש שמא יקומו בתי־ספר רבים, כדוגמת בית־הספר גורדון בתל־אביב, או בית־הספר בגבעת גונן בירושלים.

אני יכול להרגיעו. חוץ מהחלטות ודיונים נוספים לא יקרה מאומה. מכל הערכים הטובים והיפים, שאפפו את באי הוועידה, לא יחדור מאומה לבתי־הספר. זה שנים אחדות נערכים כינוסים של תנועת המחנכים ושל פעילי תרבות וחינוך בהסתדרות. אבל שינויים אמיתיים אינם מתחוללים מכוחן של ועידות, אלא מכוחם של משוגעים לדבר. יו"ר המרכז לחינוך ולתרבות של ההסתדרות, נחום פסה, הוא שפוי מדי וזהיר מדי, מכדי שיחולל שינויים.

נחום פסה מוכן, כדבריו, "לעודד, לגלות מעורבות, לסייע בתוכניות לימודים ובהשתלמויות, ולתת גיבוי". אבל נחום פסה "איננו יכול ואיננו רוצה לבוא במקום ההורים. רק הם רשאים לפנות למשרד החינוך ולתבוע הקמת בית־ספר בצלמם וכדמותם".

מבחינה חוקית צודק נחום פסה. הוא גם צודק בהערכתו הריאלית את יחסה האדיש של מפלגתו לחינוך. אין הוא צודק בהערכתו, כי יוכל להשפיע ברוח ערכי תנועת העבודה על כל המערכת באמצעות מאות חברי "תנועת המחנכים", שלאיש לא ברור את מי ולמה היא מחייבת. הנחה זאת, שאפשר להשפיע בכוח הרוב והאמת הערכית על כל מערכת החינוך, הרגיעה את מצפונם של חברי מפא"י, כאשר תמכו בתביעת בן־גוריון ב־1953 לבטל את זרם העובדים. איש לא האזין או לאזהרתו של יעקב חזן מפני האשליות.

חזון חזן התקיים

כל מה שצפה חזן התקיים. לצערנו אנשי זרם העובדים שהיוו רוב יחסי במערכת החינוך, לא השפיעו על הזרם הכללי. הם נבלעו בתוכו. בשם הכלליות הוצאו תנועות הנוער החלוציות אל מחוץ לגדר. בית־הספר חדל לעסוק באקטואליה. שרים כמו דינור, ארן והמר החדירו ערכי דת. המורים הפכו למבצעי תוכניות ומגמות, שנקבעו בידי פקידי חינוך. ההורים נוטרלו לחלוטין. התעוררות חלה דווקא בזרמים הדתיים. שם שמרה כל קבוצת הורים על האופי הייחודי של בית־ספרה: יותר תורני, יותר ציוני, עם או בלי קואדוקציה, יותר אינטגרטיבי.

המהפך הפוליטי של מאי 1977, עלייתו של בגין לשלטון ומסירת תיק החינוך בידי זבולון המר מהמפד"ל זעזעו קבוצת הורים ומחנכים בירושלים, והם הקימו את בית־הספר ברוח ערכי תנועת העבודה. היריבים הקשים של בית־ספר שהחל לפעול בגבעת גונן לפני כשש שנים (1.9.1981) היו דווקא מפקחי משרד החינוך, חברי מפלגת "העבודה" ונציגת "העבודה" בעירייה חה"כ דאז, תמר אשל. גם בתל־אביב פועל בית־ספר ברוח ערכי תנועת העבודה, ע"ש גורדון, ואילו פה ושם מצויים ניצנים ירוקים של בתי־ספר כאלה.

תשתית יש

שלום חבשוש, חבר הוועדה המרכזת ויו"ר אירגון עובדי התעשייה הצבאית פנה בשבוע שעבר לצירי הוועידה לקידום ערכי תנועת העבודה, ותבע לעשות מעשים: לעודד התארגנויות הורים ומורים ולעמוד לימינם בכל שלבי היישום. חבשוש מציע, כי בהסתדרות תקום מחלקה מתאימה, מצויידת במשאבי כוח אדם ותקציבים, כדי לשמש מטה להקמתם ולעידודם של בתי־ספר ברוח ערכי תנועת העבודה.

לזכות אנשי המרכז לחינוך ולתרבות, ולזכותו האישית של נחום פסה ייאמר, כי הם הקימו את התשתית הרעיונית והמעשית למימוש רעיון הקמתם של בתי־ספר נוספים ברוח ערכי תנועת העבודה. בית־הספר הירושלמי הכין "אמנת יסוד", הקובעת את מטרותיו: חינוך לחברה דמוקרטית ושוויונית, חינוך לציונות של שלום, חינוך להומניזם יהודי, חינוך ההולם את צורכי חברת העתיד.

המחלקה לחינוך של ההסתדרות הקימה צוות בן חמישה־עשר מחנכים, בראשותו של ד"ר שבח ארן, אשר עיבדה ראשי פרקים של תוכנית לימודים ברמת "תוכנית גרעין", לבתי־ספר ברוח ערכי תנועת העבודה. ד"ר שבח ארן ייסד את המרכז לתוכנית לימודים של משרד החינוך ועמד בראשה, וצבר נסיון נכבד בתרגום תכנים וערכים לשפת המורה בבית־הספר. כך, למשל, מציע ד"ר שבח ארן למורים לתנ"ך בבתי־ספר יסודיים להעלות בעיות כמו יחסי מרים אחות משה לאשתו הכושית, היחס לעמלק, כיצד ללמד את ספר יהושע, מה משתמע מן הקביעה המקראית האומרת כי "גרים הייתם בארץ מצרים". בתורה שבעל־פה מציע ד"ר ארן להבליט ערכים הומניסטיים ויסודות של טבע וחקלאות. במקצוע האזרחות מציע ד"ר ארן להדגיש מושגים של זכות וחובה, התנדבות, קבלת דין הרוב וכיבוד זכויות המיעוט. בהיסטוריה מציג הצוות של ד"ר ארן נושאים כמו משיחיות שקר, הויכוח על מטרתה הסופית של הציונות, היחס לחלוקה ועוד. קיימות רשתות חינוכיות הקשורות בהסתדרות ובתנועה הקיבוצית כמו האגף לחינוך התיישבותי, רשת "עמל", ובתי־הספר והגנים של נעמ"ת. כל אלה מהווים תשתית להקמת בתי־ספר ברוח ערכי תנועת העבודה. המרכז לחינוך ותרבות עשוי ליהפך למטה יוזם ומפעיל, כדי שנתחיל סוף־סוף להתמודד על נפש הדור הצעיר.

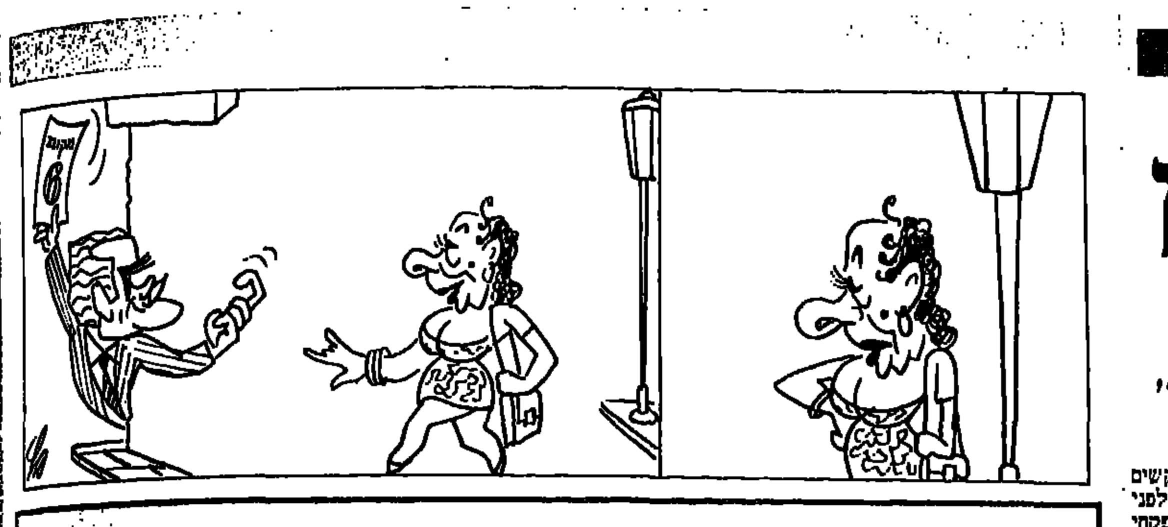

החסכונות הוצאו למימון גרעונות הממשלה

מאת דב פלג

לפני כמה שבועות פורסם במדור לוח תשואות לקרנות הפנסיה בבריטניה שהצביע על תשואות שנתיות וממוצעות מפליגות. הלוח לא הובא רק להשכלת הקוראים, אלא בעיקר כדי להציע אלטרנטיבה לקרנות הפנסיה שלנו: "אילו קרנות הפנסיה בישראל היו מנצלות את הקונ־יונקטורות בעבר... במקום להסתפק ב־6.5 אחוזים מן הממשלה. יתכן שהיום לא היתה קיימת שום בעיה אקטוארית". מאחר שהבעיה נעשתה אקטואלית בהקשר לרפורמה בשוק ההון, בקטע הנוגע לקרנות הפנסיה, ברצוני להגיב על ההצעה הנ"ל.

המטרה של הפנסיה היא להבטיח לעובד הפורש מעבודתו הכנסה (יחד עם קצבת הביטוח הלאומי) שתאפשר לו להמשיך ברמת חייו לאחר פרישתו, בהתאם לתנאי הגיל, כפי שהיתה לו ערב הפרישה. לשם כך מופרש חלק מהכנסתו הנוכחית לקרן שתבטיח השגת מטרה זו בעתיד. לפיכך המטרה היא, הכנסה קבועה לפחות (ויש הטוענים שהיא צריכה לעלות עם כל החברה, וזה מקובל עלי) חודשית מן הפרישה ועד לפטירה (עם דאגה לשאירים). כאשר ההוצאה של הקרן על הפנסיה היא קבועה, אי־אפשר להיות תלוי בהכנסה לא קבועה מריבית משתנה בשוק.

לכן בנתה ההסתדרות בישראל את מערכת הפנסיה שלה על יסודות קבועים: הקרן המצטברת היא צמודה, היא מושקעת ברובה המכריע, 92%, באגרות חוב מיוחדות של הממשלה בריבית ריאלית קבועה של 6.3%. יתר הקרן מוקדש להלוואות לחברים ולמימון הפעילות השוטפת. בבריטניה, מסיבות היסטוריות, המבנה הוא אחר: קרנות הפנסיה משקיעות את ההון בצורות שונות: חלק במפעל בו עובדים המבוטחים (ולכן יש אלפי קרנות), חלק בשוק ההון. העיקר — הפנסיה איננה קבועה, אלא נקבעת כל שנה לפי ההכנסה הכוללת של הקרן. כלומר, יש סיכון שהמטרה כפי שהוגדרה למעלה לא תושג בשנים מסויימות.

נכון שבשנים מסויימות, כפי שהובאו בלוח, קיבלו הקרנות בבריטניה תשואה גבוהה ויכלו לשלם פנסיה יפה. גם נכון שבארצנו היו בעבר ריביות גבוהות ויכולנו לשפר את מצב הקרנות לו היינו פועלים בשוק ההון. אך ההתחייבות הפנסיונית היא לטווח של עשרות שנים — בטווח כזה, הסיכון לפעול בשוק גבוה מאוד.

הרעיון הבסיסי מבחינה כלכלית הוא, שההון המצטבר בקרן יושקע במשק והריבית תשקף את התרומה המתקבלת מן הפעילות הכלכלית. ידוע, שבפעילות משקית ריאלית קשה לקבל לטווח ארוך את התשואה הנ"ל, ומקובל לחשוב שתשואה של 3%־4% ריאלית היא סבירה. הצרה היא שבישראל, בעשור האחרון, החיסכון המצטבר בקרנות הוצא למימון גרעון הממשלה (ולא לפיתוח המשק), ושהריבית הגבוהה אינה משקפת תשואה כלכלית ריאלית במשק אלא מדיניות 'רצחנית' של הממשלה.

המסקנה: כאשר נקודת המוצא בנושא הפנסיוני היא הבטחת... יש למצוא מערכת כלכלית שתתאים לה, מערכת כזאת ... בישראל ועלינו להגן עליה. את ניהול הסיכונים בשוק ההון צריך לקחת על עצמו מישהו אחר שיכול להבטיח למערכת הפנסיה ריבית קבועה — הממשלה או הבנקים. לא נסתיר שכל זה ... עם השקפתנו על שוק ההון לטווח־ארוך: עליו להיות מכוון ... ע"י הממשלה למטרות לפי עדיפויות ובריביות מתאימות, ... למשכנתאות לשיכון מועדף, לפיתוח כלכלי לפי עדיפויות ... פיתוח או ליצוא.

לכן, כאשר הוצע במסגרת הרפורמה בשוק ההון ... ההון המצטבר בקרנות הפנסיה יופנה לשוק הפתוח התנגדנו לכך. הצענו הצעה חילופית: רוב ההון ימשיך לזרום לממשלה בתנאים הנ"ל. חלק יוזרם לבנקאות באותם התנאים כפי ש... הממשלה, והיא תנהל את סיכונים. עד עתה הצעה חילופית זו לא התקבלה, ולכן נמשך ההסדר המלא כנ"ל. ההחלטה ... הממשלה לשינוי המצב ומימוש הרפורמה על ... ההסתדרות, במסגרת ההסכם הכולל האחרון עם הממשלה.

גלגלי הבורסה

שוב שינוי במגמה

מגמת העלייה התפתחה אתמול למגמת ירידה במניות החופשיות. נרשמו 150 ירידות, לעומת 119 עליות. לעומת זאת, נסחרו מניות ההסדר במגמת עלייה בדרך כלל. בשוק איגרות החוב נרשמו יציבות ועליות קלות יחסית בצמודות למדד ועליות עד 3% בצמודות למט"ח.

הציבור השקיע אתמול 14 מיליון ש"ח בקרנות הנאמנות.

סל המטבעות ירד אתמול ב־0.1%, ל־1.0787. בעוד שער הדולר היציג עלה ב־0.2%, ל־1.6048 ש"ח. דולר נוסעים עלה ל־1.9044 ש"ח. הדולר השחור הוסיף להיסחר בין 1.59 ל־1.60 ש"ח.

במלווה קצר מועד נערך אתמול מסחר פומבי בחמש סדרות ובשתיים מהן לא ניתן היה לקבוע תשואות. באחרות נעו התשואות החודשיות בין 1.39% ל־1.61% והתשואות השנתיות בין 18.00% ל־21.10%. המחזור במק"מ הסתכם ב־19.3 מיליון ש"ח.

במסחר בשערים משתנים לפני הצהריים ירד המדד מ־154.80 ל־154.00 בסיבוב הראשון, ל־153.71 בסיבוב השני ול־152.62 בסיבוב השלישי. במסחר אחר־הצהריים חלה ירידה נוספת במדד ל־152.37. לפני הצהריים נערכו 187 עסקות, בתמורה כספית של 2.9 מיליון ש"ח. ב"מ.ר.צ" אחרי הצהריים הסתכם המחזור במיליון ש"ח.

במניות ההסדר עלו 5 שערים, שנעו בין חצי אחוז (כללי) ל־2.8% (מזרחי מ'). לעומתן ירדו 2 שערים: אי די בי א' ב־0.1% ודיסקונט ב' ב־0.5%. תשואותיהן השנתיות נעו בין 15% ל־15.6%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק ירידות שערים, שנעו בין 0.8% (הספנות 0.1) ל־4.7% (הספנות 0.5).

במניות החופשיות עלו ב־10%: ציקלון 1, אפיק 5, מגור 0.1. לא נרשמה אף לא ירידה אחת ב־10%. למ.ל.ל. נרשם שער "מוכרים בלבד".

בשוק איגרות החוב נרשמו יציבות ועליות עד 1% בצמודות למדד בהצמדה מלאה. יציבות היתה בצמודות ב־80% למדד בלבד. בסוג "בריכה כפולה" היו עליות שערים עד 3%. גם בנסחרות במט"ח עלו השערים עד 3%.

העורך הכלכלי: צבי טימור

.."מפעלי נייר אמריקאיים־ישראליים" דיווחה על רווח נקי של כ־13.9 מיליון ש"ח (9.3 מיליון דולר) בשנת 1986, לעומת כ־6.5 מיליון ש"ח (כ־4.4 מיליון דולר) בתשעת החודשים שנסתיימו ב־31.12.85, גידול של 61% לעומת אשתקד.

.."קריסטל מכונות ומוצרי חשמל" הודיעה שאלחנן פרידמן, בעל־עניין בחברה, מסר כי הגיע לסיכום עקרוני למכירת 50% ממניות החברה ל"כלל סחר". מחיר המכירה אמור להסתכם ב־4.5 מיליון דולר וכן 1.5 מיליון דולר שתשלומם מותנה בתוצאות העיסקיות של החברה לתקופה מ־1.1.87 עד 31.12.88.

.."רסק אלקטרוניקה" דיווחה כי ב־9 החודשים האחרונים של 1986 הגיע הפסדה לכ־2.4 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של 56 אלף ש"ח ב־12 חודשי 1985/86.

.."מים גליקן" הודיעה שהגיעה להסדר עם בנק דיסקונט ובנק לפיתוח התעשייה, וחיסלה את כל חובותיה לבנקים אלה.

.."קונסורטיום החזקות" דיווחה כי בשנת 1986 חל קיטון של 91% בהפסדה ה... הפסדה אחרי מיסים על ההכנסה ... אלף ש"ח ב־1986 לעומת כ־... אלף ... בשנה שנסתיימה ב־31.3.86.

.."בנק הספנות": ב־28.6.87 יהיה יום ה... חור האחרון בכתבי האופציה של בנק ... סדרה 1.

.."נ.ג.ב קרמיקה" הודיעה כי בכוונת ... בבורסה הון וכי צפוי ל"פקר פלוה" ... מההנפקה. ביום סגירתה, ... היחידות יימכרו במחיר המינימום 1.6 ... ש"ח.

.."קופל (נהיגה עצמית)" הודיעה ... המלצת הדירקטוריון שלה לחלוקת ... מניות הטבה על הון המניות הנפרע.

.."טורומאסטמט" דיווחה ... מותאם של כחצי מיליון ש"ח לעומת ... מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

אלחנן הורו...

■ חברת הביטוח "ציון" סיימה את 1986 ברווח סמלי של 94 אלף ש"ח. בעיקר בגלל הפסדים על פעילות בחו"ל. ההפסד השוטף של החברה בתחום עסקי ביטוח אלמנטרי בישראל ובחו"ל הסתכם ב־4.2 מיליון ש"ח ומהנהלת החברה נמסר אתמול, כי הוחלט לחסל חלק מההתחייבויות בגין ביטוחי משנה בחו"ל, וכי החברה הגיעה להסכם עם החברה הישראלית לביטוחי משנה בדבר העברת תיק ביטוחי המשנה שמקורם מחו"ל ואשר התקבלו דרכה. השפעת פעולה זו על התוצאות העסקיות של השנה היא הפסד נוסף חד־פעמי של 4.3 מיליון ש"ח.

הרווח הסמלי נרשם בזכות גידול בשיעור 97 אחוז בביטוחים החדשים בתחום ביטוחי חיים. ההכנסות מפרמיות ביטוח החיים גדלו ב־24 אחוז לעומת 85 והסתכמו ב־5.9 מיליון ש"ח. "ציון" גם רשמה רווח חד־פעמי בסך 3.6 מיליון ש"ח בזכות הסכם עם חברת ביטוח משנה גדולה מחו"ל, עקב שיתופה ברווחים עתידיים.

על־פי תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח, ההון הנדרש לחברה הוא 13.4 מיליון ש"ח. סך ההון העצמי המתואם של החברה עולה על סכום זה. אולם לא כל הנכסים מוכרים לצורך חישוב ההון ונוצר צורך בהגדלת ... להתאימו לדרישת התקנות. מהנהלת ה... נמסר, כי היא פועלת להשלמת ההון ...

■ מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר ... בליוובסקי, מינה צוות מיוחד ... הדרכים למניעת סגירתו של מפעל ה... שבבעלות "תדיראן" בירושלים. ... התעשייה מתנגדים להחלטה לסגור ... המפעל, המעסיק כיום 70 עובדים ... ישראלים שחזרו ארצה לאחר שהיו ... בארה"ב. לדברי בליוובסקי, הקשיים ... נקלע המפעל מחייבים השקעות ... להגדלת היצוא, ולשם כך ... המיוחד במשרד התעשייה ... התמ"ס ציין, כי במפעל הושקעו ... דולר, העלולים לרדת לטמיון אם ...

■ חברת אלגזי למסחר ... הקימה חברה־בת בקפריסין ... "רסה", שמטרתה לייצג חברות ישראליות ... בקפריסין כדי לשווק את מוצריהן ... וממנה ליעדים אחרים, ... קשרים דיפלומטיים עם ישראל, ... משתתפת בירידים בינלאומיים ... בניקוסיה, בהשתתפות 15 ... וממערב אירופה.

חליפה לפי מידה

מכון "צוות" מייעץ למוסדות חינוך. לגירסתו הוא אינו תופס את מקום המחלקה להשתלמות מורים: משרד החינוך עוסק בקונפקציה ואנחנו — תופרים לפי מידה

משרדים לייעוץ כלכלי או טכנולוגי אינם חזון נפרץ, ואילו משרדים לייעוץ בתחום החברתי־חינוכי נדירים. אחד העופות הנדירים האלה מתגורר בירושלים, והוא מכנה את עצמו "צוות" מכון לייעוץ ולהנחייה. חמשת חבריו מעניקים זו השנה החמישית ייעוץ והדרכה למוסדות חינוך כדי למנוע שחיקה.

מסביר לי רכז צוות גבי וקסלר: "מורה, עובדת סוציאלית, אחות או רופא, משקיעים משאבים פיסיים, רגשיים ושכליים כדי למלא את תפקידם. במקרים לא מעטים הם סובלים מלחצים, שחיקה, ניכור וחוסר אונים. בדרך זאת נפגמת איכות הפגישה בין נותן השירות לבין מקבליו".

אנשי מכון "צוות" (טלפון 249345־02) הם אקדמאיים בעלי הכשרה ונסיון במקצועות כמו יחסי אנוש, חינוך פורמלי ובלתי־פורמלי, עבודה קהילתית, ופסיכולוגיה חברתית. הם מציעים לצוותי בתי־ספר סידרה של עשר פגישות בערך, בנות שעתיים כל אחת.

הסידרה נקראת בשם: "סדנא מתקנת של המורה להתמודדות עם השחיקה".

במהלך הסדנא עולות השאלות הבאות: מהם הגבולות המותרים להתנהגות התלמידים בכיתה? האם אני מקבל את תלמידי ואת עצמי? מה טיבם של יחסי הגומלין בכיתה? מה אופייה של ההתנגשות בין הציפיות לבין המציאות? כיצד ניתן לשפר את יכולת מימוש הפוטנציאל של יחסי מורה־כיתה, מורה־תלמיד? דרך העבודה, אומר גבי וקסלר, היא דרך של משחקי סימולציה (הדמייה), משחק תפקידים, סוציודרמה.

האם אינכם תופסים את מקום המחלקה להשתלמות מורים, או את מקום המנהל והמפקח? איש שיחי טוען: "משרד החינוך עוסק בקונפקציה ואילו מכון "צוות" עוסק בתפירת חליפות לפי מידה". פונים בעיקר בתי־ספר שבהם הצוות הוא בעל יכולת מקצועית גבוהה בתחום הלימוד", אך לא תמיד הוא מצוייד בכלים החינוכיים והסוציולוגיים להתמודדות עם כיתה הטרוגנית. פונות רשויות חינוך מקומיות, המבקשות לשנות את אווירת הנכאים במוסד. לעתים תכופות נערכים "מיפגשי תחזוקה" אחת לחודש, למורים או לעובדים הסוציאליים, שהשתתפו בסדנא למניעת שחיקה.

גד יעקבי:

יש לאפשר הכרעה ציבורית מהירה

- אני נרעש מכך שנאלצתי להצביע בלי לקרוא את הדו"ח
- מצב של עירפול בנושא ה"לביא" לאורך זמן הוא בלתי נסבל
- הממשלה כבר נוהגת ככנסת וההצבעה על שכ"ל באוניברסיטאות היתה אחת הדוגמאות
- הבחירות הבאות הן כמעט גורליות

גם לאחר שהממשלה חזרה בה מהחלטתה של שכר הלימוד לסטודנטים, בעיית ההשכלה הגבוהה לא באה על פתרונה והמוסדות שקועים בחובות: איך אתה רואה את הפתרון בנושא זה, משני ההיבטים — בעיית המוסדות ובעיית שכר הלימוד?

גד יעקבי: בנושא שכר הלימוד צריך לאמץ את ההמלצות נכון — בשנה אחת 150 דולר ולהקים ועדה ציבורית שתהיה לה ... בשני סעיפים. האחד, קביעת אמות מידה לשכר הלימוד של הסטודנטים במוסדות ההשכלה הגבוהים מכאן ואילך. לא ... שנתית של הממשלה. לא עולה על הדעת שממשלה צריכה לעסוק בכך. קביעת אמות מידה ארוכות־טווח לשכר לימוד של סטודנטים על־ידי ועדה ציבורית ממלכתית ... מיומנת. והדבר השני, שהיא גם תחליט בנושא היקף הסיוע הממלכתי למוסדות ההשכלה הגבוהים. הייתי בדעה ... במיעוט בקבינט הכלכלי. לצערי, הייתי אחד מול שלושה כשהצעתי השנה להגביר את התקציב למוסדות ההשכלה הגבוהה בכ־12 מיליון דולר, שווה־ערך בשקלים כמובן. הצעתי לא התקבלה. עשיתי זאת לאחר שהממשלה אימצה את המלצות ... לאחר דיון אחרון בממשלה על בעיות ההשכלה הגבוהה. לאחר שהיא ... היא לא מימשה את האימוץ. גם עכשיו אני בדעה שצריך להגביר את תקציב מוסדות ההשכלה הגבוהה, אם יקבלו את המלצות נכון — בכ־20 מיליון דולר בשנה זו. ... למשל, ביטול מס הבולים שהוחלט עליו, בהיקף של 60 מיליון דולר, או על ... ביטול אגרות הרכב שהוחלט עליו ... זהו עניין של סדר עדיפויות. אני ... גישה לא רצינית. לפעמים אפילו ... להגיד אי־אפשר. מצד אחר, ומצד ... מבטלים מס בולים, מבטלים אגרות רכב.

... יפה מאוד; אפשר לבטל את הכל. השאלה היא, כהן אמות המידה האמיתיות ומהו סדר העדיפויות. ובעיני, סדר העדיפויות הוא להמנע מגיוון ודעיכה ובריחת מרצים ... ומשתיקת המחקר הבסיסי והשימושי. זה יותר חיוני מאשר ביטול מס בולים. ... לא רק הפומבית אלא גם עמדתי בממשלה, וכך גם אנהג כאשר יבוא הנושא ... להצבעה.

הממשלה מגלה סימנים של אי־יציבות, איך זה משפיע על המצב הכלכלי, ויציבות המחירים שנמגעה, האם עדיף להקדים את הבחירות או מוטב שהן תערכנה במועדן?

גד יעקבי: עד לפני כמה חודשים חשבתי ... שהבחירות יתקיימו, אם לא במועדן ... סמוך למועדן. מפני שהערכתי שני ... אחד. אם ניכנס לתקופה של מעבר ... הבחירות, זה יגרום אי־יציבות כלכלית מסוכן והמחיר ישולם בעתיד על־ידי ... ועל־ידי המשק. שנית, חשבתי שמי ... כיום הקדמת הבחירות, ישלם את ... בבחירות. הציבור ברובו אינו רוצה ... הבחירות, אלא רוצה ביציבות ... וחשבתי שאם המערך, מפלגת ... יזוהו על־ידי הציבור כמי שגורם ... הבחירות, התוצאה עלולה להיות ... גורליות. בעיני, הבחירות הבאות הן ... אבל הפעם דומני שעוד יותר כך, ... בחינות. הסיכוי של המשך התהליך ... להמשך היציבות הכלכלית, ... למשטר דמוקרטי יציב יחסית, או חס ... מעבר למשטר אחר בדרכים ... חשבתי שמוטב לא לעשות זאת, ... אם כן הדברים יקרו כתוצאה ממשבר ... בלתי נמנע. היום אני בדעה שצריך להקדים את הבחירות באורח המיידי והדחוף ... בגלל שתי סיבות: האחת, כבר אנחנו ... במצב של אי־ודאות פוליטית. זוהי ... בציבור. זוהי התחושה בממשלה. ... האלקטורלי, לא רק הפוליטי, החל. ... ויכוח בממשלה הופך להיות ויכוח בין ... סיעות.

... הממשלה כבר בעצם נוהגת ככנסת. ההצבעה על שכר הלימוד באוניברסיטאות היתה אחת הדוגמאות, ובמצב כזה מוטב לקצר את תקופת אי־הוודאות במידה מרחיקת לכת יותר. והסיבה השנייה היא, שהתיפקוד של הממשלה בתקופה האחרונה מדאיג אותי מאוד. לגופו של דבר, אני מאוד נרעש עד לרגע זה מכך שאתמול התבקשתי, כחבר הממשלה, להצביע בעד דו"ח ועדת רוטנשטרייך־צור מבלי שאוכל לקרוא אותו, ואילו היו מספרים לי שזה יקרה, הייתי אומר שזה לא יכול להיות. אני לא זוכר תקדים כזה

גד יעקבי

כנסת חדשה, ממשלה חדשה

בתולדות ממשלות ישראל, ואני חקרתי את תולדות ממשלות ישראל וכתבתי על כך. הייתי גם חבר בממשלת רבין שבוקרה קשות על פגמים שונים, אבל מעולם לא הגיעה למשהו שהוא קרוב להתרחשות מהסוג הזה.

זה כאין וכאפס לעומת נושאים אחרים שאני רואה — תהליכי שחיקה נורמטיביים, רמת אי־תיפקוד קשה ובעיות חמורות לא פחות מכך, שיש להן השלכה על כל תחומי החיים ובוודאי על איכות החיים הפוליטיים בטווח הארוך. לכן, לדעתי, צריך לאפשר הכרעה ציבורית מהירה. אני חושב שצריך לקצר מאוד את מערכת הבחירות, את תקופת הציגון, את תקופת תעמולת הבחירות, שתימשך רק 21 יום. לאפשר הקמת כנסת חדשה, שתבחר בממשלה חדשה.

מונה צוות שרים לדיון בעתיד "הלביא". האם לדעתך כדאי, מבחינת המשק הלאומי, לייצר מטוס שהוא יקר כמעט פי שניים מהאלטרנטיבה האמריקנית שניתן גם כן לייצר בישראל?

גד יעקבי: אני חושב שמבחינתי מוקדם מדי להביע דעה סופית על עמדתי בנושא הלביא, לאחר המידע ששמענו לראשונה מטעם הגורמים השונים שהופיעו. בראש ובראשונה ועדת התכנון של צה"ל. בקרוב נשמע את תשובותיהם וסקירותיהם של היועץ הכלכלי למשרד הביטחון, של התעשייה האווירית ושל האוצר, ולדעתי גם של שר הביטחון עצמו. הנתונים שהוצגו לפנינו בהחלט מחייבים, לדעתי, בחינת עמדותיהם של כל הצדדים, בין אם התנגדו ללביא ובין אם תמכו בו. שכן, יש כמה סימני־שאלה שכל אחד חייב לשאול את עצמו לפני שהוא מחליט על עמדתו הסופית. סימן השאלה הראשון הוא, האם המטוס הזה הוא טוב כמו האלטרנטיבה, מבחינה איכותית ומבחינת האפקטיביות שלו, כלומר כמו האף־16־סי.

התשובה היא — כן, על דעת כל הגורמים שהופיעו לפני הממשלה. השאלה השנייה היא, באיזו מידה מדינת ישראל זקוקה לתעשיית מטוסים כדי שתקטין את התלות החיצונית שלה. התשובה היא כן, אבל כן רק באופן חלקי. "כן" מסוייג, משום שלא ברור אם נוכל תמיד לסמוך על מקור אספקה חיצוני בתחום הזה.

גם המטוס הזה מבוסס על חלקים אמריקניים.

גד יעקבי: נכון, לכן כאשר נותנים תשובה חלקית חיובית, או "כן" מסוייג, צריך להביא בחשבון שאי־התלות הזו היא תלות באורח מרחיק־לכת. הדבר השלישי, באיזו מידה הסכום הנותר להשקעה בפיתוח וביצירת מערכות הייצור הוא סכום גדול יחסית, מבחינת השפעתו על מחיר המטוס, או שהוא סכום שולי. התשובה היא — הוא סכום גדול למדי, כלומר, מיליארד וחצי דולר במשך 10 שנים. השאלה הרביעית היא באיזו מידה המשאבים שייחסכו מכל השקעה בפיתוח של הלביא וייצורו פחות מחיר המטוס האלטרנטיבי, כלומר האף־16־סי, הם סכומים שאפשר להשתמש בהם לייצור מערכות אמצעי לחימה ונשק אלטרנטיביות החיוניות להיערכותו של צה"ל בעתיד, בהנחה שתקציב הביטחון לא יגדל. משום שאם תקציב הביטחון יכול לגדול עד אין סוף, כמובן, השאלה הזו היא בלתי רלוונטית.

התשובה היא — שהסכומים שיוותרו הם בהחלט משמעותיים לצורך פיתוח מערכות אלטרנטיביות.

השאלה הבאה היא, באיזו מידה מערך אלטרנטיבי יאפשר תעסוקה, פיתוח כח אדם, הצטיידות ובעיקר תעסוקה ופיתוח כוח אדם בהיקפים שהם לפחות כמו ההיקפים הקשורים בלביא. יסוד התעסוקה חשוב בשיקולי המדיניות, כמדינת עלייה, כמדינת רווחה, כמדינת תעסוקה, וגם כחברה שרוצה למנוע קשיים חברתיים. כך שהתשובה עדיין לא ברורה. משרד הביטחון או צה"ל אומרים שכדרך כלל כן, התשובה היא חיובית: שהיקף התעסוקה ומבנה התעסוקה דומים. ואילו גורמים אחרים אומרים לא. ועדיין לא למדתי מספיק באיזו מידה, ומי משכנע יותר בהצגת העמדות שלו. בסופו של דבר הייתי אומר שהנושא, לפי הבנתי כרגע, נראה פתוח, מה שלא הייתי אומר לפני חודש, ואני לא מתבייש לומר שאני מוכן לראות את הנושא פתוח. לא גיבשתי את עמדתי הסופית עדיין.

יותר מזה, אני חושב שהנושא חייב לימוד בין סוף ישיבת הממשלה הקרובה ביום ראשון לבין קבלת ההחלטות בממשלה. אני מעריך, שיוקם צוות שרים לצורך גיבוש המלצות לפני הממשלה. אני מעריך שיוקם צוות שרים ולידו צוות מקצועי בין־תחומי, שיכין לממשלה את ההמלצות לקראת קבלת ההחלטות הסופיות. זוהי התשובה שאני מסוגל לתת כרגע בנושא הלביא.

איני מציע לאף אחד, גם לגורמים המעורבים במישרין, להקל ראש בכובד ההחלטה שהממשלה צריכה לקבל בנושא זה. בין שהיו גורמים שתמכו ובין שהיו גורמים שהתנגדו. מדי פעם אני חש בקצת רדיקליות וקלות־דעת בנקיטת עמדות. הנושא הוא כל כך כבד, כל־כך מורכב וגורלי לדעתי, שהוא מחייב גם פתיחות מצד כל השרים. גם כאלה שהביעו דעה קודם לכן בכיוון זה או אחר, וגם הרבה כובד ראש בקבלת ההחלטה. עם זאת, צריך לקבל החלטה בהקדם. אני מעריך, שתוך חודשיים, לכל המאוחר, ממשלת ישראל חייבת לקבל החלטה בנושא הלביא.

מצב של עירפול בנושא כזה לאורך זמן הוא בלתי נסבל, מה גם שהוא נמשך זמן כה רב ואני כשלעצמי מצטער על כך שמערכת הביטחון הביאה את הנושא לדיון בשלב כה מאוחר.

אשר לנושא המושבים — האם לדעתך המלצות ועדת רביד עונות על הבעיה? אתה מכיר קצת את תנועת המושבים. איך אתה רואה את עתיד התנועה עם חובות של מיליארד ומעלה וריבית של 8 אחוזים, שזה חלק גדול מהתוצר השנתי שלהם, והאם בכלל תנועת המושבים מסוגלת להתקיים?

גד יעקבי: השאלה איננה בכלל תנועת המושבים כתנועה או כארגון חברתי פוליטי; זו שאלה חשובה בפני עצמה. אבל זו לא השאלה העיקרית. השאלה העיקרית היא המושבים — כמה מאות מושבים — האם הם יכולים להתקיים, ואיך לעשות שהם יוכלו להתקיים במבנה סביר. ועדת רביד נותנת פיתרון כספי־ארגוני לתקופת מעבר. ולכן קבלת המלצותיה הן בעיני חיוניות. מה עוד שמה שאומרים מדי פעם בתקשורת, בציבור, שמדובר על מחיקת חובות בהיקף של מיליארד, ב־300 מיליון דולר, הוא כמובן אי־אמת. מחיקת החובות היא הרבה יותר קטנה. היא מגיעה ל־300 מיליון שקל, שגם הוא סכום אדיר. אנחנו רואים לנגד עינינו את המחלוקות סביב תקציבי החינוך או הבריאות, ואפילו הלביא, שזה 150 מיליון דולר בשנה. אנחנו, אם כן, מבינים שמדובר בסכום גדול מאוד.

בלביא זו תוספת של 150 מיליון דולר ל־540 מיליון דולר.

גד יעקבי: כן, זה נכון. אבל אני רוצה לומר לגבי המחיקה שזה לא הסכום שנזכר מדי פעם בציבור. הפיתרון הזה הוא חיוני לתקופת מעבר, אבל כמובן לא מספיק. צריך לחולל רפורמה במבנה המשק המושבי על הבסיס האיזורי במבנה ארגוני הקניות, במבנה הניהול הפיננסי של כל המערכות של תנועת המושבים. שנים רבות אני סבור שמבנה המושב חייב ברפורמה. אמרתי את זה לפני 20 שנה ואני יכול לדבר בסדרי זמן כאלה אפילו אולי זמן יותר רב מזה. אני חושב שהמושב צריך היה להתקרב למבנה המושב השיתופי גם כדי ליהנות מיתרונות של גודל, גם כדי להינות מיתרונות של התמחות. גם כדי להיות מנוהל באורח מקצועי יותר, גם ברמה של המושב הבודד, גם ברמה של האיזור וגם ברמת התנועה כולה. צריך לפתח תעשייה באורח מקצועי יותר ויש לאפשר לבני המושב שלומדים באוניברסיטאות להשתלב בפעילות של המושבים ולתרום מן הידע שלהם. צריך לעשות רוויזיה במבנה הייצור של המושב, להקטין את מספר היחידות. עם זאת, יש לקיים את המבנה החברתי, השיתופי והקואופרטיבי, שהוא אחד הגורמים שבמשק חקלאי־התיישבותי יש בו גם יתרונות כלכליים וגם יתרונות חברתיים. הרפורמה הזאת היא משימת־ענקים. המשימה הזאת צריכה להיעשות על־ידי תנועת המושבים עצמה.

ואני לא רוצה כאן לתת תשובה, האם יש בה הכוח היום לעשות זאת אם לאו, אבל המפתח הוא... האם יהיה לה כוח ציבורי־פוליטי, חברתי־מנהיגותי, לחולל את הרפורמה הזאת. ועדת רביד היא רק פיתרון לתקופת מעבר בלבד.

השבוע יחולו הסכמי השכר בשירות הציבורי. אני רוצה רק לציין שני היבטים: האחד, שהשכר בסקטור הציבורי נשחק לעומת בסקטור העסקי ודבר שני — התקציב.

איך אתה רואה את ההסכם במשק בשירותים הציבוריים הממשלתיים?

גד יעקבי: לדעתי, צריך להימנע מעליית שכר ריאלית במגזר הציבורי, פרט לתיקונים של זחילה. מה שקוראים זחילת דרגות, ולא להגיע לעליית שכר ריאלית של ליותר מ־4־2 אחוזים, אם אנחנו רוצים לשמור על רמת היציבות של המחירים. כלומר, להימנע מתהליך אינפלציוני מחודש. אילו היינו יותר חכמים, אני מדבר על ממשלת ישראל, לקודם כל היינו הולכים על רפורמה במיסוי, שנותנת פתרונות שכר ריאליים נוספים. או יותר נכון פתרונות בתחום ההכנסה הפנויה הריאלית, בעיקר לבעלי שכר ולבעלי ההכנסות הבינוניות, ולא נותנת פתרונות לבעלי ההכנסות הגבוהות, כפי שהרפורמה, שלצערי אושרה בממשלה, נותנת. כידוע, הסתייגתי מהמבנה של הרפורמה עליה החליטה הממשלה. הייתי בעד רפורמה במס הכנסה, אבל חשבתי שהיא צריכה להיות מכוונת בעיקר לבעלי ההכנסות והשכר הבינוניים, כדי לתת מוטיבציה לשוק פריון העבודה והייצור, כדי להקטין את הלחצים בעליית השכר בעתיד, כדי להגדיל את המוטיבציה לאיזון ולרצון התקדמות מקצועית ואחרת.

במלים אחרות, ההקלות צריכות היו להיות מופנות לפועלים מקצועיים, למהנדסים צעירים, למורים, לאחיות לקציני צה"ל בדרגות הבינוניות. אלה שבעצם קובעים את גורל המשק הישראלי ואת רמת ההתפתחות שלו. לצערי הדבר הזה לא נעשה, אלא רק בשוליים. איני יודע מתי יהיה אפשר לחזור לרפורמה חדשה במס הכנסה, גם אם תוקם ועדה ציבורית. אחרי שהרפורמה כבר מומשה בחלקה הראשון ובשנה הבאה נעמוד לפני לחצים תקציביים, לפני סכנה של גרעון, שימנעו לדעתי את השלב השני ברפורמה במס הכנסה. אבל אילו כך היינו נוהגים, היינו עומדים לפני בעיה הרבה יותר קטנה, גם בתחום השכר במגזר הציבורי.

ריאיין: צבי טימור

2.6.87

אין השקעות בהון אנושי

המדינה מתנהגת כאילו אין לה עתיד — אמר אתמול פרופ' ברוך רז, מנהל המרכז לניתוח וחיזוי טכנולוגי באוניברסיטת תל־אביב בפגישה עם כתבים כלכליים. הוא הדגיש, כי ההשקעות בהכנת כוח אדם מקצועי, הגורם החשוב ביותר בכל הפעילות המשקית, שואפות לאפס והדוגמה החיה לכך היא ההתכתשות חסרת הפשר עם סטודנטים על שכר לימוד.

פרופ' רז אף טוען, כי ההשכלה התיכונית מחטיאה את יעדיה. לדבריו, 60 אחוז מכלל הלומדים בתיכון נמצאים במסגרת של תיכון מקצועי. בו חלק גדול רוכשים מקצוע חסר עתיד. כמו משרדנות לסוגיה, בעוד שכיום ברור כי המשרד בעוד ארבע־חמש שנים יתנהל בצורה שונה. מקצוע אחר חסר עתיד הוא שרטוט טכני, שכבר היום מבוצע בשיטות ממוחשבות. וקיימות דוגמאות נוספות שפרופ' רז מגדיר אותן כבזבוז זמן יקר וחסר תוחלת.

המרכז שהוא עומד בראשו בנוי על הכנת פרוייקטים וניתוח מהלכים, כולל התפתחויות עתידיות שאפשר להצביע עליהן בצורה ברורה. כך, שאפשר לסמן מטרות־ביניים אליהן ניתן להגיע ובעזרתן לבחון מהלך שלם שתחילתו מחשבה ותכנון, ביצוע עד לייצור, ייצור ושיווק.

פרופ' רז מבחין בין מחקר ופיתוח לבין חרשנות טכנולוגית. בעוד שמחקר ופיתוח הוא שטח מוכר, חרשנות טכנולוגית נחשבת כשטח מעורפל, ואת הערפל הזה מקווה המרכז לפזר. הוא ציין, כי אילו היו מקשיבים להצעות מנהלי המרכז, והיו מקבלים אותן, כבר היתה פועלת תעשייה של "על־מוליכים" אלקטרוניים, שהפכו למובילים בלי מרכאות בתעשיות ה"הייטק". הצעה אחרת שלהם שלא מצאה אוזניים קשובות נגעה לפיתוח תעשיות רכיבים, שהיתה פותרת קשיים בתעשייה הניקוטית, העומדת בתור אצל חברות זרות המייצרות רכיבי מחשב.

פרופ' גדעון פישלזון, מראשי המרכז עמד על הפיגור בתחום פיתוח זני יקליפים בהרים. וציין עובדה זו כדוגמה לדריכה על המקום, במקום לחשוב על העתיד ועל התפתחויות צפויות. המרכז לניתוח וחיזוי טכנולוגי רואה את נחיצתו להתריע על ההסתגרות הזאת, הדוחפת כוחות צעירים החוצה ופוגעת בכלכלה ובחברה.

חיים מרגלית

תמורת 10% מס חודשי

ייסגרו תיקי משכירי דירות

● עד כה שילמו פחות מ־10%

בנציבות מס הכנסה מצפים לסגירת אלפי תיקים של בעלי דירות מושכרות, בעקבות החלטת הממשלה כי בעלי הדירות יהיו רשאים לשלם עם כל תשלום שיקבלו מס בשיעור 10 אחוזים משכר הדירה. לדברי נציב מס הכנסה יאיר רבינוביץ, מס הכנסה יסגור את תיקיהם של בעלי דירות שיבחרו לשלם את המס — אם זו היתה הסיבה היחידה לפתיחת התיק שלהם במס הכנסה.

עד עתה חוייב כל בעל דירה מושכרת לדווח על הכנסותיו למס הכנסה במסגרת הדו"ח השנתי, ולשלם מס הכנסה לפי גובה המס השולי שנקבע לו. אולם מעריכים, כי רוב בעלי הדירות המושכרות שדיווחו למס הכנסה שילמו עד כה פחות מ־10 אחוזים משכר הדירה שקיבלו. על־פי פקודת מס הכנסה, ניתן להפחית מסכום שכר הדירה שהתקבל פחת והוצאות שונות (כגון הוצאות עו"ד, נסיעות לדירה ותיקוני נזקים). הפחת הוא בשיעור 3 אחוזים לשנה משווי הדירה.

במקרים רבים עולה הפחת על הסכום שנתקבל משכר דירה, כיוון שהוא מחושב על־פי שווייה בתחילת 1960 בצמוד לערכה בסוף שנת המס. במקרה כזה, יעדיף בעל הדירה להמשיך לדווח על הכנסותיו פעם בשנה, במקום לשלם 10 אחוזים משכר הדירה שיקבל.

אגב, על־פי ההוראה החדשה, תשלום המס יבוצע תוך 30 יום מקבלת שכר הדירה באמצעות שוברים מיוחדים, בבנקים. לאור זאת, לא ברור אם תתגשם הערכת האוצר, כי המס החדש יהווה עידוד להשכרת דירות. נציב מס הכנסה צופה גידול בגבייה בתחום זה, כיוון שלהערכתו בעלי דירות ישלמו עכשיו מס הכנסה בצורה כלשהי. לדבריו, בנציבות מס הכנסה שוקלים כיצד לטפל בבעלי דירות שנמנעו עד כה מדיווח למס הכנסה ויבקשו עתה לשלם את המס בשיעור 10 אחוזים.

בכל מקרה, אומר רבינוביץ, לא יהיו מחילות ובעלי הדירות יתבקשו לשלם מס על הכנסותיהם בעבר. בשוק בעלי הדירות להשכרה חוששים עתה, כי בעלי הדירות יטילו את המס על הדיירים, דבר שיגרום ייקור שכר הדירה כ־10 אחוזים.

אודי נחשון

תיאטרון | אפוקליפסה עכשיו

„חבלי משיח" מאת מוטי לרנר בתיאטרון הקאמרי

מאת חנה רוזנטל

המסגדים שעל הר־הבית עולים באש. בני (יגאל מאור) הצית אותם. לפני כן עלה אוטובוס עם ילדים על מוקש — שלושה הרוגים, שלושים וארבעה פצועים. ולפני כן נחתם הסכם שלום עם ירדן... הגאולה נקנית ביסורים, אומר בני. היסורים האלה הם „חבלי משיח", מחזה מאת מוטי לרנר, בימוי אילן רונן, בתיאטרון הקאמרי.

יישוב מעבר לקו הירוק: משפחת ברגר ברגע של אמת. הבת חוה (ענת מנדלסון), אשתו של בני, שנעשית יותר ויותר פנאטית באדיקותה מאז נעצר הוא על השתייכותו למחתרת. הבן אבנר (יהודה מור) ואשתו תרצה (רונית פורת), שאי יכולתם להביא ילד לעולם מקבל משמעות של כשלון במימד לאומי. נדב (דב נבון), הבן המפגר, שביתו נהרס משום שדוקא הוא נחשד בהסכמה להתפנות תמורת פיצויים. וכאשר שמואל ברגר (עודד תאומי), אבי המשפחה, מנהיגו הרוחני של היישוב, נסוג מחזון ההתיישבות שלו שטבע ברם, מתפוררת המשפחה. וברקע — הר הבית בוער והארץ עולה בלהבות.

שוחחתי עם המחזאי מוטי לרנר.

„חבלי משיח" — הר־הבית בוער והארץ עולה בלהבות. בתמונה: עודד תאומי ויגאל נאור

מחזה פוליטי

— האם המחזה נכתב כדי לאייר קונצפציה פוליטית שלך?

הוא בא כדי לאייר קונצפציה פוליטית, לה אני מתנגד, ולהציג אותה על כל הסכנות הנוראיות החבויות בה. אני לא מציג קונצפציה אלטרנטיבית, לא בזה המחזה.

— מה תורם הלבוש הדרמאטי לעניין הפוליטי?

העמדות הפוליטיות של האנשים במחזה נובעות ממעשיהם וממערכות היחסים ביניהם. הדיון הוא לא עניין שבתיאוריה, אלא משהו שתוצאותיו משפיעות על מהות הקיום של הגיבורים.

— למרות זאת לא מפותחות הדמויות במחזה. הסיפור של חוה ובני נרמז בלבד. קצת יותר מלאה היא מערכת היחסים בין תרצה ואבנר.

קשה ליצור דמויות בעלות מורכבות פסיכולוגית במחזה פוליטי. אני לא הראשון ובוודאי גם לא האחרון שנתקל בבעיה. זה המריון. זה לא מחזה פוליטי רגיל, בו המרחק מן האירועים מאפשר בדיקת הפסיכולוגיזם של הדמות. כאן המציאות כמעט מיידית והמחויבות לאמינות של העכשווי, להעברת מסרים קונקרטיים, היתה חשובה לי יותר מעיצוב הדמות.

בכל זאת ניתן להבין שחוה היא בחורה שחונכה ב„בני־עקיבא", בת טיפוסית של „גוש־אמונים". משנעשה בעלה חבר במחתרת נעשתה היא יותר חרדית. היא היחידה ביישוב שמכסה את ראשה במטפחת שלמה, שלא ייראה טפח שער, לובשת שמלות ארוכות. היא רואה בחרדיות מוצא. חיה בפחד מתמיד שבני יחזור על מעשהו. מבקשת שישמרו עליו, וזועקת לעזרה. אבל לועגים לה.

בני הוא דמות קשה, משום שהמשימה שלו היא לא לחשוף את עצמו, לכן יכולה להיווצר תחושה שהדמות היא פלאקאטית.

— מדוע בחרת לאבנר ולתרצה בעיה של אי יכולת הולדה?

ישנה בגוש־אמונים הדגשה מאד בולטת של עניין הילודה. אני מכיר משפחות שיש להן תשעה או עשרה ילדים. ביטויים כגון „ילדים הם התעשייה הכי מוצלחת שלנו" או, כדברי דניאלה וייס, „כל ילד הוא נצחון", ביטויים כאלה הם חרפה בעיני. כאשר תנועה חורתת על דיגלה פריון ורבייה במקום לחרות על דגלה את האדם, אז יש לי בעיה עם התנועה הזאת. סמלים בהם משתמשת התנועה פועלים חזק מאד על דפוסי ההתנהגות של חבריה. הטענה הבסיסית שלי נגד גוש־אמונים היא, שהם העמידו את ההתיישבות מעל לכל ערך אחר. אין פלא שהמוטאציות של גוש־אמונים הם הכהניזם והמחתרת. כאשר התנועה תשלח כל רסן, ברור שיהיו חברים שייאלצו לעזוב. אין להם יותר מקום בתוכה. תרצה, למשל.

דומה, לא זהה

— הדמויות במחזה מזכירות אנשים מן המציאות המוכרת. האם זה כדי להוסיף להן „סיפור חיים" חוץ טכסטואלי?

אנשי גוש־אמונים שקראו את המחזה אמרו שבני עוצב לפי יהודה עציון. גם שם אביו כשם אבי בני — אברום. אני ידעתי עובדה זאת, אך לא בשל כך נבחר השם. בוודאי שאנשים במחזה מצביאים על קשר מאד ברור. האידיאולוגיה דומה, אבל הדמות שונה. שום דבר בקונטור הפסיכולוגי של בני לא דומה ליהודה עציון. הם מדברים אחרת, נראים אחרת, יחסי האנוש שלהם אחרים. בכל תהליך העבודה לא בחרתי שום דמות כמודל לאלה שבמחזה. בדקתי דמויות, את האידיאולוגיה שלהן, את השפה — זו, למשל, היתה בעיה. לי כארם חילוני ישנה שפה אחרת. זה היה מבצע קשה — ללמוד את השפה, אבל אני מאמין שמה שאני יודע להגדיר בשפתי הם המרכיבים האמיתיים של עולמי — האנשים הם השפה שלהם.

— מדוע צריך הבן נדב להיות מפגר?

גם האנשים מגוש־אמונים שאלו אותה שאלה. נדב הוא לא מפגר, יש לו מוגבלות כשל סיבה אורגאנית. ייתכן, למשל, שהיתה לו דלקת קרום המוח והוא לא טופל בזמן, כי הוריו היו עסוקים בהפגנות, בכנסים... זה סוג תירוץ שאני לא יודע אם אני צריך לתת אותו... בכל אופן, נדב מבטא את הכשלון הצורב ביותר של התנועה, של המשפחה, של ההורים.

בשבילי נדב חשוב כי אינו איש פוליטי, בשבילי הוא עוגן במציאות ברמה הרגשית, המשפחתית, הקונקרטית. מעניין אותו שפחי הזבל לא יהיו מזוהמים, שהצמחים לא יהיו צמאים. זה שהרסו לו את הבית מראה למה יכולה להביא היסטוריה — בחירת החלש לקורבן. וכשנחרב עולמו והוא בא אל משפחתו, מקשיבים לו דקה ועוברים לעניין אחר...

אש מן האטד

— כשאיבדו אנשי גוש־אמונים במחזה את השליטה על האירועים והמלחמה בשער, מתנהל ביניהם ויכוח על המשך קיומם ועל משמעות הגאולה. המתווכחים ממש נואמים. זה לא יעייף את הצופים?

אני קראתי למערכה הזאת בשם „ליל העשרים", על־פי מחזהו של סובול הנושא שם זה. התכוונתי להימנע מהשגיאות של סובול, מנפילה למלכודת של סיטואציה חיוורת. חשבון הנפש של גיבורי סובול אינו נעשה בצל גזר דין מוות שעומד להיות מופעל עליהם, ההחלטה שעליהם להחליט, אם לרדת מן ההר ולהתיישב כביתניה — יש ממנה חזרה. ההוקיות אינה של בית־כלא ולכן היא פחות חריפה. בליל העשרים שבמחזה שלי מונח קיומם הפיסי על כף המאזניים. זהו איום מסוג אחר לגמרי.

— אצל סובול מתנהל הדיון על רקע בחורה מתפשטת. כשבאוויר מתח מיני. יש בכך יותר גירוי מאשר בוויכוח המתנהל על רקע שבים ומאורת...

התערובת של מתח פוליטי ושל מתח דרמאטי אישי מושתתת בהצגה שלנו על מינון מסוים. התמונה הזאת היא, לדעתי, הטובה ביותר.

— ההתרחשויות במחזה שאולות מאירועים שקרו.. מהוע?

המודל של ימית יחזור על עצמו. אין מי שמפקפקים בכך. הרבה מחקרים נעשו על האפשרויות שתעלינה אם יום אחד יהיה הסכם שלום זה או אחר.

הפיגוע בהר־הבית נבחר משום שלא רציתי לקחת על עצמי אחריות על אופציה אחרת לפיצוץ המשאומתן בז'נבה — לא רציתי לשאת באחריות שמא יממש מישהו את הרעיון הזה. כמו כן לא רציתי להעלות רעיון שלא ייראה אפשרי לגבי גוש־אמונים ויעורר הסתייגות. מה שקרה — אמין, ולכן נבחר.

— האם יצירה זו היא בעיקרה של מחזאי, או של נביא בשערו?

המחזה לא התכוון להתנבא אלא להתריע על תהליך, שיתכן ויתרחש. ועם זאת, תהליך שניתן למנוע על־ידי נקיטת אמצעים. נכון שאני מחזאי, אבל אני גם בן־אדם ואני נאבק על האמירה הפוליטית שלי. לכן חשוב לי לא להיות טוב, לא להיות קלאסי אלא אפקטיבי. אני לוחם מלחמה ואלה הכלים שלי, אין לי אחרים.

— יכול לומר משהו על הבימוי?

משהו על הבמאי. שיתוף הפעולה עם אילן רונן היה מעל כל מה שהדמיון יכול להעלות. הרעיון למחזה היה משותף. הוא השתתף גם בחלק מן התחקירים שעשיתי. היה מעורב בכתיבה מראשיתה. עבר איתי את כל הלבטים. זו הצגה ריאליסטית, והאתגרים של הבימוי פשוטים. מחזה משפחתי שמתרחש בתוך סלון. עשו אלפי הצגות כאלה וקשה לצפות בעיה שלא טופלה כבר ושלא נפתרה. העיקר הוא הבהרת האמירה הפוליטית של הדמויות והבהרת העמדה הפוליטית שלנו כצוות.

מסיבות טכניות מופיע היום מדור „תרבות ואמנות" במקום „מפוס ומשם". בשבוע הבא יופיע המדור „מפוס ומשם" כרגיל, ביום ב'.

פסטיבל ישראל '87

יו יו מא — בזבוז בבריכת השולטן

מאת יצחק שור

הנהלת הפסטיבל ומחלקת התרבות של עיריית ירושלים מסרבים בעקשנות להסיק לקחים מכשלון מופעים קודמים של מוסיקה קלאסית בבריכת השולטן.

במוצאי שבת, 30.5.87, הם עשו זאת שוב, והביאו מארצות־הברית את אחד מגדולי הצ'לנים בדורנו, יו יו מא. את הקונצרט לא הייתי מגדיר כשלון, אלא כבזבוז מצער.

הגעתי למחצית השנייה והאזנתי לקונצ'רטו לצ'לו ולתזמורת מאת דבוראק. תזמורת ירושלים רשות השידור. בניצוחו של מנדי רודן, עשתה מלאכתה נאמנה. להפתעתי, העבירה מערכת ההגברה את דקויות נגינתו של הסולן באיכות סבירה. אך היא גם „הצליחה" להרוס לחלוטין את האופי הלירי של הליווי.

האזנה למוסיקה קלאסית איננה בדיוק „הפנינג" המוני, אלא התייחדות של המאזין עם ביצוע חי של היצירה. מערכת ההגברה תיווכה בין הצלילים החיים לבין אוזנו של המאזין, והעניקה לצלילים אופי מלאכותי ובלתי מאוזן. אף כי בנייני האמצה אינם בין חלומותי האקוסטיים, הרי שהם עדיפים עשרת מונים על פני בריכת השולטן.

יו יו מא

בוטלה הקרנת „אי סובלנות" נדחתה הצגת „אמריקה"

הקרנת סירטו של גריפית „אי סובלנות" במסטיבל ישראל בוטלה עקב אי הסכמה של בעל הזכויות על הסרט, למלא תנאים מסויימים בחוזה.

בכאו אמור היה להיות מוקרן בברכת השולטן בירושלים בליווי חי של התזמורת הסימפונית ירושלים, ב־9 וב־10 ביוני.

נדחתה העלאת המחזמר „אמריקה" פרי עטו של יורם פורת ושלמה [illegible]. ההופעות שנועדו להתקיים [illegible] ב־3,2 ביוני בוטלו, עקב תקלה טכנית במקרופונים. „אמריקה" תעלה בפסטיבל ישראל ב־6 וב־7 ביוני.

מקבץ

צמד קנדי ממצרים לישראל

מאת דוד אור

הצ'לן דסמונד הוביג והפסנתרן אנדרו טינוס עושים היסטוריה. הצמד הקנדי, שמנגן מוסיקה קאמרית וגם יצירה של צבי אבני, מופיע בפסטיבל ישראל ישר לאחר ביקור במצרים. הסיור, שזוכה לתמיכת ממשלת קנדה, מלווה בקבוצת אנשי רוח ופרופסורים מאוניברסיטת אוטאווה והוא כעין מחווה של רצון טוב לשלום המתפתח בין שתי המדינות.

הצמד זכה לפרסים רבים בתחרויות בינלאומיות והם יופיעו ב־4 ביוני בעין־כרם וגם בבאר־שבע ובבית־אריאלה בתל־אביב. השניים יקליטו את הרסיטל לקול ישראל.

מוסיקה מן המקורות בכפר־בלום

ב־18 ביוני ייערך בכפר־בלום קונצרט מתוך מיגוון המסורות המוסיקאליות של קהילות ישראל בתפוצות. הקונצרט מאורגן על־ידי אגודת מורשת המוסיקה של ישראל, שנוסדה במטרה לטפח את הביטוי המוסיקאלי האותנטי של עם ישראל.

בקונצרט תשתתף להקת בני־ישראל מהודו — שמעלה בביצוע פומבי ראשון על הבמה שירים ופיוטים של קהילה שעד כה לא זכינו להכירה. הקבוצה מנגנת בכלים ולא ידועים כגון טבלה. הארמוניום בינגו הודי ועוד. ינגנו חומר המקובל בטקסים של בני־ישראל.

אורח נוסף בקונצרט הוא החזן [illegible] היינוביץ, שמייצג את סגנון החזנות [illegible] והשירה האידית העממית. [illegible] כליזמר ישראלית וראומה עבאס עם [illegible] נשים תימניות. האיזון בין [illegible] מושלם. הלהקות יופיעו גם [illegible] מסורתיות.

אנסמבל ליאונרדו — הרכב חדש

הרכב חדש בנוף המוסיקאלי שלנו [illegible] אנסמבל ליאונרדו, שעוסק במוסיקה [illegible] מתקופת הבארוק, וחבריו שמו להם [illegible] להביא לידי ביטוי את הידע שרכשו [illegible] המוסיקה העתיקה וליישמו באמצעות [illegible] נגינה בני תקופתנו. חברי הקבוצה הם [illegible] ארנהיים — חליל; יצחק גרס — כנור [illegible] בסון ויוכבד שורץ — צ'מבלו. תוכניתם החדשה, שקרויה „קונצ'רטו הקאמרי" [illegible] מביאה מוסיקה מן הבארוק המוקדם ועד [illegible] הרוקוקו באיטליה. תבוצע [illegible] יצירתו של קופרן. האפותיאוזה של קורלי [illegible] באה לידי ביטוי השפעתו של קורלי [illegible] בתחום הקומפוזיציה על קופרן [illegible] צרפת בתקופת הבארוק. הקונצרט יתקיים ביום ג', 16 ביוני, במוזיאון תל־אביב.

מוסיקה

איכות החומר

„לייט בלוז", קונצרט מס' 6 בסידרת „קול המקהלות"

מאת יוסי ננונו

המופע של „לייט בלוז" במוזיאון תל־אביב (3.6.87) [illegible] המקהלות [illegible] האחרונה, [illegible] חלק מתוכנית [illegible] שיר עונתה [illegible] כל תוכנית [illegible] בביצוע זמרי [illegible] יבוא של [illegible] „לייט בלוז" הוא [illegible] ב־1976 [illegible] שם וזמים [illegible] הרכבים [illegible] להקה על [illegible] יצירות משל [illegible] סנט־סנס, פטרסון, ליין, קרן וגרשווין, חלקם מושרים בצרפתית.

הבעית שלי מתחילה ונגמרת בקטעים. מרביתם קלילים מדי, האיזון בין „יצירות רציניות" לקטעים חביבים נוטה לכיוון האחרונים. והכל, שיר בריוזה, שבו מפגינים יכולת טכנית ברמה גבוהה, גורם הנאה כשהוא בא במינון נכון. כשזה מתפרס כמעט כל הערב, זה מייגע.

אל תבינו אותי לא נכון, נהניתי, רק שקיוויתי ליותר. יש ב„לייט בלוז" שילוב נכון בין יכולת אישית של כל זמר לבין עבודת הצוות כולו. קולות האלט יפהפיים וכך גם הבאריטון. האיזון המושלם מגיע לשיא בביצוע יצירה של פטרסון „השעון", בה באים לידי ביטוי היכולת הקולית עם הומור ותחכום בעיבוד. אלא שהיצירה לא מוצלחת כמות [illegible]

[illegible]מחי זה בריא

[illegible] שהתפרסם באפריל בירחון MS, מסופר על מחקר הרכב המזון [illegible] אמריקה הצפונית ושל נשות יפן, [illegible] השומן מן החי גבוהה אצל [illegible] ברבע, אך שיעור החולות [illegible] השד גבוה פי 4.5 מאשר אצל [illegible] רבים סבורים שיש קשר, בין [illegible] אחד הראשונים שטען לקשר [illegible] אלברט טננבאום מבית החולים [illegible] בשיקגו, אשר ביסס את התיזה [illegible] מקיפים ומושכים בבעלי [illegible]

[illegible] שנות הששים שוב עלה הנושא [illegible] גילויו של החוקר הבריטי [illegible] שטען כי בני אפריקה חוסנו בפני [illegible] למזון עשיר בסובין, לעומת [illegible] שתפריטה דל סובין [illegible] בין שיעור התמותה [illegible] לבין נשות יפן קיבלה [illegible] מחקר שנערך בקרב [illegible] בארה"ב, אשר הגדילו את [illegible] ונמצא כי שיעור [illegible] בקירבן דומה לזה [illegible] כולה.

[illegible] ב־MS סבור, כי נשים שחולו [illegible] יכולות למנוע את הישנות [illegible] באכילת שומן מן החי. [illegible] תפריטים עשירים [illegible] וכולסטרול לחצי מיליון מקרי [illegible] ממחלות לב. צריכת־יתר של [illegible] ומכאן קצרה הדרך [illegible] לאטריוסקלרוזיס ולסרטן. כולסטרול [illegible] „כולסטרול רע", החוסם עורקים ומוביל למחלות, נוצר עקב צריכת שומנים רוויים, הנמצאת בבשר אדום, בשומן חזיר, בחלב ובשמני קוקוס (ומכאן גם המרגרינה). שומנים בלתי רוויים, המצויים בשמנים מן הצומח (נוזליים) עשויים להציע הגנה בפני מחלות לב. כולסטרול HDL, הוא הכולסטרול הטוב, מציע הגנה בפני מחלות לב.

מה צריכים לאכול במקום שומן מן החי? מומלץ מזון עשיר בסיבים ודגים למיניהם, עדיף דגי ים ופרי ים לסוגיו. מומלץ לאכול מזון עשיר סיבים מדי יום. ומזון מן הים לפחות פעמיים בשבוע.

את הסיפור הזה שמענו במסיבת עתונאים של טיבעול, לכבוד סיפרה של רות סירקיס „לאכול לבריאות", שמירשמיו מבוססים רובם ככולם על מוצרי החברה. בקרוב תצא לאור מהדורה בכריכה רכה, כי המחקרים הוכיחו שבישראל יש ביקוש עצום למזון בריאות. מה שטבעול מייצר עשוי, בעיקרו, מפולי סויה, נקי מכולסטרול, מחומרים משמרים, מצבעי מאכל מלאכותיים ונטול טעם לוואי. המירקם הבסיסי דומה לזה של בשר.

ברבע הראשון של שנת 1987, הושלמה תוכנית חדירה יסודית לשוק האמריקאי ולדברי פרופ' דב פקלמן מחברת P.O.C. מוערך היקף העסקים בכוח של טבעול בארה"ב ב־20 עד 40 מיליון דולר לשנה, בחמש השנים הבאות. בעזרת עשרות מבצעי טעימה, שנערכו ברחבי ארה"ב, גובש הטעם האמריקאי של המוצרים, והשיווק יתחיל בקיץ, הבא עלינו לטובה.

גם אצלנו רבות בשנים האחרונות תנועות „חזרה אל הטבע", או לפחות הימנעות מאכילת הבשר. פרופסור אבשלום מזרחי, יו"ר המועצה הציבורית לתזונה ולאורח חיים בריא, מפרט ארבעה היבטים שונים של העדפת חלבון מן הצומח על זה של שומן החי. ראשית — מה שלכולם חשוב — ההיבט הבריאותי, הבשר — אליבא דפרופסור מזרחי — לא נועד בדרך הטבע לשמש מזון לאדם, ואכילתו כרוכה בסיכונים מצטברים לבריאות. שנית — ההיבט המוסרי — מה זכותו של אדם להרוג בעלי חיים כדי לאכול את בשרם, בעוד הוא יכול להתקיים מן הצומח?

היבט מוסרי משתקף גם בראי היהדות, כך למשל, מפרש רש"י כי רק „לאחר שנשחת האדם נתן לו הקב"ה את הבשר לאכלה". ויש גם ההיבט הכלכלי: יבול של קילוגרם חיטה אחד מצריך 120 ליטר מים להשקייה, בעוד שלקבלת כמות זהה של בשר דרושים למעלה מ־5000 ליטר מים, להשקיית שדות מרעה ולהרוויית בעלי החיים. לפי מחקרים של משרד החקלאות האמריקאי ההשקעה החקלאית בדגניים ובקטניות הדרושה להשגת אומצת בשר אחת עשויה להשביע כ־45 בני אדם.

[illegible] (מימין) מחברת הספר [illegible] לנגוורד הטוענת כי היא [illegible] כדי לא לאכול את החברים

[illegible]ה בפלסטיק וזה בזכוכית

[illegible] — גם זה מהפך. בימים אלה [illegible] טמפו לשוק משקאות קלים [illegible] בני 330 סמ"ק, שיוחליפו [illegible] המכילה בתכולה של 250 סמ"ק [illegible] לא משתנה. [illegible] שלוש [illegible] הפלסטי מאפשר מכירת [illegible] כדורגל, בדיקות שחייה [illegible] הוא גם קל לנשיאה בטל [illegible] לעומת 200 משקל [illegible]

[illegible] משווקים כל המשקאות [illegible] הממותקים והדיאטטיים, [illegible] חדש טמפו־תות. משקאות [illegible] תרכיזי פירות ישווקו [illegible] של 330 סמ"ק, אבל עדיין [illegible] המיצים צריך לפסטר [illegible] של 80 מעלות צ. לפחות, לאחר [illegible] וזה דורש פלסטיק מיוחד [illegible] ההכרה למלא את [illegible] בגרמניה, כפי שזה נעשה [illegible] במהלך הייצור וניתן [illegible] פלסטיים. אגב תות, [illegible] שופס ווניל ושופס תות [illegible] להיות בטעם האגודות. והתגלו כסירופים דביקים, מקווה שטמפו לא תחזור על השגיאות ההן, ואת משקה התות אפשר יהיה לשתות, בלי לדללו במים.

עד כאן החדשות ויש עוד. מנכ"ל החברה, מ. בורנשטיין, מסר, שבירה גולדסטר תשווק מעתה גם בבקבוקים של 480 סמ"ק, המתאימים לכוסות של חצי ליטר, בנוסף לבקבוקים של 350 סמ"ק. ומי שרוצה לנפח את האגו הלאומי, למרות שלא זכינו בארוויזיון, ישמח לדעת שטמפו חתמה על חוזה יצוא עם אחת החברות הגדולות בארה"ב לשיווק משקאות קלים, למכירת בירה מכבי, לאחר שזו נבדקה על ידי מומחים אמריקאים, והוגדרה כבעלת איכות גבוהה.

אמיר בן שלום

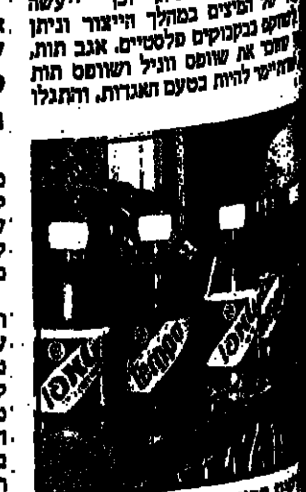

[illegible] החדשים, מפלסטיק [illegible] לנעמות

בושלו בבירה וטוב גם לחג

לכבוד הבקבוק החדש של טמפו אכלנו ארוחת צהרים על טהרת מאכלים שבושלו עם בירה. גם מירשמים קבלנו

טיגוני פטריות ירדן בבצק בירה

ל־4־6 מנות: 2 כוסות בירה מכבי; 1 כוס קמח מנופה, 3 חלמונים, 3 חלבונים מוקצפים, קורט מלח, 800 גרם פטריות „ירדן" שמן עמוק לטיגון, 4 עגבניות קלופות וקצוצות לקוביות קטנות; 4 כפות שמן זית, מיץ לימון, מלח, פלפל לבן, 2 כפות בזיליקום קצוץ דק.

מערבבים את העגבניות, שמן, זית, לימון ותבלינים, למטבל פיקנטי ומשהים במקרר, עד להגשה.

מכינים בצק בירה: בקערית בוחשים בירה, קמח, חלמונים ומלח, לבסוף מוסיפים חלבון מוקצף ובוחשים בתנועת קיפול. טובלים את הפטריות, השטופות בבצק הבירה, ומטגנים בשמן חם עד צבע זהב. מגישים על מצע רוטב עגבניות, מעטרים בפטרוזיליה טריה.

קרפיון מאודה בבירה עם שומר

ל־4־6 מנות: 6 נתחי דג קרפיון ללא עצמות. ועוד. 1 כוס מים, 1 כוס בירה טובורג, 100 גרם אצבעות שומר, 100 גרם אצבעות קרישה, 100 גרם אצבעות סלרי, גרגירי פלפל עלי דפנה, מלח, פלפל לבן, שמיר, 1 כוס רוטב הולנדי, עירית קצוצה.

מניחים את נתחי הדג בסיר רחב, מפזרים את הירקות, הנוזלים והתבלינים על הדג ומאדים עד ריכוך, מסננים את הנוזלים ומרכזים לכדי 4 כפות, בוחשים את תוכנו עם רוטב הולנדי. יוצקים רוטב על צלחת הגשה, מניחים נתח דג מאודה, ומעטרים בירקות. בוזקים עירית קצוצה, ומגישים מיד.

תפיחות שוקולד

6 מנות: 100 גרם שוקולד מומס, 6 חלמונים, 100 גרם סוכר, 100 גרם שקדים קצוצים, 50 גרם פרורי לחם, 10 גרם קמח, 6 חלבונים מוקצפים לקצף קשה, 1 כוס בירה שחורה.

בוחשים בקערית את הביצים והסוכר, מוסיפים שוקולד מומס, מוסיפים, בתנועות קיפול, שקדים, פרורי לחם וקקאו, לבסוף קמח וחלבון מוקצף. משמנים כלי חרס ויוצקים לתוכם 3/4 מגובהם בתערובת התפוחה. מניחים באמבט מים חמים ואופים כ־25 דקות בחום של 180°. הופכים על צלחת הגשה. להכנת מקצף בירה מקציפים בקערית 8 חלמונים וכוס בירה שחורה, על גבי אמבט מים חמים עד אשר נוצר מקצף ערין וקל. יוצקים 2 כפות מקצף על התפיחה ומגישים מיד.

רואים שלום

מתערוכה בינלאומית של ציורי ילדים בנושא שלום

והם אכלו ואכלו ואכלו

זה קרה באחד הימים של שלהי מאי. חברת תלמה, המייצרת לא פחות מ־26 סוגי סלטים, הנמכרים בסופר, היפר ומיני מרקטים למיניהם, הזמינה את מי שיודע ואוהב לאכול לתחרות של „אכול כפי יכולתך".

במלון רמדה בתל־אביב הוצגו שולחן ענקי עשרות מאכלי ירקות, גבינה וחלב, חגיגה לעינים, והאורחים הנכבדים, שבאו לצפות בתחרות, התנפלו על המזון וחללו לפי יכולתם. והיתה להם יכולת!

רק 12 מסכנים ישבו צמודים לשולחנותיהם, לא שתו, לא טעמו אף כזית. אלה היו המתחרים ששמרו כוח לתרבה הרבה סלטים וגם הקפידו — בשעת התחרות על נימוסי שולחן, הם הושבו על הבמה, ליד שולחן ערוך לתפארת ומלצרים צמודים דאגו שלא יתבטלו. מי שגמר מנה אחת — מיהרו להגיש לו מנה נוספת. מתחרה אחת, תמורונת בת 17, נשברה אחרי שלוש מנות, אחר כך נפלו חללים כמעט אחרי כל מנה. אבל היו שהתמידו.

יוסי אוברמן, בן 29 ממושב קרש ברנע גמר לא פחות מ־12 מנות, זכה במקום שני וקבל מריח כלים. למקום הראשון הגיע אלון שלו, שהוסיף למשקלו כ־5 ק"ג בזכות 15 מנות של סלטים ואני מקווה שידגיש בטוב כאשר ייצאו — הוא ואשתו וחמשת הקילוגרמים הנוספים שלו — לכייף בפאריס, כי זה הפרס הראשון. במקום השלישי זכתה — כל הכבוד לה — פנינה אריאלי שאכלה 9 מנות. דודו דותן הנחה את התגיגה, בהומור ובלי לגעת באוכל. גם לו מגיע כל הכבוד.

חית יוסף

עוגה גם במיקרוגל

עוגת טורט בשם „סברה" מצטרפת לסידרת תערובות־העוגה של מטע־אוכל. מוסיפים לתערובת כוס מים, 4 ביצים ופתיתי שוקולד (מצורפים לאריזה), מערבבים ואופים 60 דקות. יוצאת עוגה גבוהה, קלה, בטעם תפוז ושוקולד (כמו ליקר „סברה"), וכה פתיתי שוקולד שלא נמסו. אפשר גם לאפות מהתערובת שתי עוגות קטנות יותר במיקרוגל (בתבנית של 2 וחצי ליטר). אותה מקפידים למלא עד מחצית גובהה), ואז נמשכת אפיית כל עוגה 7 דקות (5 בעוצמה בינונית ועוד 2 בעוצמה מירבית). העוגה תהיה אפויה גם אם פניה נראים רטובים, היא מוכנה אחרי 10 דקות מחוץ לתנור. ונפרדת בקלות מהדפנות. את העוגה המוכנה או את שתים הקטנות ניתן לקשט בקצפת, פודינג, ריבה מעולה או פירות וג'לי. כשר פרווה. מחיר לצרכן 4.56 ש"ח.

עוגיות סברה אישיות

לדברי היצרן מספיקה תערובת עוגת סברה לכ־40 עוגיות אישיות, שייפה להגישן באירועים חגיגיים או בימי הולדת של ילדים.

מכינים את התערובת לפי ההוראות שעל האריזה. מרפדים בעטרות נייר (מגג'טים) תבנית שקעים גדולה, או תבניות קטנות חד־פעמיות (נמכרות בחבילות של 25 תבניות, כשאופים בהן עם עטרות נייר, הן נשמרות לשימוש חוזר), יוצקים את התערובת לעטרות כדי 2/3 מגובהן. אופים בחום נמוך (150 צ) כ־10 דקות. מגבירים לחום בינוני (180 צ) ואופים עוד 20 דקות. העוגיות מוכנות, כשהקיסם הננעץ במרכז העוגייה יוצא נקי. מוציאים את העוגיות מהתבניות, ומצננים לחלוטין על רשת. מכינים ציפוי מ־100 גרם שוקולד. כף מים חמים ו־25 גרם חמאה או מרגרינה. ממיסים את השוקולד מעל אדים, מוסיפים את המים ומיד אחר כך — את החמאה. בוחשים היטב. מצפים כל עוגייה במעטה דק של ציפוי שוקולד. אפשר לקשט בסוכריות צבעוניות. קוקוס קלוי או קישוט אחר.

נרות לפי התקן

מסתבר שיש תקן ישראלי לנרות. קודם כל — האריזה. התקן דורש שיירשם עליה סוג הנרות, מספרם באריזה ומשקלם, משך בעירת הנר, ואם הוא מכיל חומצה סטיארית. כל זה בעברית. להוציא נירות קישוט משונות־צורה, חייב הנר התיקני להיות ישר, ראשו מעוגל היטב, משטחו החיצוני נקי, והפתיל (לכל אורכו) עשוי 100 אחוז כותנה. חומרי הצבע לא יהיו רעילים ובעת בעירה לא יפיץ הנר ריח בלתי נעים ולא יטפטף. לגבי נירות נשמה קובע התקן ששולי המיכל יהיו גבוהים במקצת מהנר. התקן דורש משך בעירה מינימלי: נר שולחן — שעה ורבע, נר חנוכה — חצי שעה, נר נשמה — 26 שעות. מוסרת עדינה כספי, דוברת מכון התקנים.

ברזיל – ישראל
0:4 (0:1)

● שערים לברזיל: רומריו (15, 72), דונגה (51), פאולו (81).
האיצטדיון הלאומי ברמת־גן.
45 אלף צופים. שופט: אספירטה (ספרד). קוונים: אאאור ומודוס (ספרד). קרנות — 4:5 לברזיל.

ברזיל		ישראל	
רג'ס	5	רן	5
ז'וסמאר	6	א. כהן	4
ריקארדו	6	א. כהן	4
ג'ירלדו	6	שמעונוב	4
נלסינו	6	קלינגר	4
דוגלס	5	עובדיה	4
ארו	7	דוידי	4
ראי	5	סיני	4
ואלדו	5	תקווה	5
רומריו	8	דריקס	4
מילר	6	רוזנטל	4
	65		46
דונגה	6	פיזנטי	6
בטיסטה	5	א. נתן	5
ריקארדו	6	יאני	–
ק. ארו	6		
פאולו	6		

ברזיל – ישראל: ארבע פעמים גוווווול

השם בראזיל המפחיד כנראה יתר על המידה את הנבחרת שלנו שהפגינה אתמול את אחד ממשחקיה העלובים בשנים האחרונות ★ לא סמבה ברזילאית ולא יכולת וירטואוזית יוצאת מגדר הרגיל אבל גם כך זה הספיק לתבוסה 4:0 ★ גבור המשחק רומריו שכבש פעמיים ★ 45 אלף צופים חזו בערב הכתרת כדורגלן העונה – אורי מלמיליאן – מטעם „ידיעות אחרונות"

מאת מוטי חביב

ארבע פעמים הרגיזו אותי אתמול שדרי הרדיו של בראזיל בצווחות היסטריות גוווווול. הרגיזו אותי משום שהשערים נכבשו לרשת שלנו וגם משום שלא מצאתי כל סיבה לצאת מהכלים במשחק לא מחייב וביום שבו בראזיל נהנתה מיכולת עלובה שלנו הרבה יותר מתצוגה מלהיבה שלהם.

בראזיל היתה ותשאר נבחרת גדולה בקנה מידה עולמי ואולם למרות ה־0:4 היו ציפיות לעוד. דקות מתות לא חסרו במשחק והסמכה נשארה מנת חלקה של אותה חבורה שישבה בחלק הצפוני של האיצטדיון והרעישה עולמות עם תופים וחצוצרות.

האס האמיתי של נבחרת ישראל בעת האחרונה היה דניאל ברייאלובסקי. אתמול הוא לא שיחק בשל פציעה. האס האמיתי של הליגה הישראלית — אורי מלמיליאן — לא שיחק מאותה סיבה. הוסיפו אל השניים את החלוץ אלי אוחנה שלא שיחק משום היותו פצוע וקבלו תמונה של נבחרת ישראלית מפוררת שחסרה מנהיגות במרכז השדה.

הלב היה פגום

מרכז השדה, או אם תרצו הלב של הנבחרת, היווה את הבעיה כולה. משה סיני רחוק מאד מיכולת של מנהיג. במרכז המגרש איפשר לברזילאים להשתלט על המרכז ולהכתיב את הקצב. מכאן החלו הצרות האמיתיות שלנו. ההמשך היה אצל החוליה האחורית של נבחרת ישראל ולמען הדיוק אצל מרכז החוליה האחורית. מהמרכז באו שני שערים כשמנשה שמעונוב נכשל כליל בשמירה על הסקורר הברזילאי רומריו. רומריו בהגנה הישראלית כמעט כשרצה ואבי רן נאלץ לאסוף את הכדורים שנצמדו לרשת שמאחוריו.

חוד הנבחרת כלל את אלי דריקס ורוני רוזנטל, שניהם איכזבו לחלוטין אבל האכזבה הגדולה ביותר באה מרוני רוזנטל שלא ביצע ולו גם פעולה מוצלחת אחת. השנה בבלגיה לא עשתה את רוני רוזנטל חלוץ גדול, אם להתרשם על פי המשחק אתמול.

בראזיל היא נבחרת מתגבשת. הנסיון אכן חסר לה. לכל הצעירים בנבחרת יש פוטנציאל אדיר. למזלם הטוב הם נתקלו אתמול ביריב לא יריב וזו אולי גם הסיבה שבאף אחד מהשערים לא ריקד ופיוז הכובש. גם להם נראו השערים פשוטים.

אין ספק שהאיש מספר 1 במגרש כולו היה החלוץ רומריו שכבש שני שערים והטריד רבות את ההגנה שלנו. גם מילר שלא כבש הוא חלוץ מסוכן ואדרו ראוי למחמאות על משחק טוב במרכז השדה.

מסוקראטס הקטן — ראי — קיוונו להרבה יותר וגם דוגלס איכזב.

בראזיל: נבחרת עם ספסל

לבראזיל ספסל טוב שהוכיח את עצמו במחצית השניה. דונגה שנכנס במחצית השניה, קרלוס ארו שצורף למשחק בדקה ה־57 וג'ו פאולו שנכנס 9 דקות אחריו הם חומר אדיר לבראזיל 1990 שתתמודד בגביע העולם באיטליה.

בנבחרת ישראל שיחק במחצית השניה דור פיזנטי שהותיר רושם טוב אבל אתמול לא היה בכוחו של שחקן אחד ואפילו שניים כדי לשנות עובדות עגומות במגרש.

אורי מלמיליאן קיבל לפני המשחק גביע על בחירתו ככדורגלן העונה מטעם „ידיעות אחרונות". בחירה ללא חילוקי ריעות וכל שנותר לומר הוא שחבל שביום חגו נבצר מאורי לשחק.

מערכת „ידיעות אחרונות" נפרדה גם מאלי אוחנה ואבי כהן היוצאים לשחק באירופה וכן בחרה את ניר קלינגר ודוד גורנה כתגליות העונה.

מילר איים על השער הישראלי כבר בדקה הראשונה ואחר־כך ניתנו לנבחרת שלנו שתי הזדמנויות שהיוו את שירת הברבור.

תקווה בעט לקורה

בדקה החמישית בעט תקווה מתוך הרחבה לקורת שער בראזיל. הכדור נהדף לרוני רוזנטל ששילח את הכדור מעל למשקוף.

שלוש דקות מאוחר יותר הגביה משה סיני קרן מימין, תקווה המשיך ומנשה שמעונוב נגח מעל למשקוף.

זהו. מכאן בראזיל. רק בראזיל. רומריו קיבל בדקה ה־15 כדור רוחב ומתוך הרחבה בעט חד וחלק פנימה — 0:1. השדרים הברזילאים יצאו מהכלים גוווווול.

והם עוד החטיאו מ־11 מטרים

הבלם הברזילאי ג'יראלדו בועט לחוץ את כדור העונשין מטרים שנפסק לזכות נבחרתו לאחר שהוא עצמו הוכשל על ידי אבי כהן. (צילום: אריה כץ)

בדקה ה־23 המשיך ארו בעקבו כדור לראי. זה האחרון שלח למרכז ושחקן העורף הברזילאי ג'ראלדו הוכשל על ידי הקפטן הישראלי אבי כהן. השופט הספרדי המדוייק אספירטה שרק והורה על הנקודה הלבנה. ג'ראלדו עצמו שלח את הכדור לחוץ.

חמישה חילופים במחצית לא שינו את תמונת המשחק. בראזיל המשיכה לשלוט.

שש דקות לאחר פתיחת המחצית השנייה ועוד גוווווול. ארו הסיט כדור עונשין לדונגה, שנכנס במחצית, וזה האחרון בעט בעוצמה מ־25 מטרים משמאל לימין ו־0:2.

קרלוס ארו נכנס במקום ראי. רונגה ראה את הכרטיס הצהוב של אספירטה ואבי רן הציל שער של מאה אחוז כאשר רומריו פרץ בודד מולו. רן זינק והדף בצורה מרשימה.

בראזיל שלחה למערכה גם את ג'ו פאולו במקומו של ואלדו ואחר־כך התברר שאותו פאולו חתם את תוצאת המשחק.

לפני כן — דקה 72 — [illegible] מילר בכדור לרומריו. [illegible] המובקשר תעתע בהגנה הישראלית ומתוך הרחבה בעט [illegible]

תירוצים לא מקבלים

מלך שערי הליגה הבלגית, אלי יאני — נכנס במקום סיני [illegible] בדקה ה־79 אבל [illegible] מזה. נהפוך הוא. בראזיל [illegible]

דקה 81. שוב [illegible] לבראזיל. ארו [illegible] פאולו [illegible] ותשבץ את הכדור [illegible] של אבי רן.

0:4. כואב. צורב. [illegible]

המאמן מיליאנק [illegible] מושפלות. [illegible] כמאמן נבחרת ישראל. [illegible] יהיה שאורי, אלי ודניאל לא [illegible] תחשבו מה שתרצו. [illegible] מקובל עלי לאור [illegible] של בחוריו.

להתראות בשמחות.

דנמרק־צ'כוסלובקיה, במוקד המשחקים באירופה – מחר

ארבעה משחקים במוקדמות אליפות אירופה בכדורגל ייערכו מחר, וכולם בבירות סקנדינביות.

המשחק המסקרן בין הארבעה יהיה בקופנהאגן, כאשר דנמרק, עם „לגיון הזרים" שלה, תארח את צ'כוסלובקיה בבית 6. בו צועדים הדנים בראש עם נקודה יותר מאשר לוולס ולצ'כוסלובקיה.

באותה עת תארח [illegible] בשטוקהולם את [illegible] איטליה, שסיימה [illegible] 0:0 עם נורבגיה [illegible] ידידותי. לאיטליה 8 [illegible] מארבעה משחקים [illegible] בנקודה את שבדיה [illegible] שחקנים המככבים [illegible] יתבססו יותר על [illegible] שזכו בגביע אופ"א.

שני משחקים [illegible] נורבגיה תארח [illegible] המועצות. [illegible] הראשון עם 7 נקודות [illegible] נקודות את [illegible] הסובייטים [illegible] במשחק הראשון [illegible] 0:4. המשחק השני [illegible] ברייקיאביק, כאשר [illegible] את מזרח־גרמניה [illegible] בלייפציג, ניצחו [illegible]

מחר ברמת־גן — תחילת המבחנים לליגה הארצית

4: הפועל בת־ים – מכבי חדרה
6: הפועל רמת־גן – הפועל מרמורק

מאת משה רוזנברג

משחקי־המבחן לעלייה לליגה הארצית בכדורגל יחלו מחר באיצטדיון ברמת־גן. במשחקים שינוהלו בליגה בת סיבוב אחד בלבד, יטלו חלק שתי אלופות ליגות א': מכבי חדרה והפועל בת־ים, ואליה יצטרפו שתי קבוצות מהליגה הארצית. הפועל מרמורק והפועל רמת־גן, שדורגו במקומות 11 ו־12 בליגה הארצית.

המשחק הראשון יתחיל ב־4 אחה"צ ובו יתמודדו קבוצות מכבי חדרה והפועל בת־ים.

מאמן מכבי חדרה, שרגא טופולנסקי, ציין: „אני מקווה כי נתפוס יום טוב כדי לעבור את המשוכה העקשנית של הפועל בת־ים". שלושת מצטייני מכבי חדרה, הבלם והקפטן רוני וייצמן, וצמד החלוצים, יעיש סוויסה וגיב סבג, הם המסוכנים במכבי חדרה, עליהם ישים עין מאמן הפועל בת־ים, אריה בו'רדנו.

הקבוצה הבת־ימית תצא היום לבית־מלון וראשי המועדון מקווים כי בעזרת השחקנים המנוסים כמו נמרוד דרייפוס, דוד נימני ומאיר בן־גיגי, מלך שערי הקבוצה, יוכלו לחגוג נצחון ראשון.

במשחק השני, שיתחיל ב־6, ייפגשו קבוצות הפועל רמת־גן והפועל מרמורק.

המאמן הרמת־גני מיכאל קדוש יציב שמירה אישית הדוקה על שני חלוצי מרמורק המסוכנים, פנחס שכטר וזרח שעוני. עיקר המשימה תוטל על כתפיהם של שלושת המצטיינים: אריה גילדרוביץ, יעקב (שוקו) נומדר והקשר עומר אוסובסקי.

הפועל מרמורק תשחק במערך זהיר, שיכלול רק שני חלוצים, כאשר הקשר אילן בן־דרור, יתמוך בהתקפה. לשתי הקבוצות שוערים מעולים: אמיר לוינגר במרמורק ושמואל גילרדי ברמת־גן.

יוון „על־הרגליים"

מאת ז'אן כהן, כתב „על המשמר" ביוון

אתונה. – 24 שעות לפני שעת־הפתיחה של אליפות אירופה בכדורסל, וכבר הושלמו ההכנות כולן. לא רק באולם „פיס וידידות" היפהפה. אלא ברחבי יוון כולה.

מדינה השואפת לארח את המשחקים האולימפיים של שנת 96' – „משחקי המאה" – חייבת להוכיח לעולם כולו, כי היא מסוגלת לארגן אירועי ספורט בין־לאומיים גדולים.

האולם עצמו, שנבנה לפני שנתיים בלבד, מסוגל להכיל 17 אלף איש, ומצפים כי יהיה מלא עד אפס מקום מדי יום ביומו במהלך משחקי האליפות. טלוויזיה שידרה „משודרי שירות" שקראו לתושבי אתונה לנהור לאיצטדיון בהמוניהם, כדי „להוכיח לעולם שאנו מסוגלים לארגן אירועים אתלטיים גדולים".

מחירי הכרטיסים ינועו בין 2.3 דולאר ל־11.5 דולאר [illegible] בימים האחרונים של המשחקים.

דגש מיוחד שמו היוונים בסיקור המשחקים בכל אמצעי התקשורת, ובראש וראשונה הטלוויזיה. שגייסה לצורך זה את [illegible] משאביה. מתוך מודעות לעובדה, כי תהיה זו ההפקה הגדולה ביותר שקיבלה על עצמה עד כה. כל 46 המשחקים באליפות יוצעו לשידור ברשתות הטלוויזיה האירופיות. וקודשו 20 דקות מדי יום לסיקור תמציתי של משחקי היום בחצות הלילה.

יותר מ־500 עתונאים ו־45 רשתות רדיו וטלוויזיה יסקרו את האירועים.

רוב הנבחרות כבר הגיעו ואחדות יגיעו היום. ביניהן הנבחרת הישראלית. פרשני הספורט סבורים כי למשחק הגמר יעפילו נבחרות ברית־המועצות ויוגוסלביה. רובם מתייחסים לנבחרת ישראל כאל נבחרת חלשה למדי, ואחת הסיבות לכך היא העזיבה של מיקי ברקוביץ.

העתונות היוונית מצטטת את המאמן של מערב־גרמניה, רלף קליין, שאמר: „לסובייטים אין סיכוי לנצח בטורניר. בגלל היעדרם של סאבוניס, קורטינייטיס ובלוסטני; קשה להם למצוא מחליפים ראויים לשמם".

לנדל נחלץ בקושי ועלה לרבע הגמר

המדורג מספר 1 ואלוף אשתקד הצ'כי „המחוגר" איוואן לנדל הצליח לחסוך סיבור משמעותי בשמינית גמר אליפות צרפת הפתוחה ברו־לאן גארוס בפאריס וניצח את השבדי יואכים ניסטרום ב־5 מערכות. השבדי ניצח פעמיים 2:6 6:1 אולם לנדל ניצח 6:3, ואחר־כך במערכה הרביעית 6:0 ובחמישית 6:2.

המשחק נמשך יותר מ־4 שעות אבל בפיצול מכיוון שיום קודם לכן הופסק המשחק בגלל החשיכה במערכה הרביעית במצב של 0:4 ללנדל. למחרת הוא השלים את המערכה ללא הפסד מערכות.

לרבע הגמר עלו גם המדורג מספר 2 הגרמני בוריס בקר בן ה־19 שניצח את האמריקני ג'ימי אריאס בשלוש מערכות והשבדי מאטס וילאנדר שגבר על הצרפתי יליד אלג'יר בנאבילס כארבע מערכות 7:5, 6:1, 6:3, 6:3.

האמריקני בן ה־34 ג'ימי קונרס הצליח אף הוא להפוך סיבור ולנצח את הגרמני שניצח במערכה הראשונה אבל האמריקני הותיק מארה"ב הצליח לנצח בשלוש המערכות הבאות. קונורס הוא מדורג מספר 8. יחד עמו עלה גם יאניק נואה מצרפת, אלוף 1983 והמדורג הפעם שישי.

קודם לכן עלו לרבע הגמר גומז מאקוואדור והצ'כים מאצ'יר ונובאצ'ק.

שתי הצעירות בנות ה־17 שטפי גראף וגבריאלה סאבטיני מארה"ב היו הראשונות שעלו לחצי הגמר באליפות הנשים לאחר שהכניעו את יריבותיהן ללא בעיות.

שיא עולמי בהטלת כידון

האתלט הצ'כי יאן זילזני קבע בעיר הסלובקית ניטרה שיא עולמי חדש בהטלת כידון החדש כשהידק ל־87.66.

זהו שיפור של כ־2 מטר מהשיא הקודם שהיה שייך לאמריקני פטראנוב.

כדוריד

אס"א נוצחה לבריה"מ 25:13

נבחרת אס"א ישראל בכדוריד סטגה אמש, במשחקי אליפות העולם לסטודנטים באמי רומניה, הפסד שני והפעם לברית המועצות 25:13 (13:7).

את השערים לאס"א ישראל כבשו: אלינב 5, אוסלנדר 4, בלדר 2 ושיבי 2.

במשחק נוסף ניצחה יפאן את ארצות הברית 19:22 (9:12).

הערב ישחקו שחקני אס"א מול יפאן.

מאמן בראזיל: „אתם כמו קבוצה מפרו..."

אבי כהן: „כשאורי איננו המכונה מגמגמת" ★ המאמן מיחיץ: „אמשיך לתת גיבוי לרוני רוזנטל" ★ המאמן הברזילאי שיבח את משחקו של דוד פיזנטי וגם את משחקו של אלון נתן

מאת נפתלי כהן

התבוסה לנבחרת בראזיל 4:0 החזירה את נבחרת ישראל למציאות שלפני „עידן מיחיץ". את התצוגות מול רומניה וליברפול נשאו תקוות שעלינו על דרך המלך בא המשחק אתמול והעמיד אותנו במקום. ההסבר אינו כואב שהרי נבחרות גדולות מישראל לא הצליחו לעשות הרבה יותר מול אשפי הכדורגל מבראזיל. אבל הצורה?..

קפטן הנבחרת אבי כהן, ישב בסיום בחדר ההלבשה דקות רבות עד שמצא מלים לפיו. אז העלה את הטענה שהנבחרת לא יכלה להתבטא, משום חסרונם של שני עושי המשחק אורי מלמיליאן ודניאל בריאלובסקי וכן חסרונו של החלוץ אלי אוחנה. „זהו חסרון משמעותי למרות שגם נבחרת בראזיל חסרה חמישה שחקנים מההרכב הראשון שלה, אבל לא תשתכח שהחומר שם זה לא אותו החומר שיש לנו בארץ. לכל שחקן שם יש מחליף, בריעבר התברר שכמו בית"ר ירושלים כך הנבחרת כיום. כשאורי איננו, המכונה מגמגמת".

מיחיץ, כשעיניו מושפלות. לא הירבה לדבר בסיום המשחק. הוא ציין את עמידתו של אבי רן בשער, את אלון נתן במשחק בכורה ואת היחיד שהשביע את רצונו שלום תקווה שהיה מעל כולם.

על השאלה אם הוא עדיין ימשיך לתת גיבוי לחלוץ רוני רוזנטל, אחרי שני המשחקים בהם נכשלה הנבחרת. ענה מיחיץ: „שחקן כזה אני צריך בנבחרת. יש לו כוח פריצה אדיר. צריכים רק לנצל את הפוטנציאל שטמון בו".

את מסיבת העתונאים סיכם מאמן נבחרת בראזיל קרלוס אלברטו סילבה: „הגעתי לישראל למשחקי הכנה של נבחרתי לקראת גביע העולם ב־1990 באיטליה. השלד החדש מבוסס על שחקנים צעירים. אני יודע שישנם בנבחרתי עוד הרבה שמות שלא אומרים לכם מאומה כישראל, אבל אני מבטיח לכם שבגמר גביע העולם כולם עוד יכירו אותם."

על משחק הנבחרת שלנו אמר מאמן נבחרת בראזיל: „במחצית הראשונה הייתי צריך לעורר את שחקני בצעקות מהספסל מאחר שבפתיחה שיחקתם עם בטחון, אך הכושר הגופני או יותר נכון אחרי שספגתם את השער השני פתחתם את מרכז השדה והיה לנו יותר קל לתקוף".

כשנשאל אם הוא יכול להשוות אותנו לאיזו קבוצה מאירופה השיב: „אתם כמו קבוצה מפרו". בהמשך ציין קרלוס כמה משחקני נבחרת ישראל שמצאו חן בעיניו. היו אלה דוד פיזנטי ואלון נתן.

קרלוס המנומס סיים את מסיבת העתונאים בדברי תודה על האירוח שזכתה נבחרתו. „הבקור היה מוצלח. קבלנו הרגשה של חמימות בישראל. אנחנו מצידנו נעשה מאמץ להעמיק את הקשרים בין ארצכם לנו. יש לכם ארץ טרופית יפה".

ברצלונה צימצמה לשתי נקודות

ברצלונה צימצמה את הפער לשתי נקודות במאבקה על הבכורה עם ריאל מדריד בליגת הכדורגל בספרד כשניצחה במשחק חוץ את קבוצת מיורקה 0:1. עד לסיום נותרו 3 מחזורים.

המאבק הוא עתה רק בין שתי הגדולות — ריאל מדריד וברצלונה — כשאלופת אשתקד מוליכה בהפרש של שתי נקודות.

סטאנדרט גברה על בילבאו 0:2 ובאותה תוצאה גברה טוסיארד על ואיאדוליד.

● קבוצת מרדיך זכתה באליפות בולגריה בכדורגל כשהיא מוליכה בהפרש של 3 נקודות על פני ויטושה ולסיום נותר רק מחזור אחד.

● מנהלה של קבוצת אוקספורד יונייטד מאקסוול עבר לדרבי שזכתה בליגה השניה ועלתה לשחק בעונה הקרובה בליגה הראשונה.

● האלוף האולימפי בזריקת דיסקוס רולף דנגברג ממערב גרמניה קבע במערב ברלין את הישג השנה כשזרק את הדיסקוס למרחק 67.60 מטר.

מבחן מוצלח נגד צרפת 71:83

נבחרת ישראל הלהיבה אתמול במחצית הראשונה – 31:52 ● הצעירים הצטיינו בסיום לאחר שהצרפתים צימקו ל־64:69 ● הכוכב הצרפתי ז'ניאל נפגע קשה בקרסולו

כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

יכולת מלהיבה של נבחרת ישראל במחצית הראשונה העניקה לה אתמול אחה"צ נצחון משכנע ברמת־השרון על נבחרת צרפת — 71:83.

הישראלים הוליכו במחצית — 31:52.

42 שעות לפני משחקה הראשון של ישראל מחר ב־10 בבוקר נגד צ'כוסלובקיה, בפתיחת אליפות אירופה, הציגה נבחרתנו יכולת משכנעת. מאמני הנבחרת הישראלית, צבי שרף ורני כהנא, שיתפו במשחק את כל 12 השחקנים ולא חששו להושיב כוכבים על הספסל ולהעניק הזדמנות לצעירים. מבין השחקנים הצעירים בלטו איציק כהן במשחק הגנה ללא פשרות (7 כדורים חוזרים) כשגם בהתקפה לא טמן ידו וקלע 8 נקודות. חברו הצעיר, נדב הנפלד, הגם שלא הציג משחק משובח, גילה יכולת לא מבוטלת, והוכיח שלישראל יש עתודה טובה.

גדולתה של נבחרת ישראל בשחקני־החוץ שלה. כאשר דורון ג'מצ'י ישב על הספסל היו אלו דורון שפע, וקצת פחות ארי רוזנברג, שהוציאו לפועל. מוטי דניאל הציג את משחקו הטוב ביותר מאז שבא מארה"ב. דניאל שיחק בבטחון רב. לאוואן מרסר השקיע מאמץ עצום במשחק ההגנה. למרסר היו מספר מסירות מעולות, שהפכו לסלים, והוא עצמו הוסיף לנצחון 12 נקודות. הוואר לאסוף שיחק את מספר הדקות הגדול ביותר ובסיום נראה היה כי סובל מעייפות.

שני רכזי הנבחרת, עדי גורדון, שפתח בחמישייה, וחן ליפין, נמצאים בכושר סביר. לשניים היו דקות מצויינות. חבל רק שהם לא מאיימים מספיק על הסל. גורדון ניסה 3 זריקות, כשל והתייאש. חבל. חן ליפין השקיע מאמץ רב ולזכותו יש לזקוף את המהפך שחל בשורות הנבחרת במחצית השנייה, כאשר הצרפתים מחקו פיגור גדול עד ל־5 נקודות בלבד (69:64).

נבחרת צרפת, שגם לה היה זה משחק־מבחן אחרון לפני אליפות אירופה, סבלה מביש מזל משווע. כוכבה, וקפטן הנבחרת סיליס דניאל, קטף כדור חוזר בדקה ה־34, נחת על רגלו וסובב את קרסולו. דניאל עלול להחמיץ את משחקי אליפות אירופה.

ישראל הוליכה משריקת הפתיחה. יתרון־השיא נרשם בדקה ה־19 — 27:48, ובמחצית — 31:52.

במחצית השנייה צימקו הצרפתים עד ל־64:69 (34), אולם אז יצא ז'ניאל וישראל הסתערה וניצחה.

שפטו טור וורניק ומנשה הרמן, לעיני 300 צופים, באולם הצעירים ברמת־השרון.

● קלעו לישראל: ג'מצ'י 17; דניאל 15; מרסר 12; שפע 10; כהן 8; לאסוף 7; הנפלד 7; ליפין 4 ורוזנברג 3.

● קלעו לצרפת: ז'ניאל 10; כניו 10; שאם 8; אוסטרובסקי 8; דוביסון 8; דמורי 7; וסטריס 6; דקורי 5; הופנאגל 4; ארסן 2; ברסנט 2 ודגני 1.

ישראל נגד צ'כוסלובקיה באליפות אירופה בטורינו ב־1979 – תמיד היו המאבקים שקולים ודרמטיים

שרף: נסיון צ'כי מול רעננות ישראלית

מאת יצחק ויסהוף

המשחק מחר ב־10 בבוקר יהיה התמודדות בין הנסיון הצ'כי לבין רעננות הישראלית. „הצ'כים קולעים היטב מטווח של 3 נקודות. ההיסטוריה של המשחקים בין צ'כוסלובקיה וישראל מורה על מאבקים שקולים. וזה מה שצפוי לנו מחר בפיראוס" — כך אמר מאמן נבחרת ישראל, צבי שרף. צבי צפה יותר מאבחת הבוקר למשחקי אליפות אירופה ביוון.

שרף, שהיה מרוצה מיכולת הנבחרת במשחק נגד צרפת, הבהיר להחמיר כי יכולת כזו לא תתן לו [illegible] מחר. „גם אם לא נצליח באליפות אין לי ספק שהנבחרת עלתה לכושר מעולה וזו לא אותה נבחרת ששיחקה בטורניר הפועל [illegible] אם נצליח להתגבר על [illegible] האגרסיבי של היריבות [illegible] נצליח. יש לנו שחקנים [illegible] להשתמש בכוח [illegible] בעבירה" — סבור שרף.

המאמן הלאומי, לו תהיה האליפות ביוון השנייה כמאמן לאומי, סבור כי שתיים מיריבות ישראל, צ'כוסלובקיה ופולין, לא מציגות משחק־של־כוח, ולכן ניתן לשחק נגדן חופשי.

עוזרו, רני כהנא, הוסיף כי הנבחרת שתתרגל ראשונה לשעה המוקדמת של קיום המשחק תנצח. „עשינו הכנות לשחק בשעות הבוקר וניתן לקוות שזה יעזור" — אמר כהנא.

הנבחרת תצא הישר מנמל־התעופה של אתונה לאולם המשחקים, שם תקיים אימון שיחל בשעה 1 וחצי בצהריים.

בנוסף ל־12 השחקנים (ראה משבצת), ייצאו המאמנים צבי שרף ורני כהנא; המנהל מיכאל לפרדון; ראש המשלחת איתן חפר; הרופא ד"ר חיים רסנר, והפיזיוטרפיסט דרור שטיינברגר. כמו־כן יצא וישפוט באתונה הבין־לאומי טוד וורניק.

ליוון תצא מישראל משלחת גדולה של כ־100 אנשי כדורסל שיצפו באליפות.

85 כדורסלנים ב־15 אליפויות

● 7 אליפויות — מיקי ברקוביץ.
● 6 אליפויות — בועז ינאי.
● 5 אליפויות — עופר אשד, יגאל דר, בארי לייבוביץ, איתמר מרזל, דוד קינסקי.
● 4 אליפויות — אברהם הוסמן, פנחס חוזז, תנחום כהרמינץ, אביגדור מוסקוביץ, רלף קליין, חנן קרן, חיים שטרקמן.
● 3 אליפויות — שמואל אבישר, מוטי ארואסטי, טל ברודי, רמי גוט, חזון גמצ'י, ג'ון ויליס, אילן זוהר, חיים זלוטיקמן, חיים חזן, אלברט חמו, גבריאל טייכנר, לו סילבר, שוקי שוורץ, סטיב שלכטר, עמי שלף.
● 2 פעמים — ג'ק אייזנר, חיים בוכבינדר, אור גורן, גרשון דקל, שמואל דהן, מארק טורנשיין, עופר יעקבי, צבי לובצקי, ארז לוסטיג, גבריאל לוינזון, צבי ענבר, דוד פריש, סטיב קפלן, אברהם שניאור.
● פעם אחת — יעקב אדליסט, ישראל אלימלך, דני ארזי, ניב בוגין, ג'ים בוטרייט, אמיר בינג, שלמה בלום, אורי בן־ארי, שבתאי בן־בסט, גור בן־דרור, שלמה בן־זאב, דן ברזילי, חנוך ברקון, מוטי דניאל, משה דניאל, גיורא דורי, דוד הייבלום, בילי ואלד, יהודה וינר, אברהם זוכמן, יונתן זקס, מרסל חפץ, צבי כהן, הווארד לאסוף, יוסף לו'זה, עמוס לין, חן ליפין, איוון לישינסקי, מרדכי ממרן, אריק מנקין, שמואל נחמיאס, זכריה עופרי, ראובן פכר, גדעון קייזמן, מנחם קורמן, גל קנה, חיים קסטן, ראובן רוטשילד, מיכה שוורץ, אורי כהן, שמעון שלח, שי שרף.

מי ומי בנבחרת הלאומית

נבחרת ישראל קיימה עד כה 400 משחקים בין־ארציים, מאז המשחקים הקדם־אולימפיים בהלסינקי ב־1952, ועד למשחק אתמול נגד צרפת. ישראל ניצחה ב־21 משחקים, ב־185 נוצחה ובאחד סיימה בתיקו.

מי ומי בנבחרת ביוון:

● דורון ג'מצ'י, קפטן, מכבי ת"א, בן 26, גובה 1.97, 99 משחקים בין־ארציים.
● עדי גורדון, מכבי חיפה, 22, 1.81, 38 משחקים בין־ארציים.
● מוטי דניאל, מכבי תל־אביב, 25, 2.01, 68 משחקים בין־ארציים.
● נדב הנפלד, הפועל הגליל־העליון, 19, 1.98, 12 משחקים בין־ארציים.
● איציק כהן, מכבי תל־אביב, 18, 2.02, 12 משחקים בין־ארציים.
● הווארד לאסוף, הפועל תל־אביב, 31, 2.09, 78 משחקים בין־ארציים.
● חן ליפין, מכבי תל־אביב, 22, 1.84, 48 משחקים בין־ארציים.
● לאוואן מרסר, הפועל תל־אביב, 30, 2.09, 36 משחקים בין־ארציים.
● עופר פליישר, הפועל תל־אביב, 21, 2.10, 30 משחקים בין־ארציים.
● ארי רוזנברג, מכבי חיפה, 23, 1.91, 40 משחקים בין־ארציים.
● תומר שטיינהאואר, מכבי חיפה, 21, 2.08, 36 משחקים בין־ארציים.
● דורון שפע, מכבי חיפה, 26, 1.94, 56 משחקים בין־ארציים.

מקום שני – הישג השיא

1953, מוסקבה	— מקום	5	(אלופה — בריה"מ).
1959, איסטנבול	— מקום	11	(אלופה — בריה"מ).
1961, בלגראד	— מקום	11	(אלופה — בריה"מ).
1963, וורוצלאב	— מקום	9	(אלופה — בריה"מ).
1965, מוסקבה	— מקום	6	(אלופה — בריה"מ).
1967, טמפרה	— מקום	8	(אלופה — בריה"מ).
1969, נאפולי	— מקום	11	(אלופה — בריה"מ).
1971, אסן	— מקום	11	(אלופה — בריה"מ).
1973, ברצלונה	— מקום	7	(אלופה — יוגוסלביה).
1975, בלגראד	— מקום	7	(אלופה — יוגוסלביה).
1977, ליאז'	— מקום	5	(אלופה — יוגוסלביה).
1979, טורינו	— מקום	2	(אלופה — בריה"מ).
1981, פראג	— מקום	6	(אלופה — בריה"מ).
1983, נאנט	— מקום	6	(אלופה — איטליה).
1985, שטוטגרט	— מקום	9	(אלופה — בריה"מ).

כל משחקי ישראל – צ'כוסלובקיה

1953	ישראל — צ'כיה	53:59
1961	צ'כיה — ישראל	51:64
1963	ישראל — צ'כיה	58:60
1965	צ'כיה — ישראל	69:71
1968	צ'כיה — ישראל	46:105
1969	צ'כיה — ישראל	82:90
1971	צ'כיה — ישראל	85:113
1973	צ'כיה — ישראל	89:92
1975	צ'כיה — ישראל	85:86
1976	צ'כיה — ישראל	69:92
1979	ישראל — צ'כיה	93:94
1980	צ'כיה — ישראל	78:90
1981	צ'כיה — ישראל	85:86
	ישראל — צ'כיה	92:93
1983	ישראל — צ'כיה	89:93
1985	צ'כיה — ישראל	75:97
	צ'כיה — ישראל	92:93
1986	ישראל — צ'כיה	90:92

18 משחקים
12 נצחונות לצ'כוסלובקיה
6 נצחונות לישראל

משחקי השלב המוקדם

רביעי, 3 ביוני
10.00 — ישראל — צ'כיה.
12.00 — פולין — הולנד.
14.30 — ספרד — צרפת.
16.30 — איטליה — גרמניה.
19.15 — טקס הפתיחה.
20.00 — רומניה — יוון.
22.00 — יוגוסלביה — בריה"מ.

חמישי, 4 ביוני
10.00 — ישראל — הולנד.
12.00 — רומניה — ספרד.
15.00 — פולין — איטליה.
17.00 — בריה"מ — צרפת.
20.00 — צ'כיה — גרמניה.
22.00 — יוגוסלביה — יוון.

שישי, 5 ביוני
10.00 — בריה"מ — רומניה.
12.00 — הולנד — איטליה.
15.00 — ישראל — גרמניה.
17.00 — צ'כיה — פולין.
20.00 — יוון — ספרד.
22.00 — יוגוסלביה — צרפת.

שבת, 6 ביוני
10.00 — גרמניה — פולין.
12.00 — הולנד — צ'כיה.
15.00 — צרפת — רומניה.
17.00 — יוגוסלביה — ספרד.
20.00 — ישראל — איטליה.
22.00 — יוון — בריה"מ.

ראשון, 7 ביוני
10.00 — יוגוסלביה — רומניה.
12.00 — גרמניה — הולנד.
15.00 — ישראל — פולין.
17.00 — ספרד — בריה"מ.
20.00 — איטליה — צ'כיה.
22.00 — צרפת — יוון.

כדורסלני ישראל יזנקו מחר לאליפות אירופה בפיראוס

אפשר לנצח את כולם – וגם להפסיד בכל המשחקים

האליפות ה־16 שלנו בסימן חילוף־משמרות קיצוני בנבחרת ★ לשמונה שחקנים תהיה זו הופעת־בכורה בגמר אליפות אירופה: גורדון, הנפלד, כהן, מרסר, פליישר, רוזנברג, שטיינהאואר ושפע ★ על צ'כוסלובקיה המנוסה אפשר לגבור רק בלחימה

מאת ישראל פז

צ'כוסלובקיה, הולנד, מערב־גרמניה, איטליה ופולין. אלה יהיו, לפי הסדר, יריבותיה של ישראל, החל ממחר, בשלב הראשון באליפות אירופה בכדורסל, בפיראוס שביוון. יריבות ותיקות. עם כולן קיימה ישראל משחקים רבים. המסקנה: אפשר לנצח את כולן, אבל אפשר גם להפסיד בכל המשחקים. שוויון כוחות.

אולי אפשר לראות נבחרת מסויימת חזקה יותר, כמו למשל מערב־גרמניה או איטליה, אבל גם עליהן ניתן — במשחק של לחימה — לגבור. באליפות אירופה בגרמניה, לפני שנתיים, דורגה ישראל במקום ה־9, וירדה לדרגה ב'. אולם חיש שבה אל בין תריסר הנבחרות הבכירות ביבשת. המטרה הפעם: לשמור על מקום זה, ולנסות להתברג לבית 5־8. משימה בהחלט אפשרית.

תהיה זו האליפות ה־16 שלנו באירופה, מאז זינקנו ככוכב־שביט לצמרת באליפות ההיסטורית במוסקבה ב־1953. עבורי תהיה זו האליפות ה־14, ואני יכול להעיד שבכל האליפויות, בהן לחמנו כהלכה, והאמנו בכוחנו, שמרנו על מקום בצמרת. רק פעמיים התמודדנו באליפות דרגה ב', אבל הצלחנו לשוב לדרגה א' תוך דבקות במטרה.

ברקוביץ – וברבנץ

פרישתו של מיקי ברקוביץ מוכיחה על דור חדש של שחקנים. מיקי, ששיחק מאז האליפות ב־1973 בספרד, היה שיאן בשטח זה: הופיע ב־7 אליפויות אירופה. הוא היה „המוהיקני האחרון" של דור מורכב משחקנים נפלאים שפיארו את שמה של ישראל. אני עדיין מתקשה לעכל את פרישתו. עוכרה, בעוד שמיקי פרש בגיל 32 משחקים בנבחרות ותיקים ממנו. בשבוע שעבר חזר לנבחרת צ'כוסלובקיה הוותיק ברבנץ, בגיל 35.

85 כדורסלנים הופיעו ב־15 אליפויות. לשמונה מהנבחרת הנוכחית תהיה זו הופעת בכורה. רבים משחקני העבר נשכחו, כשם שחולפת לה תהילת עולם. מי עדיין זוכר את שמות 13 הכדורסלנים שלבשו את מדי הנבחרת באליפות הראשונה, במוסקבה ב־1953: דני ארזי, משה דניאל, דוד הייבלום, יהודה וינר, מרסל חפץ, פרדי כהן, מרדכי ממרן, זכריה עופרי, ראובן סכר, מנחם קורמן, רלף קליין, שמעון שלח והקפטן אברהם שניאור. רבים אינם עוד בארץ. אפשר למצוא אותם בארצות־הברית, בבראזיל, בצרפת. רק השם דניאל יחזור לנבחרת: הבן מוטי החליף את האב משה־מוסה.

הדבר שאיפיין את רוב הנבחרות היה הרצון הכביר לייצג את ישראל בכבוד. באיזה חרדת־קודש הופיעו הכדורסלנים. באיזה מתח היו ערב המשחקים. החולצה הלאומית היתה אתגר־השיא שלהם. רבים מהאמריקנים שהצטרפו לנבחרת ידעו לכבדה בצורה בלתי־רגילה. הם נדבקו בחיידק ההתלהבות הישראלי. לא יהיה זה הוגן לציין שמות של כדורסלנים. אבל היו לנו שחקני־נשמה רבים. גם שחקני הספסל תרמו. הם עוררו: לא היתה צרות־עין. החלכיד הפך את נבחרת ישראל למה שהיתה. והשיא, כמובן, בטורינו ב־1979 כאשר נטלנו מקום שני. זה היה הישג שלמעלה מבינת מביני הכדורסל.

ג'מצ'י – המשחק ה־100

לקפטן החדש של ישראל, דורון ג'מצ'י, תהיה מחר בפיראוס המשחק ה־100 במדי הנבחרת. בהתמודדות עם צ'כוסלובקיה. לג'מצ'י תהיה זו האליפות האירופית הרביעית.

אליפות אירופה ביוון היא ציון־דרך. זו למעשה האליפות האחרונה במתכונת הנוכחית. אחריה יהיה שינוי. יהיו משחקי בית וחוץ. יהיה בית־גמר. רוצים לתת לאליפות יותר מוניטין, פחות ריכוזיות.

יריבות ותיקות

היריבה הראשונה שלנו תהיה נבחרתה של צ'כוסלובקיה (רביעי, 10 בבוקר). שיחקנו עמה 18 פעם. המאזן הוא לטובת הצ'כים, בעיקר בגלל הנצחונות הרצופים שלהם בין השנים 1965 ו־1976. משחקים רבים נסתיימו בהארכה. הישג־השיא שלנו נגד צ'כוסלובקיה היה ב־13 בפברואר 1986 בהיכל־הספורט ביד־אליהו. ניצחנו את צ'כוסלובקיה בקרב מכריע במוקדמות אליפות העולם — 96:92, והעפלנו לגמר בספרד. רוב שחקני צ'כוסלובקיה עדיין מככבים. כך קרופילק, ראניאק, ברבנץ, האבליק והאחרים. המאמן הצ'כי פאבל פטרה אמר אמנם כשביקר בארץ כי זו הופעת הסיום לכמה שחקנים. מסתבר שקשה להיפרד מותיקים...

למחרת, באותה שעה ממש, תשחק ישראל עם הולנד, אחת הנבחרות עמן קיימנו את המספר הגדול ביותר של משחקים — 25. ניצחנו ב־14, לעומת 11 נצחונות של ההולנדים. בטורניר באמסטרדם, לפני עשרה ימים, ניצחנו את הולנד 71:78 במשחק־ידידותי, ואחר־כך הפסדנו — 85:78. הולנד היא נבחרת גבוהה מאוד. יהיה קשה מתחת לסלים. הגבוה בנבחרת הולנד הוא ריק סמיטס, הלומד בארה"ב (2.21).

אם הכל ילך למישרין ונגצח בשני משחקי־הפתיחה ניפגש עם שתי נבחרות חזקות, אם־כי צ'כוסלובקיה היא סגנית אלופת אירופה!

היריב השלישי שלנו — מערב־גרמניה. למדנו על כוחם של הגרמנים בטורניר משחקי הפועל. הם ניצחו אותנו בירושלים — 89:100. זה יהיה משחק מתיש מול ענקי גרמניה. מחצית מהשחקנים הגרמנים לומדים בארה"ב. נבחרת מצויינת, המונהגת ע"י המאמן הישראלי רלף קליין. עם הגרמנים קיימנו 17 משחקים בין־ארציים. המאזן — 11 נצחונות לישראל ו־6 לגרמניה. כדי להפתיע נבחרת זו, כמו שעשינו באליפות בלבדקוון, לפני שנתיים (88:94), צריך לתפוס „יום משוגע".

אחרי שלושה משחקים אלה מחכה לנו איטליה. יריבה ותיקה שלנו. 26 משחקים. ב־21 היתה יד האיטלקים על העליונה. רק ב־5 משחקים ניצחה ישראל. באליפות אירופה האחרונה הפסדנו את איטליה (88:92). אולם באליפות העולם בספרד מוטטו אותנו האיטלקים (100:78). נבחרת איטליה עוברת חילוף משמרות. שחקנים ותיקים כמו מרזורטי, פרמייר, סאקטי ואחרים כבר לא יהיו בפיראוס, אך במדינת כדורסל כמו איטליה יש מספיק כוכבים.

„זכות אבות"

היריב האחרון שלנו בבית המוקדם יהיה פולין. הכרנו היטב את הפולנים בטורניר משחקי הפועל. נבחרת לא מבריקה, אבל יעילה ומאורגנת כהלכה. יש בשורותיה שחקנים מצויינים, בניצוחו של דאריוש זליג. בארץ ניצחנו את הפולנים במשחק הראשון (90:110). בשני הפסדנו — 106:89. גם פולין היא יריב ותיק. 20 משחקים — 11 נצחונות לפולין, 9 לישראל. לפולין „זכות אבות" אצלנו. היא הנבחרת הראשונה שקיימה משחק בין־ארצי בארץ ב־1958.

אפשר לנתח את כל הנבחרות. אבל עובדה היא שהבית הישראלי הוא שקול בהרבה מאשר בית א', בו נכללות נבחרות ברית־המועצות, יוגוסלביה, ספרד, צרפת, יוון ורומניה. אילו נקלענו לבית זה לא היינו יכולים לחלום על דירוג 5־8.

למעשה הכל תלוי בנו. אם נתעלה — יהיה טוב. אין סיבה שבהרכב הכדורסלנים הנוכחי לא נוכל למצות את כל הפוטנציאל שיש לנו. לכן נצא ליוון באופטימיות זהירה. צריך להתייחס לכל משחק במלוא כובד הראש.

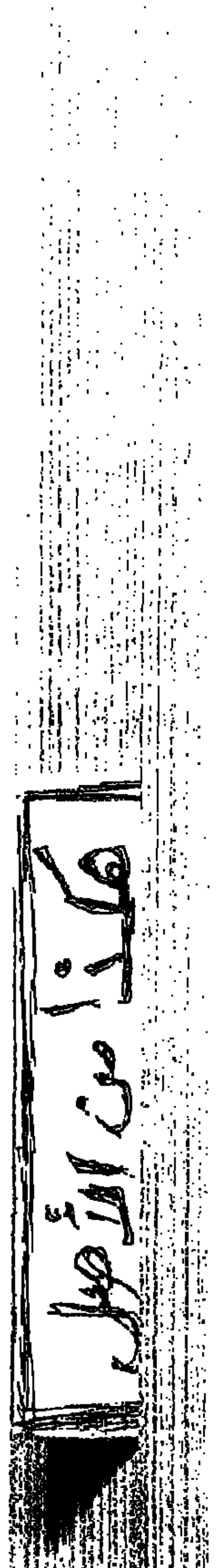

טלוויזיה

יום שלישי – ערב שבועות

00.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות. 00.03 שעת כושר. 00.15 גברת פלפלת — יום הולדת לצופי. 00.25 רחוב סומסום. 00.55 הגעיכות המרקיות — אגדה של האחים גרים על מלך ושש בנותיו. המלך מנסה לפענח את התעלומה: מדוע זקוקות העלמות לנעלים חדשות כל בוקר? לאן הן נעלמות בלילה? 10.55 להקת יורוויזיה. 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות. 14.05 קשת וענן — מנהל חרמש בקמה — המישרד מתאר את רב-גוניות של חג השבועות, ומשמעותם של הביכורי השנים. 14.25 סרט קולנוע — החיים עם אבא — בהשתתפות אליזבט טיילור. 16.00 רובוטריקים — פרק 15. 16.30 סרט קולנוע — לחופש נולדה. סרט מבוסס מאור על משפחת ארמסון, שהייתה שנים רבות באפריקה. בתוך שמורה טבע עליה הייתה מופקדת. הסרט מבוסס על ספרה של ג'וי ארמסון, המתאר כיצד היא ובני משפחתה גידלו בביתם לביאה. הלביאה אלזה שמה — חיותה מבחוצתם כחיית בית ממש, עד הגיעה לבגרות. אז החליטה המשפחה לשחררה אל חיק הג'ונגל. 18.00 קיצור החדשות (ערבית). 18.02 ביכור חוץ לארץ — חלק ראשון ממופע לחקות ישראליות באולם אולימפית בפריס. (ערבית). 18.30 סיפור האמנה מרית בת שלושה פרקים. 19.00 באותו עניין (עירוץ 2). 19.30 חדשות (ערבית). 19.30 בנעתרון (ערוץ 2). 20.00 עשרת הדיברות — תכנית מיוחדת לערב שבועות. מהם עשרת הדיברות? האם הם מסמך דתיו חברתי? האם גלומים בהם יסודות המשפט העברי? אלה מקצת השאלות שתועלינה במשדר המיוחד לחג השבועות — הוא חג מתן תורה. מנחה: ירון לונדון. 20.30 תצפית — חלב ממוחשב (עירוץ 2). 21.00 מבט לחדשות. 21.00 דיראש שם (עירוץ 2). 21.20 הדרך לטורי — מחווה לטורי קולק, ראש עיריית ירושלים. 22.35 סרט קולנוע טיסה נעצמה — מאטירה מטורפת של שלישית הכמאים ותתסריטאים ג'ים אברהמס, ג'רי צוקר ודיוויד צוקר. הכמונת נגר הזאנר המצליח של סרטי אסונות, המתרחשים בנמלי תעופות. בין המשתתפים: לויד בריג'ס, פיטר גרייבס, רוברט סטאק, לסלי נילסן, אתל מרמן וכוכב הכדורסל האמריקני כרים עבדול ג'באר. בתפקידים הראשיים: רוברט הייז וג'ולי האגרטי. הסרט הופק בשנת 1980. 00.10 פסוקים לחג. חדשות.

יום רביעי – שבועות

16.30 קיצור החדשות (ערבית). 16.32 אטלנטיק סיטי — סרט על חיי ההימורים והמהמרים בעיר אטלנטיק סיטי. העלילה נסובה על זוג מבוגר ועל אנשים צעירים בעיר זאת. מה שמקשר ביניהם היא חבילת סמים. 18.10 לקט שירים (ערבית). 18.24 סיפור האמנה — חלק ב' סקירה על התפתחות האמנות והשפעותיה בשנות ה-30 עד שנות ה-50. 19.00 שיישאר בינינו (עירוץ 2). 19.30 חדשות (ערבית). 19.30 היילים יצאו לדרך (עירוץ 2). 20.00 כותרות מבט. 20.02 משהו מהסרטים — תכנית דר שבועית בענייני קולנוע מגישה: שירה גרא. 20.30 מבט לחדשות. 20.45 מוקד — משדר מיוחד במלאות 20 שנה למלחמת ששת הימים. 21.00 דיראש שם (עירוץ 2). 22.00 וחג שבועות תעשה לך — תכנית מיוחדת למוצאי שבועות במועל ובזמר. משתתפים בתכניתו להקת עגבל במלולות מתוך רות וחבורות בית רוטשילד בהדרכת אמי: נצר בומר לחג. 22.30 קיץ מסוכן — סרט טלוויזיה אוסטרלי. 23.55 מסוקי של יום. חדשות הלילה.

רדיו

יום שלישי – ערב שבועות

קול המוסיקה

06.03 "צלילי בוקר". 07.03 "בהאזנה נינוחה". 09.00 "קונצרט בוקר". 11.07 "פינת השיר" — משירי א. צ. גרינברג. 12.00 "מן הרפרטואר" — דוד חן — כנור/ אלכסנדר קאגנובסקי — צ'לו/תנוך גרינפלד — פסנתר: סטרוינסקי רואו קונצ'רטי לכנור ופסנתר. הילדה שלישייה לכנור, צ'לו ופסנתר בסול מג'ור סטודלינסקי סוויטה איטלקית לצ'לו ופסנתר. 13.05 "בהאזנה נינוחה" ברהמס: פתיחה אקדמית. הגיגית מוצרט: קונצ'רטו לקרן ותז. במי במול מג'ור ק. 447 בוקריני: קונצ'רטו לצ'לו וכליקשת מס' 2 ברה מג'ור ובר-בולי: "הזמנה למחול" ברכבה. אדג'נג לכלי קשת בטהובן: 12 מחולות הינגריים. "לשם וחורה" רישום מוסיקלי לזמרים ואנסמבל כלי רנסאנס: מיניאטורות. 15.00 "מוסיקה צעירה". 16.00 "אתנחתא" — בשידור חוזר אורי שהם — חליל/דור חן — כנור/חנוך גרינפלד — פסנתר כאן: טריו סונטה בסול מג'ור מורבין: סונטה לחליל ופסנתר דופלר: אנדנטה ורונדו בטהובן: סונטה מס' 4 בלה מינור מארטינו: "פרומנדות". 17.30 "קולות" — זמר הבס מרטי טאלבלה שירים מאת רחמנינוב ומוסורגסקי. 18.00 "ממוך התקליטיה". 19.00 "לקראת החג" — פרקי מוסיקה כליית וקולית. 20.05 "פינת השיר". 20.08 "מאולמי הקונצרטים שלנו" מתוך חגיגות 50 השנה לתזמורת הפילהרמונית הישראלית/ו. מהטה/ פ. צוקרמן — כנור/ל. הארל — צ'לו/ע. אקס — פסנתר באך: קונצ'רטו לכנור בלה מינור סימנס: קונצ'רטו לצ'לו בטהובן: קונצ'רטו משולש בדו מג'ור. 22.30 תכנית מלל לחג. 23.00 "מחוזרי יצירות" — בטהובן: שלישיות גריגו שירים.

רשת א'

07.30 "דידיקל". 08.05 "חוגה" — עם בני הגדל. 09.05 "טלרדיו" — שירות מידע למאזינים. 10.05 "פניני בוקר" — מגיש: גדעון חור. 11.05 שירים עבריים. 11.30 "שירי עמים". 12.05 "מעורב ירושלמי" — עם משה גיאת. 13.00 חדשות ותכנית באנגלית. 13.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 14.05 "בראש צעיר" — מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.00 "לקראת חג מתן תורה". 18.05 "מועדון שעון הזהב" — עם אהרון יחזקאל כיום בן 85, ומשפחתו היה שומר ראשו של הציבישהעליון (זוקף), מאיר דיזינגוף וחיים ויצמן. 17.10 "שיר כאב" — עם מאיר אריאל — ראשונה בסדרת תכניות על "המשורר השר" מאיר אריאל משוחח ושר משתתפים: שלום חנוך, דורי בן-זאב, חנן יובל, אהוד מנור, יואב קוטנר רותי סומק ועוד. 18.05 "דרידרדם" — "שלמה המלך ושלמי הסנדלר" — מאת סמי גרונמן תרגום ועיבוד: נתן אלתרמן מוסיקה: אלכסנדר ארגוב בימוי: שמואל בונים משתתפים: אילי גורליצקי, יונה עטרי רחל אטאס ואחרים (ש"ח). 19.15 שירים לחג. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 "היכל של מחול" — ריקודי עם ישראליים.

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה". 08.05 "כוכב הבוקר" — והעם: עם דליורה. 09.05 "ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי. 10.05 "כל צבעי הקשת" — מגזין יומי. 11.30 "עד לשלום" — עם גדעון חור. 12.10 "אלף-אלף" ב"בית" — עם אהוד מנור. 13.05 "בחצי היום" — חדשות ופזמונים. 14.05 "רגעי קסם" — שירים ישנים ואהובים. 16.05 ושמחת בחגך — שירים ומקראות לחג השבועות עם דן כנר. 17.05 "טוס הזהב" — תוה אלברשטיין שרה שירים ביידיש. 18.05 "בוא איתי אל הגליל". 19.05 "שירים בקצה המנהרה" — פגישות חג עם המשוררת והוקרה הספרות נילי כרמל-פלומין. 20.05 "אהובתי ליבנת צואר" — שירים ופזמונים שכתב יעקב שבתאי. 22.05 "מיילס דייויס בקיסריה" — אמן הג'אז בהופעה פומבית. 00.10 "דברים קטנים" — עם ירון אנוש ספורים ושירים על אנשים ורגשות.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודר — פילוסופיה סינית — טבע ותרבות. מרצה: דר' דן דאור. 06.30 "מוקדים עין" — והודעות הראשונות של היום — עם מירב אמיר. 07.07 שבע אפס שבע — עם איתן ליפשיץ. 08.05 בוקר טוב ישראל. 09.05 "אילת בוקר" — עם אלי ניב. 10.05 "המסקת 10" — עם רפי רשף. 11.05 "בכון לעכשיו". 13.05 "מקום טוב באמצע" — עם אורלי יניב. 14.05 שירי משוררים. 15.05 "מראה מקום" — תוכניתה של שרה רוזן עם אלי לנואר שבחר לחזור לירושלים של ששת הימים. 16.05 "אני אוהב להיות בבית" — עולים חדשים מספרים על עליתם ובוחרים את המוסיקה האהובה עליהם. 17.05 ראיון מיוחד עם נתן שרנצ'קי, מראיין: פרופ' ירמיהו יובל. 18.05 "לשיר עם שרה'לה שרון". 19.05 "עם חגב לים עם תראש לשט" — ראיון עם חומר מאיר אריאל. 20.05 רקודי עם. 22.05 "אתנה לא תייאוי שר" — עם חנן יובל במרתון בן ארבע שעות המוקדש לשיריו בביצועו ובביצוע, ומגיש אתרים ולתרכבים ורבים בהם השתתף. 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה. 05.05 צלילי חג — שירים עבריים.

רשת ג'

06.11 "בחזרה לאושר" — להיטים והתיקים. 07.07 "שיר בבוקר בבוקר". 09.05 "מה, כבר תשעה" — עם אבי אתגר. 10.05 שבעים מי יודע — 11.05 "אוהב יומיומית" — עם יוסי סיאס. 12.05 "רק מוסיקה". 13.05 "רק בערב חג" — עם מנחם פרי. 15.05 "לפנות ערב" — שירים עבריים. 17.05 "שירים הם חברים". 19.05 "ומר שכזה" — שירים עבריים. 20.05 מהרות". 22.05 "טיול לילי" — שירים עבריים. 23.05 "ענג הוא הלילה".

יום רביעי – שבועות

קול המוסיקה

07.09 "שחרית לחג" — באך: סוויטה תזמורתית מס' 3 בסי מינור מוצרט: סרנדה בסי במול מג'ור ק. 361 "גראן פארטיטה" שומאן: סימפוניה מס' 2 אופוס 61 בדו מג'ור. 09.00 "קונצרט לבוקר חג" באך: סונטה מס' 2 לוויולה ופסנתר, ברה מג'ור בטהובן: קונצ'רטו לכנור ברה מג'ור: פרוקופייב: סימפוניה מס' 5 אופוס 100; הנגרי: "המלך דוד" — אורטוריה. 11.57 "פינת השיר" — משירי א.צ. גרינברג. 12.00 "עם אמנים ישראליים" — א. גלברון: "הרהורי אהבה" של פ. אלואר (א. בורנסון/ר. בלוך / ב. הנדל — קריאה) ראבל: שלישיית (שלישיית "יובל"). 13.05 "קונצרט לצהרי חג": קלמנטי: סימפוניה מס' 2 ברה מג'ור ויונצטי רביעייה מס' 13 בלה מג'ור לכלי קשת סלייריו קונצ'רטו בדו מג'ור לחליל, אבוב ותזמורת קאוציוזו: קונצ'רטו למנדולינה ותזמורת מיתרים בסול מג'ור באך: קנטטת האיכרים באך: פוגה בסול מינור. 15.00 "מוסיקה משלנו לחג" — מוסיקה ישראלית של מלחינים צעירים מתוך הקונצרט שהיה בקפה יובל ב-4.4.87 מאיר מינדל: "לכרי" יוסי מלה חמישה שירי עם עבריים לקול ופסנתר רניאל גלאי: שלושה אטיודים לפסנתר עידו אבורבאו טוקטה לסרט מנגטי. 16.00 "קונצ'רט לחג" — מהקלטות התזמורת הסימפונית רשה"ש מוצרט: "דוד החוזר בתשובה", אורטוריה ק. 469 הקלטה מפסטיבל ישראל 1976 מאהלר: סימפוניה מס' 1 שושן: פולונג, בפה דיאו מינור. 18.00 "דיוקר". 19.00 "מוסיקה אהובה עליכם" — שוברט: פתיחה ומוסיקה לבאלט מתוך "רוזמונדה" אנרי סוגה "הבדרנים". לטוסיקה לבלט. 20.05 "אינטרלוד" — רצף מוסיקלי 20.27 "פינת השיר". 20.30 "אורתיה" — וויגנבר: "שוואורה". 23.00 "מחזורי יצירות" — בטהובן: שלישיות גריגו שירים.

רשת א'

06.05 "מעבדות חקר בבתיה"ס" — עם המחנך עמיגרב ברנשטיין. 10.05 "דוד המלך" — על רמתו של דוד המלך — שירים, אגדות ומקראות. 11.05 "ניחוחי תציר" — "ביכורי אביב" — הקלטות חדשות עם אמנים ולהקות בהתיישבות העובדת ובעיר. 12.05 "שיר לכשו מחול" — עם לאה ברנשטיין יוצרת ריקודי העם. מקבוץ רמת-יוחנן. 13.00 חדשות ותכנית באנגלית. 13.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 14.05 "בראש צעיר" — מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.05 "חג שבועות תעשה לך" — מנהגים, שירים ופיוטים לחג — מאוצר עדות ישראל. 16.05 "תמונת אביב בדרום" — אנשי הנגב לאחר שנה בהקמת "שז"ח. 17.10 "סיפורדיו" — "מוטון חיים וחוהב" — מאת אברהם ולדלומר מגישה לאה פורת. 17.40 "אנתולוגיה לשבועות". "777" 18.05 — משמעות המספר 7 ביהדות. 19.05 "כי תורה לנו ניתנה" — שירים ופיוטים לחג השבועות בנוסח עדות ישראל. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 "מעורב ירושלמי" עם מרגלית צנעני.

רשת ב'

07.10 "זמר לחג". 08.05 "בראש צעיר" — תכנית לחג. 09.05 "שאלה של טעם" — מתורה מיוחדת לחג שורך ומגישה חיים קינן. 09.55 לאן נטייל בחג. 10.05 העבות משוחק בדוחסל על אליפות אירופה לאומות בין ישראל לבין צ'ביה שידור חי מאתונה. 13.05 "מאסטרו לגני" — סמכון של לאונרד ברנשטיין. מגישה יוסי בנאי. 18.05 "שבולים ירוקות" — עם נעמי שמר. 14.05 "יגאל ידין בין השורות". 15.05 שלכם לשעה קלה — המערכונים האהובים של תיקי דיין בהשתתפות שולכים אורחים. 16.05 "ראשנו על כתמינו" עם שמואל רוזן והזרגים לחג השבועות בהשתתפות המאזינים. 17.05 "בנות ותרן" — סמדרן של פלמ"ניקיות. 18.05 "לכל איש יש שם" — מירון בכנישתי מספר על בתי-עלמין בירושלים (ש"ח). 19.05 "חשך זורם ופרי" — פגישות חג עם המשורר אנדר אלדן — משירי בכוריה ועד אפילו שיריו שבספרו והאחרון. "זורם זהיר כור" 20.05 "חיילים יצאו לדרך" — משירי הלהקות הצבאיות. 21.05 "עלי שלכת" — השירים המפורסמים של איב מונטאן 23.10 "במוצאי חג השבועות". 23.05 "רצח השלושה ביבגאל" — 50 שנה לארוע (ש"ח). 00.10 "דברים קטנים" — עם ירון אנוש ספורים ושירים על אנשים ורגשות.

גלי צה"ל

05.05 צלילי חג. 07.05 שירים לבוקר חג. 08.05 "מקהלת עליזה לחג" — עם שרה דורון. מיוחדת ליום העליה בגלי צה"ל. 10.05 "הפילהרמונית כומר העברי" — מופע פומבי מיוחד בו מלווה התזמורת הפילהרמונית הישראלית בניצוחו של נועם שריף את מיטב אמני ישראל בשירים עבריים (ש"ח). 12.05 "מליצת פה בלי חשבון"

— עם דודו טופז המגיש מערכונים משתי תוכניות היהיר המצליחות שלו, ביניהם כמה מערכונים בהשמעת בכורה. 13.05 "רוח קדים" — עם יו"ר הכנסת שלמה הלל. מראיין: הסופר סמי מיכאל. על העליה מעירק ועליות שלאחריה. 14.05 צהרי חג. 16.05 "שתי וערב" — מופע פומבי עם הזמרת לאה אברהם המשלבת מוסיקה תימנית מקורית בקטעי ג'ז. 17.00 סימפוזיון ישראל והתפוצה — "היש ציונות בלי עליה". משדר מיוחד שנערך ברומנית מניו יורק, לוס-אנג'לס, לונדון, פריז, בואנוס איירס, יוהנסבורג. מוסקבה וירושלים בין ראשי היהודות בארץ ובעולם. מנחה: מיכאל קרפין. 19.05 "אני אוהב להיות בבית" — עולים חדשים מספרים על עלייתם. 20.05 "לבד וביחד" — עם נער אתיופי שעלה בלי משפחתו לארץ ועם משפחתו המאמצת. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת — פרקים להמטולוגיה — התאים הלבנים. מרצה: פרופ' יהודה שינפלד. 22.05 "מסורת מסורת" — כמוצאי חג. 23.05 "שירי הביכורים" — אמנים מספרים על שירם הראשון. 00.05 ציפורי לילה קלאסיות — עם אריאל כהן. 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה. 05.05 צלילי בוקר — שירים עבריים.

רשת ג'

07.10 "בוקר של חג" — שירים עבריים. 09.05 "ברטים בכיוון אחר". 11.05 "עטור מצחך זהב שחור" — השירים היפים של יוני רכטר. 13.05 "נעימה וזמר". 15.05 "בוא שיר עברי". 17.05 "שיר שלי ושלה". 19.05 "ומר שכזה" — שירים עבריים. 20.05 "מחרוזות". 22.05 "טיול לילי" — שירים עבריים. 23.05 "ענג הוא הלילה".

קולנוע

תל־אביב

אסתר: רמון חי	9.30 ,7.15 ,4.30
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים	9.40 ,7.15 ,5
	9.30 ,7.15 ,5
בן־יהודה: יומן חוף ברייטון	9.30 ,7.15 ,5
גת: סיפור מהחיים	9.15 ,6.15 ,3.15
גורדון: נערת ליווי	9.30 ,7.00
דקל: קרוקודיל דנדי	9.30 ,7.15 ,5
דריב אין: יצרים	7.30
הוד: בנקר	9.30 ,7.15 ,5
לימור חדש: הפרוטוקול הרביעי	9.30 ,7.15 ,4.30
מוזיאון תיאו: תמיד	9.30 ,7.30
סינמה 1: חנה ואחיותיה	9.30 ,7.15 ,5
סינמה 2: ילדים חורגים לאלוהים	9.30 ,7.15 ,5
פאר: בילי גאלבין	9.30 ,7.30 ,5
סאריטי	

יום שלישי	
הרולד ומוד	14.30
התפוז המכני	16.30
יום רביעי	
האחים מרכס במירוצים	11.00 בבוקר
פרנקנשטיין הצעיר	13.00
נחמות קטנות	15.00
קיץ קטלני	17.00
התפוז המכני	23.30
רב־חן:	
חן 1: אשי המח	9.50 ,7.30 ,5
חן 2: משעים שבלב	9.45 ,7.25 ,5
חן 3: אל תקרא לי לבן	9.45 ,7.40 ,5
חן 4: חנות קטנה ומטריפה	9.45 ,7.40 ,5 ,2.11
חן 5: צבע הכסף	9.45 ,7.40 ,5 ,3 ,1 ,11
שחף: פלאטון	9.30 ,7.00 ,4.30
תל־אביב: מעבר לשיא	9.30 ,7.15 ,5
תכלת: רקה לחצות	9.35 ,7.00 ,4.30

רמת־גן

אואזיס: הרומן שלי באוקספורד	9.30 ,6.40 ,4
לילי: הפרוטוקול הרביעי	9.30 ,7.15
ארמון: קרוקודיל דנדי	9.45 ,7.30 ,5
רב־גן:	
גן 1: אשי המח	9.40 ,7.20 ,5
גן 2: חנות קטנה ומטריפה	9.40 ,7.20 ,5
גן 3: משהו פראי	9.40 ,7.30 ,5
פינק פלויד החומה	18.30
כל מה שרצית לדעת על המין	20.15
בריאן כוכב עליון	22.00
מופע הקולנוע של רוקי	24.00
בסיר: שם הורד	9.30 ,7.00 ,4.00
אוריגיל: אשי המח	9.15 ,7 ,4.30
מיטשל: ילדים חורגים לאלוהים	9.00 ,7.00 ,4.30
סמדר: אמדאוס	9.30 ,7.00
הבירה: סיפורים שסיפרתי לאמא	9.15 ,7.15 ,4.30

אוריון

אור 1: הפרוטוקול הרביעי	9 ,6.30 ,4
אור 2: קרוקודיל דנדי	9.00 ,7.00 ,4.30
אור 3: ג'ק פלאש המקפץ	9.00 ,6.30
אור 4: יצרים	9.00 ,7.00 ,4.30
עדן: שמחי ברו למורה	9.00 ,7.00 ,4.30

תיאטרון ירושלים: לא יוקרנו סרטים בתקופת פסטיבל ישראל

חיפה

אורה: שם הורד	9.15 ,7.00 ,4.30
חן: בטי בלו	9.00 ,6.45 ,4.30
עצמון 1: ילדים חורגים לאלוהים	9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 2: שיחות מלוכלכות	9.30 ,7.15 ,4.45
עצמון 3: שמחי ברו למורה	9.15 ,7.00 ,4.30
מאי: קרוקודיל דנדי	9.15 ,7.00 ,4.30
רון: מעבר לשיא	9.00 ,6.30 ,4
אמפי: אופני האש	9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: פלאטון	9.15 ,6.45
קרן אור המנורש: שכנוע עדין	9.15 ,7.00

נתניה

שרון: צבע הכסף	9.15 ,7 ,5
סטודיו: אל תקרא לי לבן	9.15 ,7 ,6

חולון

סבוי: ילדים חורגים לאלוהים	9.30 ,7.15 ,5
מגדל: משעים שבלב	9.00 ,6.00
ארמון: נערת ליווי	9.30 ,7.30 ,5

בת־ים

עצמאות: מעבר לשיא	9.30 ,7.15 ,5

הרצליה

היכל: מעבר לשיא	9.30 ,7.15 ,5.00
מלון דניאל – האודיטוריום: יום רביעי	
הקשר הצרפתי	21.30 ,19.15

באר־שבע

חן: מעבר לשיא	9.00 ,7.00 ,4.30

פתח־תקוה

היכל 1: מעבר לשיא	9.30 ,7.15 ,5
היכל 2: ילדים חורגים לאלוהים	9.30 ,7.15 ,5
היכל 3: שיחות מלוכלכות	9.30 ,7.15 ,5

עפולה

מגדלור: ללא רחמים	9.30

רעננה

אורות: חנה ואחיותיה	9.00 ,7 ,4.30

גבעתיים

חורב: ילדים חורגים לאלוהים	9.30 ,7.15 ,4.30

ראשון־לציון

רון 1: מעבר לשיא	9.00 ,7.15 ,4.30
רון 2: ילדים חורגים לאלוהים	9.30 ,7.15 ,4.30
גן 4: הבוקר שאחרי	9.15 ,6.15

ירושלים

אדיסון: מעבר לשיא	9.00 ,7.15 ,4.30
אורגעה: חנות קטנה ומטריפה	9.15 ,6.30
בית אגרון: יום שלישי	
הולט דיסני – חברי הדרקון אליוט	11.00
האחים כלוו	11.30
כל מה שרצית לדעת על המין	16.00
מתמשת את מר גודבר	13.15
מופע הקולנוע של רוקי	21.45
בריאן כוכב עליון	23.45
יום רביעי	
וולט דיסני – חברי הדרקון אליוט	17.00

הבימה – התיאטרון הלאומי

יום ד', 3.6

מירלה אפרת: 21.00
חדודו וגיזה: 21.00
הקונטרבס – בימרתף: 21.00

צוותא – לתרבות מתקדמת

יום ג' 2.6 בשעות 21.30, 24.00
עבדיה – רבקה זהר
יום ד' 3.6 בשעה 21.00
רכוש נטוש

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

ערב שבועות
בת-ים: גני בתים הנביאים 3
חולון: גני בתים הנביאים 3
ירושלים: קופ"ח, מרפאות רוממה, המ"ג 28
נתניה: הנשיא — שד' ויצמן 36
פתח-תקוה: קופ"ח כללית—חיים עוזר
רמת-גן: יהלום — קריניצי 63
תל-אביב: שחר (ברנדייס), פינקס 27
ריונגוף—ריונגוף 132
חיפה: נורדאו — נורדאו 18
רעננה-כפס: קופ"ח שרעלי, א. יפה, רעננה

שבועות
בת-ים: מזור — חביבה רייק 20
חולון: מזור — חביבה רייק 20
ירושלים: בית הציות, מול נוה יעקב (תג)
קופ"ח, מרפאות רוממה, המ"ג 28 (מוצ"ח)
נתניה: קרנאל — מ. מסחרי ק. נורדאו
פתח-תקוה: קופ"ח כללית — חיים עוזר
רמת-גן: רמת יצחק — שד' ירושלים 96
תל-אביב: בריאות—המלך ג'ורג' 28
אלחורוב—ארלוזורוב 76
חיפה: קרית אליעזר—כבר מאורהוף 6
רעננה-כפס: גלעד — ויצמן 34, כפ"ס

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח-תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל-אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
ערב שבועות
הדסה ע"כ – ילדים, עיניים, א.א.ג. אורטופדיה
שערי צדק – כירורגיה
ביקור חולים – פנימית, נשים
שבועות
הדסה ע"כ – פנימית, נשים, כירורגיה, עיניים
הדסה ה"צ — אורטופדיה
שערי צדק — ילדים
ביקור חולים — א.א.ג.

"ער בדוי – ארון קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה"
ירושלים – 02-243558
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04-229488 (11.00-20.00)
גליל מערבי – 04-922222
קו פתוח לחיילים במצוקה ביממי בי ויר – טל. 229732.
"קו פתוח" – ארון קשבת לילדים ובני נוער 03-222728 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שלך
התחנה לרפואת שיניים בישראל, בתל-אביב — בימים א'-ה' בין השעות 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג מ-18.00—24.00 ובשבתות וחגים בין השעות 15.00—21.00.
הכתובת: רח' פרישמן 49. טל' 244441.
בירושלים: רחוב הנביאים 36, קומה ג', טלפון 224944, מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ-20.00 עד 21.00 בערב.
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים כל השעות. 24.00-9.00. אחרי חצות בטלפון כלבד.
ירושלים: מרכז שער 3 ליד (המשביר) קומה ב', טל' 284823 ,294869.
מרכז סיוע לנפגעות אונס
לפנות לאיזור הצורה טל' 5244-232-03 (ימים א'-ה' בשעות 21.00—17.00).
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 227121-02
ער"ן תל-אביב — טל' 5461111-03
ער"ן ילדים ונוער — טל' 261113
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316
מיזוק מיוחדים
מוקד עיל"א למקרים דחופים — טל' 106

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת-גן, מרכז גבעתיים — טל' 5181111 רמלה — טל' 22445 עפולה — טל' 93333 קרית-גת — טל' 74767, באר-שבע — טל' 057-74767, אשדוד — 222333 — [illegible]

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה – טל' 100. באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת, 100. אילת – 244. חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'-ה': 16.00
ביום ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים א'-ה': 7.00
מתל־אביב לחיפה: בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
ביום ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל־אביב לנהריה: בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
ביום ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30, 19.30. ביום ו' וערבי חג: 6.30, 8.00, 10.00, 11.30, 12.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 13.10, 16.33, 18.38. ביום ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
הרכבת תופעל ביום א' בשבוע וביום אחרי חג בלבד.

קיבוץ דן
מחפש מורה
לכיתות יסוד

לפנות אל לאה בטלפון בבוקר: 06-953827
טלפון אחרי השעה 21.00 – 06-953963

צעיר יהודי שוחרר מבית כלא קנדי והגיע לישראל – בזכות חרות לפיד

מאת יהודית צור, כתב "על המשמר"

חרות לפיד השיג בימים אלה את שחרורו והבאתו לישראל של רולנד חסיד צעיר יהודי מבריה"מ, שנשפט בקנדה למאסר עולם באשמת רצח בהיותו בן 18 ושהה בכלא ב-10 השנים האחרונות. אודות להתערבותו של חרות לפיד שוחרר הצעיר, גורש מקנדה, הגיע לארץ לפני שבוע והוא שוהה עתה בקיבוץ בגליל המערבי.

ב-1973 הגיע משפחתו של ד"ר חסיד מנהל ביה"ח בבריה"מ לוינה בדרכה לישראל. אולם בוינה שוכנעה המשפחה על-ידי ידיד, שהגיע במיוחד מקנדה למטרה זו, לשנות יעדה ולהשתקע בקנדה. אבל, בקנדה, לא הצליח ד"ר חסיד למצוא עבודה במקצועו, כי לא ידע את השפה והיה צריך לעמוד במבחנים. בראשית דרכו שם נאלץ לעבוד כשוטף רצפות וסנדלר. הבן רולנד לא נקלט בבית-הספר והחל לעבוד בחיפושי נפט בחוף המערבי של קנדה.

באחד מלילות 1976 בהיותו בן 16, יצא לשתות בחברת נער ממוצא אינדיאני. בבר התגרה בהם אדם מבוגר שהמשיך לרדוף אחריהם, גם כאשר פנו לדירתם. כשהתקיף אותם, הרביצו לו רולנד וחברו באגרופיהם והותירו אותו על הרצפה. האיש החל להקיא בגלל שיכרותו, נחנק ומת כעבור כ-4 שעות. לאחר חקירה מהירה עצרה המשטרה את רולנד וחברו.

למרות שעורך הדין שמינתה המדינה הרגיע את משפחתו של רולנד ששום סכנה אינה נשקפת לו, נגזר לו — ואף לחברו — מאסר עולם. גזר הדין הפתיע את דעת הקהל הקנדית, היתה זאת פעם ראשונה שבני 16 קיבלו מאסר עולם על רצח מדרגה שניה. חרות לפיד סיפר אתמול, במסיבת עיתונאים שהתקיימה בביתו באיילת-השחר, שאמצעי התקשורת הקנדיים גרסו שהעונש הכבד נבע מהיות השניים יהודי ואינדיאני.

בהמלצתם של גורמים ממלכתיים בישראל, הופנה חרות לפיד למשפחה חסיד בקנדה. הוא נפגש עם הנער בבית הכלא במונטריאול. והתברר לו שקנדה לא תשחרר את רונלד כל עוד לא תימצא מדינה שתהיה מוכנה לקלוט אותו. לפיד ערך מסע שכנוע נרחב בקרב הפקידות במשרד החוץ הישראלי, אך נתקל בסרוב מוחלט לספק לנער דרכון ישראלי, עד להתערבותו של ח"כ רוני מילוא. לפיד סיפר שרוני מילוא מסר לו שחתם על אישור לקליטת הנער בישראל, כשנפגש עימו בחדר האיפור, לפני השתתפותם בתכנית ערב חדש, לפני כחודשיים.

בזכות האישור הישראלי שוחרר הנער. הוא הובא לישראל, כבול באזיקים משך 22 שעות ברציפות, על-ידי שומריו הקנדיים שמסרו אותו בנמל התעופה לוד לידיו של לפיד.

הקנדים לא אפשרו לנער לראות את משפחתו ואת אחיו פיליפ, היום בן 8, שנולד כשהוא כבר היה בבית כלא.

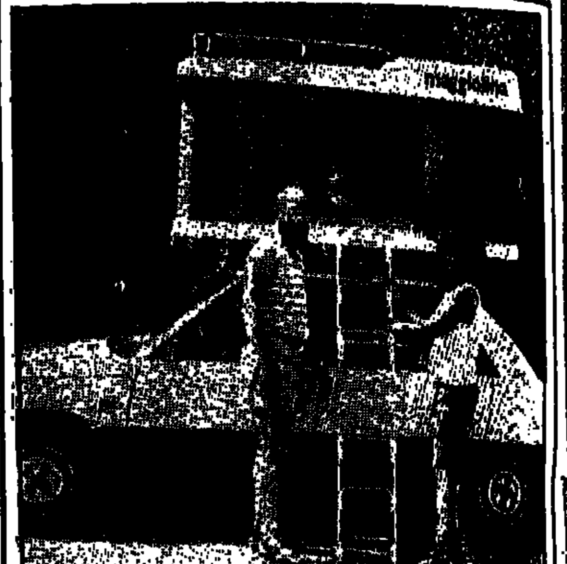

חדר שינה מתקפל ומותקן על גג המכוניות יוצג ביריד "אדם ומעונו" שייפתח השבוע

לראשונה מלון על גג המכונית

מאת יוסף שמי, כתב "על המשמר"

לראשונה בישראל יוצג "מלון על גג המכונית" ביריד "אדם ומעונו" שיפתח ביום ה' השבוע ב"מרכז הירידים" בתל-אביב. מדובר בחדר לינה המותקן תוך דקות על גג המכונית כשהוא מקופל ומשמש ליעד פותחים אותו במספר שניות לחדר שינה סגור בתיק. חדר השינה על גג המכונית משווק בישראל על-ידי חברת "גידול-נופש נייד".

חדר הלינה מתרומם לגובה 1.10 מטר מעל לגג המכונית. באמצעות ידית פשוטה להפעלה. מתקבל חדר לינה באורך 2 מטר וברוחב 1.35 מטר המאפשר לינה זוגית נוחה. בחדר-מזרון בגובה 12 ס"מ, שתי כריות, תאורה וכן חלונות ודלת בעלי רשת נגד חרקים. המתקן עמיד נגד פגעי מזג אוויר — גשם, לחות ואבק. בעת נסיעה מקופל החדר הנישא על גג המכונית ובשל צורתו האירודינמית הוא אינו בולט את מהירות הנסיעה. בחניה ננעל המתקן לגג המכונית על-ידי ארבעה מנעולים מיוחדים למניעת גניבה. לחדר הלינה על גג המכונית עולים באמצעות סולם.

סקר של ד"ר מינה צמח מגלה:

31% סבורים שלפחות 1 מ-3 חבריהם הקרובים לא היה נישא שוב לאשתו

מאת ירון זליג כתב "על המשמר"

31% מתושבי ישראל סבורים כי לפחות אחד משלושת חבריהם הקרובים לא היה נישא לאשתו הנוכחית, לו חי את חייו שנית. ממצא זה כלול בסקר דעת קהל של ד"ר מינה צמח שפורסם השבוע.

מטרת הסקר היתה לבדוק את שביעות רצונם של גברים נשואים בישראל מחיי הנישואים שלהם. המרואיינים לא נשאלו שאלה ישירה לגבי עצמם, אלא, שאלה עקיפה המתייחסת את הנושא לחבריהם. השאלה התייחסה רק לגברים, אולם הנשאלים היו גברים ונשים גם יחד.

מממצאי הסקר עולה כי 7% סבורים שכל אחד משלושת חבריהם הקרובים לא היה מעוניין להנשא בשנית לרעייתו הנוכחית. 9% השיבו כי שניים מתוך שלושת חבריהם הקרובים לא היו נישאים בשנית לאותה אשה ו-15% סבורים כי חבר אחד מתוך השלושה לא היה מתחתן שוב עם אשתו. סך הכול 31% לא היו נישאים עם האשה הנוכחית שלהם, לו הברירה היתה בידם: כך לפחות סבורים חבריהם הטובים. 58% השיבו כי כל השלושה היו נישאים בשנית לאותה אשה. 11% לא השיבו.

ממצאים נוספים מגלים כי 55% סבורים שאשתו של אותו חבר אליו הם מתייחסים אינה יודעת על רצון בעלה שלא להנשא לה בשנית. עוד מסתבר כי קיימת מגמה של עלייה בשיעור הלא מרוצים מנשותיהם הנוכחיות, ככל שמשך הנישואים מתארך. מקרב הגברים שחבריהם סבורים שלא היו נישאים בשנית לאותה אשה — 29% נשואים עד 5 שנים, 31% נשואים עד 10 שנים ו-34% נשואים למעלה מ-10 שנים.

בטוח אשראי
החברה הישראלית לבטוח אשראי (ב.א.) בע"מ

דין וחשבון מקוצר ליום 31 בדצמבר 1986
(מותאם להשפעת השנויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי)
(הסכומים בשקלים חדשים)

מאזן

	ליום 31 בדצמבר 1986	1985
אגרות חוב ממשלתיות	938,697	1,335,256
הלוואות ופקדונות בבנקים	252,494	493,033
רכוש קבוע ומקרקעין	874,989	895,910
פרמיות לגביה	719,030	324,343
מזומנים ופקדונות בבנקים לפי דרישה	910,622	513,060
חייבים ויתרות חובה	81,528	105,918
	3,777,360	3,667,520

	ליום 31 בדצמבר 1986	1985
הון, קרנות ועודפים	1,287,978	1,274,867
התחייבויות הוניות	405,242	484,913
עתודת בטוח כללי	139,879	156,615
עתודה לסכונים יוצאים מן הכלל	6,989	6,921
תביעות תלויות	37,500	95,129
חברות בטוח - פקדונות וחשבונות אחרים	882,578	797,218
התחייבויות אחרות ויתרות זכות	1,017,194	851,857
	3,777,360	3,667,520

דו"ח עסקי בטוח כלליים

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1986	1985
פרמיות	364,682	417,779
ירידה בעתודת הבטוח	16,410	30,190
הכנסות מהשקעות	103,929	1,876
תביעות לשנה	(154,134)	(198,713)
גדול בעתודה לסכונים יוצאים מן הכלל	(81)	(1,575)
דמי עמילות והוצאות הנהלה כלליות, נטו	(920,334)	(710,740)
דמי רשום ודמים אחרים	905,240	962,321
רווח מעסקי בטוח כלליים	317,712	501,138

דו"ח רווח והפסד

	1986	1985
רווח מעסקי בטוח	317,712	501,138
הוצאות מימון שלא נזקפו לדו"ח עסקי בטוח	(65,079)	(253,582)
הוצאות הנהלה וכלליות שלא נזקפו לדו"ח עסקי בטוח	(110,715)	(98,669)
רווח לפני מסים על הכנסה ורווח	141,918	148,887
מסים על הכנסה ורווח	(128,807)	(118,608)
	13,111	30,279
סעיף מיוחד - התאמת מסים נדחים על חשבון שנים קודמות	–	118,608
רווח נקי לשנת החשבון	13,111	148,887
רווח בלתי מיועד (הפסד) לתחילת השנה	52,684	(168,624)
התאמת ערך רכוש קבוע	–	72,421
יתרת רווח שלא יועדה לסוף השנה	65,795	52,684

מצב התון הנפרע

	ליום 31 בדצמבר 1986	1985
ההון הנפרע המינימלי המתחייב על פי התקנות	1,055,800	884,400
ההון הקיים מחושב לצורך התקנות	1,225,907	1,014,086
עודף	170,107	129,686
הון מניות נפרע המתחייב על פי התקנות	1,055,800	884,400
הון מניות נפרע קיים (נומינלי)	885,000	615,000
גרעון	170,800	269,400

הערות:
1. דין וחשבון מפורט מלא עם הבאורים של הנהלת החברה כולל דין וחשבון של מבקרי החשבונות ימסר במשרדי החברה ברח' נחלת בנימין 28, תל-אביב לכל דורש.
2. הפרסום הנ"ל נעשה בהתאם לחוק הפקוח על עסקי בטוח התשמ"א - 1981.

הודעה למנויי האנציקלופדיה העברית

מטעם הנאמן לבצוע ההסדר ישראל מובין,
עו"ד ספרית פועלים והחברה לחוצאת אנציקלופדיות בע"מ

על פי הסדר חחברה לחוצאת אנציקלופדיות בע"מ עם נושיה על פי סעיף 233 לפקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ד-1983 שאושר בבית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד השופט י' זיילר) בתיק ת"א 653/86 בתאריך 12.1.87, ולפי חצו שניתן לפיכך ב-15.1.87, לחלן "ההסדר"—

ניתנת בזאת הודעה לרוכשי כרך המפתח של האנציקלופדיה העברית כי ספרית פועלים נתבקשה שתחל באספקת כרך המפתח לאלתר לאלה שטרם קבלוהו.

עם פרסום מודעה זו יוכל כל מי ששילם עבור כרך המפתח לגשת עם הקבלה שבידיו לחנות ספרית פועלים שברחוב אלנבי 73, תל-אביב מיקוד 65174 (טלפון 03-291431), בשעות 14.00-08.00.

ניתן להסדיר משלוח כרך המפתח בדואר למי שיבקש זאת בכתב מספרית פועלים, בצירוף הקבלה, כתובת מדוייקת והמחאה דואר ע"ס 4.- ש"ח לזכות ספרית פועלים לכיסוי הוצאות המשלוח.

אשר לאספקת שאר כרכי האנציקלופדיה, תינתן הודעה על כך בנפרד.

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965

הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב—יפו

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל-אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב—יפו, הופקדה ביחד עם התשריט המצורף אליה תכנית מס' שינוי מס' 1 לשנת 1985 של תכנית מס' 1945 א'.

השטחים והגבולים בשינוי התכנית ומקומם: גוש: 6924, חלקה: 94, רחוב: לילינבלום.

עיקרי מטרת התכנית:
1. הפקעת רצועת קרקע ברוחב 4.0 מ' לחזית רח' לילינבלום.
2. קביעת זיקת הנאה לצמיתות לזכות הצבור בחזית רח' לילינבלום על רצועת קרקע ברוחב 1 מ' מעל פני הקרקע לכבר, שתשמש כמדרכה להולכי רגל.
3. קביעת קו בנין של 0.0 מ' במרתפים של 4.0 מ' בקומת הקרקע ושל 0.0 מ' בקומות העוש הנמוך.
4. תכנית מפורטת מס' 1945 א', איתה מגדילה את אחוזי הבניה מעבר לנקבע בתכנית הראשית.
5. כיטוי התכנית הראשית מס' 1945 אשר הודעה בדבר מתן תוקף לה נתפרסמה בילקוט פרסומים מס' 2812 מיום 13.5.82.

כל המעונין רשאי, לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המחוזית.

התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ולוו בתצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

מרדכי כהנא, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

גובר המסע האנטישמי בצרפת על רקע משפטו של קלאוס בארבי

ניאו־נאצים ממשיכים להפיץ כרוזי שיטנה והסתה בבתי־הספר ואחד המנהלים אף סייע בכך.

מאת ארנון יפה, כתב "על המשמר" בצרפת

פאריס. — חסידי לה פן ופסבדו־היסטוריונים נאציים חוזרים ללבות אלימות נגד יהודים ברובעים יהודיים ובבתי־ספר תיכוניים מעורבים בצרפת, על רקע רגשות האשמה שמעוררות העדויות במשפט בארבי על זוועות פשעי הנאצים.

אלפי כרוזים אנטישמיים, המכחישים את קיום השואה, הופצו בבתי־ספר תיכוניים ברובעים שבהם חיים יהודיים, ערבים וצרפתים. בגימנסיית וולטר, ברובע ה־11, קבלו התלמידים היהודיים, כי אחד המנהלים סייע בחלוקת הכרוזים.

תוכנם הוא תיזה היסטורית מדומה על שיתוף־פעולה בין היטלר ליהודים בהקמת "בית לאומי מחוץ לאירופה". "היהודים הטיפו למלחמה הכללית נגד גרמניה," נאמר בכרוז, "וגרמניה גמלה להם באותו מטבע. הם היו אויביה, היא גרשה אותם, עצרה אותם, אבל מעולם לא השמידה יהודים. העם הגרמני שילם מחיר יקר, ילדים ונשים נשרפו במצצות תבערה. מעולם לא ניתנה פקודה להשמיד יהודים. הוחלט לגרשם ומנית מזרחה, בצפייה לסיום המלחמה."

כרוזים אלה מיועדים להציג את העדויות במשפט בארבי כבדויות. על־פי הכרוזים שימשו תאי הגזים לביעור כינים. היהודים מתוארים כשקרנים.

הורים בגימנסיית וולטר מסרו, כי יתבעו לדין את המנהל, שעזר בהפצת הכרוזים בין התלמידים. הלה הצטדק, כי לא רצה להפעיל צנזורה. הכרוזים נושאים ציורים של קונק, קריקטוריסט ידוע מהשבועון "אנמה דה ג'ודי", המציגים את תאי הגאזים כמיתקנים שטכנית לא יכלו לפעול. חלקם גם נושאים פרוטמת להוצאת ספרים "החפרפרת הזקנה" של שמאלנים קיצוניים, המתמחים בהפצת ספרות אנטישמית וניאו־נאצית של ההיסטוריונים הבדויים.

בבלוויל הופצו כרוזים שקראו לגירוש היהודים. "היהודים עדיין כאן. הם נתקעו פה," נאמר באחד מהם. על בית־כנסת בנאנט נרשמו כתובות הקוראות "שחררו את בארבי. היטלר לנצח".

פעילים בקבה"א ומפ"ם שוחחו עם מסורבי עלייה שהתכנסו במוסקווה

הודו לפעילים על עזרתם המורלית במאבקם למען עלייה □ "עזרו לילדינו בני ה־17 לעלות לישראל בגפם, שלא יסבלו כמונו"

מאת י. גלילי, כתב "על המשמר"

"עזרו לילדינו בני 17 לצאת מברית המועצות באופן עצמאי לעלות לישראל. הם לא מוכרחים לעבור את הסבל והיסורים שאנו מתנסים בהם — בקשה זו לממשלה ולעם בישראל." השמיעו פעילי עליה ומסורבים, שהתכנסו אתמול בבית משפחת יקיר במוסקווה.

שיחה טלפונית התנהלה אתמול בצהריים מבית הקיבוץ הארצי בת"א לבית משפחת יקיר. את השיחה ניהלו ברוך שילקרוט (נגבה) עורך "הפורום" בשפה הרוסית של הקיבוץ הארצי ומפ"ם, סימה שווייצר (מגבעת עוז) וגרגורי כהנוביץ (סאסא), פעילים למען יהודי ברית המועצות.

בשיחה נמסר, כי ב־5 מוקדים, מהם 4 במוסקווה ו־1 בלנינגרד, התכנסו אתמול כ־40 איש מכל מוקד, ביניהם אסירי ציון לשעבר, מסורבי עליה זה 10־15 שנה וצעירים וצעירות בגיל 17, שזכאים כאזרחים להגיש בקשות לעליה באורח עצמאי, כדי לדון על תביעתם לעלייה.

הם הודו לפעילי הקיבוץ הארצי על המכתבים, החבילות והתמיכה המוסרית והממשית במאבקם למען עליה לישראל.

חברי הקיבוץ הארצי, שניסו במשך שעות להשיג לאת שאר המוקדים בטלפון, במוסקווה ובלנינגרד — נענו בשלילה. "מספרי הטלפון המבוקשים לא עונים", נאמר להם מהמרכזות בבריה"מ.

היוונים חוששים מצ'אושסקו "הבולדוזר"

מאת ז'אן כהן, כתב "על המשמר" ביוון

אתונה. — שמו כלבד מעביר צמרמורת בממונים על הטקס במשרד החוץ היווני — ובצדק: בפעם הקודמת שאירחוהו, נאלצו לגייס אלפי דראכמות לשיקום ההריסות שהותיר אחריו.

האורח הקרוא אומנם, אך המפחיד כל כך, הוא לא אחר מאשר נשיא רומניה, ניקולה צ'אושסקו, המנהיג הנדגוגן ביותר מבין מנהיגי אירופה כיום.

במשרד החוץ היווני עדיין זוכרים לדיראון את ביקורו ב־1983. לא שכחו כאן כיצד ציווה על שומר־ראשו לעקור מן הכתלים את כל מכשירי הטלפון בארמון הנשיאות, שבו אירחוהו. הרומנים תירצו את המעשה ב"טעמי בטחון".

עתה צופים לביקורו שנית ביוון ב־9 ביוני, אך התוכנית עלולה להתבטל, שכן נשיא רומניה הביע מורת־רוח מן המגורים שהוצעו לו מארחיו. הוא דורש להתגורר פעם נוספת בארמון הנשיאות, אך נשיאה החדש של יוון, קריסטוס סארצטאקיס, שולל את האפשרות מכל וכל. היוונים הציעו לצ'אושסקו בניין משופץ גדול בלב־אתונה, שהוא מעון־האירוח הרשמי של אורחיה רמי־המעלה של יוון, אך אנשי הבטחון הרומניים פוסלים את הבניין "מטעמי בטחון".

היוונים הציעו בניין אחר, אך גם אותו דחו הרומנים. הפעם בטיעון כי אין הוא טוב דיו. לבסוף הציעו היוונים את בית־המלון המפואר "גראנד ברטייז'", אך גם הצעה זו נדחתה על הסף.

קווי הטלפון בין רומניה ליוון עמוסים משימושי־יתר שנעשה בהם במאמץ נואש לפתור את בעיית המגורים של נשיא רומניה, והמצב ברגע זה הוא כדלקמן: או שצ'אושסקו יואות להתגורר בבית־מלון, או שנשיא יוון ייסוג מעמדתו ויאות לארחו.

בריטניה מאיימת לנקוט סנקציות נגד איראן

לונדון. — בריטניה הזהירה אתמול את איראן כי היא תנקוט נגדה עיצומים דיפלומטיים, אם לא תמסור טהראן הסבר להכאתו ולחטיפתו של דיפלומט בריטי בכיר, פעולה שתוארה על־ידי ראש הממשלה, מרגרט תאצ'ר, כ"מחפירה".

דובר משרד החוץ הבריטי אמר, כי ארצו דורשת הסבר, התנצלות ותשובה על מחאה בריטית, שהוגשה ביום א' לאיראן, בעקבות הודעת טהארן, כי הדיפלומט יועמד למשפט.

מקורות דיפלומטיים אמרו, כי נראה שאין מנוס מעיצומים, וכי אלה עשויים להיות צימצום הסגל הדיפלומטי האיראני בבריטניה ואפילו ניתוק מוחלט של היחסים.

תאצ'ר, הניצבת לפני משבר גובר והולך עם איראן ימים ספורים לפני הבחירות הכלליות, ב־11 ביוני, אמרה, כי הכל נעשה כדי להגן על דיפלומטים בריטיים בטהראן.

הסכסוך בקשרים המעורערים בין לונדון לטהראן החל כאשר הדיפלומט הבריטי אדוארד צ'פלין נעצר באיום נשק, הוכה ונעצר בשבוע שעבר למשך 24 שעות בידי שישה מאנשי המשמר המהפכני.

בריטניה הגישה מחאה חריפה ומיופה־הכוח האיראני בלונדון נקרא למשרד החוץ ונדרש למסור הסבר מיידי.

המקורות הדיפלומטיים אמרו, כי נראה שנחושה החלטתם של האיראנים להסלים את הפרשה וכי אין כנראה סיכויים ליישוב הפרשה בצורה ידידותית. (עה, ע"ס)

צבא סרי לנקה: הטאמילים ספגו מהלומות קשות

קולומבו. — נשיא סרי־לאנקה, ג'וניוס ג'יוארדין, אמר אתמול, כי הוא מוכן למות כדי להגן על אחדות ארצו, בעוד הממשלה מדווחת על הצלחה גדולה במיתקפה הצבאית בת שבוע־הימים נגד אנשי הגרילה הטאמיליים הבדלניים.

בהודעה נמסר, כי כוחות צבא השתלטו על המאחז האחרון של המורדים באזור הקרבות, פוינט פאדרו פורט, בקצה הצפוני־המזרחי של חצי־האי ג'אפנה, ובכך השלימו את התקדמותם דרך אזור ואדאמרצ'י שבשליטת המורדים.

דובר הממשלה אמר: "זו מהלומה כבדה מאוד לטרוריסטים". הוא הודה, כי מטרה אחרת של המיתקפה הצבאית, לכידתו של מנהיג המורדים, פראבאקארן, נכשלה, ונראה כי המפקד הצבאי הטאמילי הצליח להתחמק.

אתמול ביטל הצבא למשך 11 שעות את העוצר בחצי־האי ג'אפנה, כדי לאפשר ל־800,000 התושבים לקנות אספקה. דבר זה [illegible], שהשלב הראשון של המיתקפה קרוב להשלמתו. (ערד)

הפריט החסר לבגדי המלך

רה"מ יצחק שמיר בולה אתמול במסגרת יומו העמוס במפעל "דלתא" לתחתונים. שמיר גילה התעניינות מרובה ומעריכים שהעיסוק בעולם התחתון ידחק נושאים שוליים כמו הוועידה הבינ"ל לזמן־מה (תצלום: מגי אלון־לע"מ)

נפתחה ועידת האיידס הבין לאומית; "חיסון "יפותח לא לפני שנות ה־90"

עד כה מתו 50 אלף בני אדם מן המחלה ■ ממחקרים שהוגשו לעיון באי הוועידה עולה שהמשתייכים לקבוצות הסיכון לא שינו הנוהגים המיניים כדי להימנע מהידבקות

וושינגטון. — הוועידה הבינ־לאומית הגדולה ביותר למחלת האיידס נפתחה כאן אתמול בהסכמה כמעט כוללת של המשתתפים, כי פיתוח תרופה למחלה הוא עדיין עניין לשנים רבות.

המומחים למחלה סבורים, כי פיתוח חיסון נגד המחלה, שעד כה ניספו בה 50,000 בני־אדם ברחבי־העולם והיא מאיימת על מיליונים נוספים, אינו צפוי לפני אמצע שנות ה־90, בעוד שתרופה נגד המחלה תימצא רק שנים רבות לאחר מכן.

אולם ד"ר סמואל ברודר, אחד מראשי החוקרים של המחלה במרכז הסרטן הלאומי בארה"ב, אומר כממצאי־מחקר שהגיש לוועידה, כי תוצאות של כמה ניסויים בתכשיר רפואי לחולי איידס נותן יסוד מסויים של תקווה להשגת תוצאות ממשיות יותר בעתיד.

קרוב ל־6,000 חוקרים, אנשי־מדע ואנשי רפואה ציבורית מ־50 מדינות התכנסו בוושינגטון כדי למצוא, בין 1,000 עבודות המחקר שהוגשו לוועידה, משהו שניתן להיתלות בו לשם טיפול בחולים.

כמה מחקרים, מבין אלה שהוגשו, מלמדים, שאנשים המשתייכים לקבוצות סיכון של הידבקות במחלה לא שינו את הנוהגים המיניים שלהם כדי להימנע מהידבקות. "החומר שנאסף מראה, כי יש להכפיל את המאמצים לחינוכם של אנשים, בעיקר אלה המשתייכים לקבוצות סיכון", אומרים החוקרים של האוניברסיטה בוונקובר.

מרענים מאוניברסיטת מיסיסיפי מסרו לוועידה, כי במחקר שנעשה בקבוצה של הומוסקסואלים, לא נתגלה הקשר בין סכנת ההידבקות לבין התנהגותם של ההומוסקסואלים. "מצאנו, שארבעה מתוך כל חמישה ממשיכים בפעילות מינית בעלת סיכון גבוה, בלי להתחשב בסיכון הרב שבהתנהגות. [illegible]," נאמר במסקנות המחקר.

מנהלי הוועידה אינם סבורים שצפויה פריצת־דרך בשלב זה. עם זאת, ישנם סימנים ראשונים ל[illegible] התפתחויות חיוביות. (עה, ע"ס)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 1.6.87

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6638	1.6845	1.6757
דולר אמריקני	1	1.56	1.63	1.5936	1.6134	1.6048
מרק גרמני	1	0.85	0.89	0.8680	0.8789	0.8734
לירה סטרלינג	1	2.53	2.65	2.5760	2.6081	2.5982
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2603	0.2635	0.2620
ין יפאני	100	1.07	1.12	1.0924	1.1061	1.1037
גילדן הולנדי	1	0.75	0.79	0.7702	0.7798	0.7750
פרנק שווייצרי	1	1.03	1.08	1.0456	1.0587	1.0509
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2497	0.2528	0.2512
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2345	0.2374	0.2361
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2305	0.2334	0.2321
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3584	0.3629	0.3607
דולר קנדי	1	1.17	1.23	1.1913	1.2062	1.1994
דולר אוסטרלי	1	1.09	1.18	1.1346	1.1488	1.1445
ראנד דרום אפריקני	1	0.47	0.80	0.7856	0.7954	0.7922
פרנק בלגי	10	0.41	0.43	0.4190	0.4243	0.4218
שילינג אוסטרי	10	1.21	1.27	1.2353	1.2507	1.2431
לירה איטלקית	1,000	1.18	1.25	1.2031	1.2181	1.2098

המשטרה: עשרות ק"ג הרואין חודרים למחוז ת"א מדי שנה

300 חשודים בסחר בסמים ובהחזקתם נעצרו ע"י משטרת המחוז מתחילת השנה

300 חשודים ביבוא סמים, בסחר בהם ובהחזקתם, נעצרו ע"י היחידה המרכזית של משטרת מחוז ת"א מאז ינואר 1987, כשברשותם 5.590 ק"ג הרואין, 1.100 ק"ג קוקאין ו־151 כדורי אל.אס.די.

סנ"צ מנו הכט, ראש מפלג יחידות של היחידה המרכזית בת"א, אמר אתמול בתדרוך עתונאים, כי החשודים נעצרו לאחר שהוכרז על [illegible] 1987 כעל שנת המלחמה בסמים.

לדבריו, נעצרו עד תום ההליכים [illegible] איש ועוד 46 עצורים עד להחלטה אחרת. בסה"כ טופלו 83 תיקי סחר ו־8 תיקי יבוא סמים.

סנ"צ הכט סיפר, כי במיבצע "[illegible]" שנערך לפני כחודש, שבו הפעילו סוכן משטרתי סמוי, נעצרו 28 איש, רובם, משכונת התקווה, אשר בה קיימת פעילות ענפה של סחר בסמים.

במיבצע זה הואשמו ושוחררו 6, שנעצרו עד תום ההליכים ועוד 14 עצורים עד לקבלת החלטה לגבי המשך מעצרם או שיחרורם.

שותפו של אולסי פרי

בפרטו פרשיות יבוא שונות סיפר על צעיר תל אביבי, אשר הואשם כיבוא 700 גר' קוקאין. הוא ייבא בזמנו סמים יחד עם הכדורסלן אולסי פרי. גרם אחד של קוקאין שעמו הוא נתפס הביא למעצרו.

עוד סיפר על שלושה מדרום־אפריקה, שנעצרו בעת שיבאו ארצה 330 גרם הרואין, גם אלה עצורים עד תום ההליכים.

ב־3.4.87 נעצר חשוד נוסף הנאשם ביבוא של כ־1 ק"ג הרואין באמצעות בלדרית סמים וביבוא נוסף של 116 גרם הרואין.

חשוד אחר נעצר באנגליה יחד עם יבואן מהולנד באמצע חודש פברואר, כשברשותם 2 ק"ג הרואין. עוד נעצרו בפברואר שלושה חשודים באשמה של יבוא 6 ק"ג הרואין מבלגיה. באמצע אפריל נעצר חשוד כשברשותו 1.10 ק"ג קוקאין שעפ"י האשמה ייבא אותם מאירופה.

הדובר הרגיש במיוחד את מעצרם של בני זוג, חסרי כל עבר פלילי, שנתפסו כשברשותם 50 גר' הרואין ו־40 גר' קוקאין שאותם יבאו עפ"י האשמה. הוא ציין, שהחשודה טענה שמתוך אהבה סייעה בידי בעלה, בן 30 מצפון ת"א. השניים נעצרו עד תום ההליכים.

שיטה דיסקרטית

סנ"צ הכט פירט את ספור מעצרו של חשוד שנתפס באפריל כשברשותו 1 ק"ג הרואין. עימו נעצרו עוד 9 חשודים — 5 מהם עצורים עד לקבלת החלטה אחרת. ביום שישי האחרון, הוגש לדבריו, כתב אישום נגד כל התשעה. כל החבורה ניהלה עסק כשר של מגרש למכירת רכב משומש מאחורי הסדנה המשטרתית בשדרות ירושלים ביפו. עסק זה שימש לטענת המשטרה כיסוי לפעילותם הפלילית. הוא הגדירם כחבורה מגובשת ומתוחכמת שפעלה בשיטת ביצוע דיסקרטית.

בעקבות מעצרם, הגיעו השוטרים כמאי למפיצים הסיטונאיים שלהם, אשר מכרו את הסמים בגרמים והעבירום גם לתחנת סמים בצומת בלפור־יפת בבת־ים. סה"כ נעצרו 15 חשודים כסוחרים — 7 מהם עדיין במעצר.

בהקשר לאותה פרשיה נעצרו עוד שני אחים שהפיצו סמים. בנוסף להם נעצרו עוד 10 סוחרים. עוד זוג אחר נעצרו כחשודים בהפצה.

להלן אמר הקצין, כי נעצר גם תושב האזיינוס, שהוא עבריין נמלט, לאחר ששוחרר מהכלא ששם ריצה עונש מאסר בשל פעילות חבלנית, במסגרת עסקת חילופי השבויים. הוא היה קשור עם שתי בחורות שניהלו תחנת סמים ברח' לוריא 3 בת"א, ושם נתפסו 100 גרם הרואין בתפזורת. הוא היה ספק החומר והן הפיצו אותו. אחיו חשוד כשותף בהספקות החומר, ונעצר אף הוא. שתי הבנות שוחררו בתום החקירה.

הדובר העריך, כי במשך שנה חודרים למחוז ת"א עשרות ק"ג של הרואין.

(עתים)

הטור השבועי

תביעה לשתף נציג הגימלאים במו"מ על חידוש הסכמי השכר.

יו"ר הסתדרות הגימלאים א. אברהמוביץ פנה ליו"ר האגף לאיגוד מקצועי בתביעה לשתף את נציגי הפנסיונרים במו"מ על הסכמי העבודה: "בפתיחת המו"מ על חידוש הסכמי העבודה 1987־1988, הנני להזכיר שסוכם לשתף נציג הסתדרות הגימלאים באגף לאיגוד המקצועי למו"מ כנ"ל. העדרם של נציגי הפנסיונרים בעבר במו"מ כזה גרם לכך שעניני הגימלאים (שכחו) וקופחו לא פעם. אי לזאת אנו מבקשים לחמזין את ענינו ולדאוג לכך שגם במו"מ בדרג האיגודים המקצועיים הנוגעים ישותף נציג הפנסיונרים של הענף המסוים. אנו משוכנעים שהשתתפות נציג של הסתדרות הגימלאים ימנע אי הבנות מיותרות בין הגימלאים לבין מערכת האיגוד המקצועי". במענה למזכ"ל ההסתדרות ויו"ר האיגוד המקצועי כותב חח' א. אברהמוביץ: "בקשר לידיעות כי האוצר מציע לשפר את השכר בהסכמי העבודה 1987־88 בדרך של הקטנת מס הכנסה והעלאת הנטו (הכנסה פנויה), הנני להפנות תשומת לבכם לכך, שאם תתקבל ההצעה הנ"ל יקופחו הפנסיונרים כי הנטו שלהם מעט ולא יגדל. אנו מניחים שכמובטח אתם ערים לעניינים המיוחדים של הפנסיונרים במו"מ על השכר".

בחירות יחסיות להסתדרות הגימלאים — הסתדרות הגימלאים פנתה למזכ"ל ההסתדרות בענין קיום הבחירות להסתדרות הגימלאים בו נאמר: "ב־20 באפריל 1986 בחרה הועדה המרכזת בועדה בראשות חח' שלמה אביטן "לגור את כל השאלות הארגוניות הנוגעות לענין הבחירות להסתדרות הגימלאים ולקבוע את השיטה וסדרי הבחירות להסתדרות זו". מבלי לפקפק בכוונות הטובות של הוועדה עלינו לקבוע כי היא לא עמדה במשימה שהוטלה עליה, לפי מיטב הבנתנו אין כל צורך במאמצים מיוחדים לעבוד תקנות בחירות להסתדרות הגימלאים. אנו מבקשים ממך להביא לאשור המוסדות המתאימים כי הבחירות להסתדרות יתקיימו על פי חוקת הבחירות היחסיות שפורסמו במרץ 1985. אי לזאת אנו מבקשים ממך לנקוט את הצעדים הדרושים כדי לאפשר שעוד השנה יתקיימו הבחירות הראשונות להסתדרות הגימלאים לפי החוקה המקובלת בהסתדרות. אנו מחכים לפעולתך הדחופה".

בסניפים —

תל־אביב — במשך חודש מאי קיים סניף ת"א שלושה טיולים ב־5 במאי ש.ז. טיול למדבר יהודה, ב־12־11 במאי ש.ז. טיול לחרמון בין יומיים, וב־26 במאי ש.ז. לגליל המערבי.

גימלאי "מבטחים" בת"א — קיימו מפגש ב־31 במאי ש.ז. שעל סדר היום הקמת הסניף ובחירת ועד. השתתפו חח' דוד בן יעקב יו"ר הארגון הארצי של גימלאי "מבטחים" וחח' חנן מאירי מנהל סגל מרכזי סניף ת"א.

ב־10 במאי ש.ז. תתקיים יום עיון בשדה בוקר לארבעת הסניפים של גימלאי ת"א.

ב־24 במאי ש.ז. החליטה המזכירות הפעילה להוציא בטאון לסניף הגימלאי ת"א.

מחוז חיפה —

גימלאי הר־הכרמל — נפגשו עם יו"ר גימלאי מחוז חיפה חח' י. גולשטיין במועדון ע"ש אליהו גולומב. המרצה דן בקידום התנועה של הגיל השלישי בחברה הישראלית. והביע תקווה כי לאחר הבחירות לארגון ותיקי התנועה — גימלאים יבואו שינוי לטובה. הנחה את המפגש חח' רוזנברג.

איגוד הגימלאים הציבים בקולל־בונה בחרות — קיים ב־12 במאי ש.ז. כנס בבית רמז של המועצה הארצית שחברים בו 24 נציגי אזוריים המאגדים בתוכם מעל 7000 חברים. לאחר דיון סוכם:

א. לטפל בחברים קולקטיב וכפרטים בבעיות גימלא, תרבות, טיפול אישי ועזרה הדדית.

ב. לבטל את חשיוכות למסגרת הארגונית המשותפת עם הפועלים הציבים. שייכותנו להבא היא לארגון הכללי של הגימלאים ולהסתדרות פועלי הבנין וקרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבנין. הוועד הארצי יהיה מורכב מ־17 חברים ומזכירות מצומצמת של 7 חברים. ליזן נבחרות ועדות תרבות, כספים וביקורת.

גימלאי קג"מ — תיקון טעות —

בטור השבועי האחרון חלה טעות בהודעה על טיולים לחברי הארגון. בפרטים נא לפנות לח' בנימין בקג"מ טלפון 7536536.

ש. פטיק יו"ר הוועדה הכלכלית הרצה במכללת אשקלון על בעיות חברה וכלכלה של הגימלאים. אחר ויכוח נוקב וממצה בבעיות האקטואליות סוכם להתייצב לימין ההסתדרות הגימלאים במאבק על מקומו של הגימלאי בחברה ודאגה לעתידו.

כסאות מתעופפים בעיריית קריית־אתא

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

יו"ר ועדת המשנה לתכנון ובניה בקריית־אתא, שלמה איזנברג, טוען בתלונה שהגיש למשטרה, כי ראש עיריית קריית־אתא, יעקב בן־דניאל, זרק עליו כסא וירק לעברו במהלך ישיבת סיעת המערך בעיריה שנערכה בסוף השבוע שעבר.

ראש העיר הגיש למשטרה תלונה נגדית בה הוא טוען, כי יו"ר ועדת המשנה גינה אותו, שקרן וגנב.

לדברי איזנברג, החל הסכסוך ביניהם במהלך ישיבת סיעת המערך, כאשר הסב את תשומת לבו של ראש העיר לפעולות העוגדות את החוק שמבצעת העיריה בהנהגתו. בתגובה הרים ראש העיר כסא והשליכו עליו. לאחר מכן ירק ופגע בחזהו. הוא לדבריו, [illegible] הוא המתין משפט, [illegible] להתנצלות מצד ראש העיר, ואם זו לא תבוא, הוא אגיש תלונה במשטרה.

ראש העיר יעקב בן־דניאל טוען בתלונתו, כי איזנברג כינה אותו בכינוי גנאי וגם קרא לעברו שקרן וגנב.

מסתעפת החקירה בפרשת רשיונות הנהיגה המזוייפים

שלושה תושבי הכפר סילואן במזרח ירושלים נעצרו אתמול בפקודת בית־משפט השלום בכפר־סבא כחשודים בכך שהזמינו רשיונות נהיגה מזוייפים מדור אסרגזן, שנגדו הוגש בראשית השבוע כתב־אישום, שבו מיוחסת לו התביעה הנהגת כנופיית מזייפי רשיונות נהיגה שפעלה בשנה האחרונה באיזור השרון.

השופט שלי טימן ציוה לעצור את שלושת החשודים ל־7 ימים. השלושה הם אבו נאב מחמד בן 32, סלאימה מחמד בן 33 ואבו נאב טהאמי בן 53.

בפרשה זו הוארך אתמול גם מעצרו של ארם בז'ונסקי בן 29 תושב כפר־סבא, ב־8 ימים נוספים. הוא חשוד בביצוע פריצה יחד עם חשודים נוספים למכון "מיבדק" בהרצליה שבו נגנבו תותמות ומסמכי רישוי אחרים ששימשו את החשודים בזיוף רשיונות. עוד נחשד ארם כי זייף חשבונות חשמל וטלפון בחותמת משרד־התקשורת אותה זייפו חלק מהחשודים בפרשה.

יצויין, כי בפרשה זו נעצרו עד כה כ־20 חשודים ונגד חלק מהם הוגשו כתבי־אישום בראשית השבוע.

ראש היחידה לחקירות פשעים חמורים במשטרת, תת־ניצב שמעון סביה, הודיע בראשית השבוע, כי המשטרה שוקלת לשלול רשיונותיהם של 15 מוסכים ומגרשי מכוניות שהיו מעורבים בעסקי הזיוף באיזור השרון.

(עתים)

בפלילים

שנתיים מאסר על סחיטה לעובד ההוצאה לפועל

"קבלן" שעבר בשירות ההוצאה לפועל בבית־משפט השלום בחדרה, אחמר עלי סעיד (51) תושב כפר קרע, נידון אתמול בבית־המשפט המחוזי בחיפה לשנתיים מאסר בפועל ולשנתיים וחצי מאסר על תנאי, לאחר שהורשע בסחיטות כספים ובעושק.

הנאשם הובא לדיון בפני השופט מיכה לינדנשטראוס. התביעה טענה, כי בתחילת 1987 עבר בשירות חברה פרטית העוסקת בהוצאה לפועל, הוליך שולל חייבים וכן נאשמים וסחט מהם כספים בתחבולות שקר.

באחד המקרים "התנדב" הנאשם לסייע לסוחר דגים מעוה שהואשם במכירת דגים ללא רשיון בכפר בקעה אל־גרבייה. הנאשם פיתה את סוחר הדגים מעוה לשלשל לידיו סכום של 200 ש"ח, שנועדו כביכול לשחד שופט בחדרה על מנת "לסגור" את התיק.

כן הורשע הנאשם בקבלת כספים מחייבים לצורך הסדרת חובותיהם, אך במקום זאת נהג לשלשל כספים אלה לכיסו.

השופט מיכה לינדנשטראוס קבע בגזר־הדין שהעבירות בהן הורשע הנאשם פוגעות בסדר הציבורי וכי "המתנה" צריך להיות טהור. יחד עם זאת המליץ השופט בפני שלטונות בית הסוהר להמשיך ולהעסיק את הנאשם בתקופת המאסר במטבח בית המעצר המחוזי קישון, כדי לאבטח את חייו מפני מתנכלים. (עתים)

נהגי מוניות תמימים מימנו הסמים לנוסע

מאת זהבה מוזס, כתבת "על המשמר"

תושב ת"א בן 33, נעצר אתמול כחשד שנהג להונות נהגי מוניות ולרכוש בכסף שקיבל מהם סמים.

על־פי החשד נהג הצעיר לשכור מונית לנסיעות ארוכות. במהלך הנסיעה היה שואל את הנהג אם יש לו עודף משטר של 100 דולר. הנהגים נתנו לו את העודף ממחיר הנסיעה בטרם שקיבלו את הדולרים. החשוד היה יוצא מהמונית באמתלה כלשהי, משתמש בכסף שקיבל לרכישת סמים ואחר כך היה נמלט מבלי לתת לנהג המונית את השטר המובטח.

בצורה זו הצליח הצעיר להפיל מספר רב של נהגי מוניות בפח. שני אחיו של הצעיר עצורים בשל אותן עבירות.

נפצע תוך נהיגה ברכב גנוב ובדרה תקיפה

מאת זהבה מוזס, כתבת "על המשמר"

נער בן 16 מבני־ברק חשוד בבדיית תקיפה אלימה לאחר שנפגע בעינו במהלך תאונה שנגרמה תוך כדי נסיעה ברכב גנוב.

הנער הגיע שלשום לבית־החולים בילינסון כשהוא פצוע בעינו וסיפר לרופאים כי נפגע בעת שאלמונים תקפו אותו ברחובות רמת־גן.

בחקירתו הוברר כי זמן קצר קודם לכן גנב מכונית סובארו שחנתה בבני־ברק השייכת לתושב העיר. הנער נסע לכיוון הקניון ובדרכו פגע בעץ. חלקו הקדמי של הרכב נמחץ והוא נפצע בעינו. הנער נעצר להמשך החקירה.

אנו משתתפים באבלה של חברתנו
חנה קציר
על מות אחותה
מרים קשטן
תנחומים למשפחה ולקיבוץ גבעת־חיים
קיבוץ משמר־העמק

לטסיה, פרידה והמשפחות
תנחומים במות
האח
בניבר
קיבוץ גן־שמואל

הננו מביעים את רגשי השתתפותינו
בצערן של המשפחות במות
צבי לבני (מלובנציק) ז"ל
ומאיר קלמנוביץ ז"ל
"אחיעזר" — אגודה לעזרה
הדדית של יוצאי תנועת
"השומר הצעיר" העולמית

למוקיריה ואוהביה של
צורית אפרסמון
בשלושים להסתלקותה מאיתנו
נערוך ביום חמישי 4.6.87 (למחרת חג השבועות)
גילוי מצבה
בשעה 16.00 בבית־העלמין בקיבוץ שער־העמקים
וערב עם זכרה
בשעה 20.00 בבית־הספר ע"ש גולדה מאיר בנהריה
החברים והמשפחה

עם משפחת ליזון וקיבוץ גן־שמואל
אבלים על מותו הטרגי של
אורי
חברים
בקיבוץ להבות־חביבה

עם רחל, אפרים וכל בני משפחת ליזון
אבלים על מותו ללא עת של
אורי
קיבוץ גן־שמואל